

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 292

Poznań, sobota dnia 28 czerwca 1930

Rok XXV

Centrolewy

Czynnik „sanacyjny“ początkowo z lekceważeniem odzywały się o zjeździe stronnictw centrowo - lewicowych w Krakowie. W miarę jednak, jak zbliżał się termin kongresu, prasa obozu pomajowego zaczęła zdradzać coraz większe zdenerwowanie, a dziś już czytamy, że do Krakowa jadą bojówki partyjne B. B., względnie B. B. S. Oczywiście z punktu widzenia „sanacyjnego“ lepsza była taktyka ignorowania zjazdu, gdyż każde ostrzejsze starcie w Krakowie gotowe dodać tylko splendoru stronnictwom centrowo - lewicowym. Widać jednak, że chłodna ocena sytuacji przestaje obowiązywać w obozie pomajowym.

Zdenerwowanie to można sobie wytłumaczyć. Przecież członkowie „centrolewu“ to niedawni sojusznicy piłsudczyków. Zamach majowy nie udałby się bez poparcia P. P. S. Również ulegalizowanie zamachu nastąpiło dzięki zachowaniu się „centrolewu“ na Zgromadzeniu Narodowym w r. 1926, kiedy wszystkie niemal głosy od P. S. L. Piast do P. P. S. padły najpierw na Piłsudskiego, a potem na p. I. Mościckiego jako kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej. Centrolew jest więc, mimo wszystko, współodpowiedzialny za obecną stan rzeczy w Polsce.

Jeżeli później nastąpił rozdział między lewicą a piłsudczyzną, który dziś przerodził się w walkę, to dlatego, że zamach majowy rozpełtał radykalizm, upominający się obecnie o zrealizowanie hasel demagogicznych, jakimi posługiwano się w maju 1926. Wzrost radykalizmu, jako następstwo wypadków majowych, to objaw zupełnie logiczny, stałe przez nas zapowiadany.

Co prawda, trzeba przyznać, że polski radykalizm wiele się nauczył w ostatnich czterech latach. Zrozumiał między innymi znaczenie prawa i praworządności, choć może nie na długo. Odezwa stronnictw centrowo - lewicowych jest względnie umiarkowana, z wyjątkiem niektórych spraw społecznych. Lecz zwłaszcza w dziedzinie ustrojowej hasła centrowo - lewicowe wykazują znaczny zwrot na prawo. Niektóre tezy, jak np. postulat Trybunału Konstytucyjnego, są wzięte z programu Stronnictwa Narodowego, choć jeszcze niedawno były przez lewicę zwalczane.

Odezwa centrolewu stara się przede wszystkim dać pozytywny plan rządzenia. Zjazd w Krakowie ma wykazać, że obóz ten jest gotów każdej chwili objąć władzę na podstawie wspólnego programu. Świadczy to, jak żalosny jest wynik czteroletniej polityki „sanacji“, która dowodziła, że nikt poza nią rządzić nie potrafi. Obóz majowy nie umiał walczyć z lewicą, bo sam z lewicy wyszedł, jeżeli odliczymy konserwatyistów, którzy i tak się nie liczą. Nie umiał więc przeciwstawić lewicy pozytywnego programu gospodarczego i finansowego, bo sam uprawiał radykalizm i etatyzm w gospodarce, celując w rozrzutności finansowej, charakterystycznej dla rządów lewicowych. Wobec lewicy jest bezradny, bo zdobyć się może jedynie na licytację, którą mu uniemożliwia twarda rzeczywistość.

Jak Niemcy próbują szantażować Francję kosztem Polski

Polemika na łamach dziennika „L'Ordre“

Paryż, 27. 6. (PAT) W dzienniku „L'Ordre“ ukazał się niedawno list Niemca, gen. Lippe, występującego jako rzecznik sojuszu francusko - niemieckiego, którego warunkiem zasadniczym byłoby wymuszenie przez Francję na Polsce zrzeczenia się „korytarza pomorskiego“, za wspólne zagwarantowanie jej bezpieczeństwa przez Francję i Niemcy. Na list gen. Lippe odpowiedział redaktor de Givet, zbijając jego twierdzenia.

Onegdaj w tym samym dzienniku ukazała się odpowiedź znanego przemysłowca niemieckiego, Arnolda Rechberga na artykul de Giveta. Rechberg dowodzi, że Givet niesłusznie podejrzewa szczerłość gen. Lippe, który tak samo jak i on, Rechberg, jest zupełnie bezinteresownym rzecznikiem sojuszu francusko - niemieckiego. Rechberg zapytuje Giveta, co uważa on za korzystniejsze zarówno dla Francji, jak i dla Polski, czy liczenie przy każdej okoliczności na całkowite poparcie Niemiec, czy też w razie niepogodzenia się Francji z Niemcami — pewność, że Niemcy będą zawsze przeciwnikami Francji, biorącymi udział we wszystkich kombinacjach antyfrancuskich i antypolskich.

Rozbrojenie Niemiec nie gra żadnej roli — oświadcza Rechberg. Już Foch oświadczył, że owo rozbrojenie dało Francji tylko chwilowe poczucie bezpieczeństwa, nikt bowiem nie może przeszkodzić Niemcom zbroić się po cichu. Niemcy są nie tylko świetnymi organizatorami przemysłowymi i mają wielkich wynalazców. Potrafią wprowadzić nowe metody w prowadzeniu wojny, które zniweczą wszystkie zbrojenia Francji i jej sojuszników. — Bolszewicy zapewniają Berlin, że udało się im podminować armję francuską, a jeszcze bardziej armję polską, wobec czego udział tych dwu armij w nowej wojnie nie dałby oczekiwanych rezultatów.

De Givet odpowiada na artykuł Rechberga i widzi w nim karygodne

cechy szantażu i zastraszenia Francji. Nie odnieść to jednak skutku. Francja wie doskonale, co ma sądzić o liczebności wojska Niemiec oraz wynalazkach uczonych niemieckich, którzy w czasie wojny dali dowody tego, do czego mogą być zdolni.

Francji nie zastraszą niepomyślne dla niej kombinacje międzynarodowe, jakie przepowiada Rechberg w razie nowego konfliktu. De Givet nie wierzy, aby Anglja, nawet pod rządami labourzystów, została obojętna na nową groźbę najścia germańskiego. Co do Polski Givet oświadcza, że nie należy do rządu Francuzów, którzy na Europę wschodnią patrzą przez szkła niemieckie.

„Byłem — mówi autor — sam w Polsce i mogę zaręczyć, że Polacy są solidarniejsi, niż twierdzą to ziomkowie Rechberga. Co się tyczy domniemanego z bolszewizowania Polski, mogę zapewnić, że Polska jest w rzeczywistości jedynym krajem, w którym komunizm właściwie nie istnieje. Doświadczenia z 1920 r. nauczyły Polaków, co to jest bolszewizm i czego po nim można się spodziewać. Gen. Lippe proponuje Francji sojusz kosztem Polski. Twierdzą — zaznacza de Givet — że gdyby Francja zgodziła się na ten warunek i propozycja gen. Lippe co do Polski została urzeczywistniona, Niemcy nie omieszkałyby zrzec się drugiej części tej propozycji, tyżającej Francji, gdyż pomoc Francji byłaby wtedy już niepotrzebna.

Co najważniejsze w liście Rechberga — pisze Givet — to jego ton. Jaka zmiana zaszła od trzech lat w stylu Rechberga. Dziś stawia on warunki i zaczyna grozić, a dowodzi jeszcze, że jest zwolennikiem zbliżenia niemiecko - francuskiego. Cóż dopiero powiedzieć o innych Niemcach? Jeszcze kilka takich listów, a otworzą one oczy najbardziej zaślepionym Francuzom. Pozostaje nam tylko Rechbergowi podziękować.“

dzić. I swoje dojście do władzy uważać będzie jako realizację tych nowych kierunków i tych świeżych myśli. Dojście do władzy obozu narodowego nie ma na celu zaspokojenia czyichkolwiek ambicji, ale jest potrzebne państwu, którego interes wymaga, by zapanował wreszcie w kraju ład prawny i moralny, by rządzono Polską według jasnego i konsekwentnego programu i by ustał stan niepewności i ciągłego niepokoju. Nawet finanse państwa wymagają zwycięstwa idei narodowej, gdyż tylko polityka narodowa, a nie etatystyczna, czy lewicowa zdoła przeprowadzić oszczędności w budżecie, niezbędne dla zapobieżenia krzysowi finansowemu, jaki zapowiadał p. Czechowicz w razie dłuższego trwania obecnych stosunków.

Ostatnie wybory samorządowe i uzupełniające do Sejmu wykazały, że obok „sanacji“ traci również centrolew, wskutek przejedzenia się hasel demagogicznych i braku charakteru. Zyskuje tylko obóz narodowy. To są owoce czteroletniej polityki zasad i bezkompromisowego postępowania. Od społeczeństwa polskiego i jego zorganizowania zależy, aby tendencja ta całkowicie się zrealizowała i znalazła niebawem pełny swój wyraz. Centrolew, mimo czynionych ostatnio wysiłków, nie jest siłą, która ma przyszłość przed sobą i która mogłaby dać Polsce odrodzenie.

Prześladowania i jatrzenie bez końca

Jak wiadomo, rozporządzenie rządu pruskiego z d. 31 grudnia 1928 r. dozwoliło na zakładanie przez ludność polską szkół prywatnych z językiem wykładowym polskim. Wiemy, jak w praktyce przedstawiają się skutki tego rozporządzenia. Najrozmaitsze szykany władz i terror bojówek niemieckich sprowadzają jego wartość niemal do zera. Wiadomo zresztą, że rzecz cała obliczona była tylko na efekt na terenie międzynarodowym.

Od pewnego czasu prasa niemiecka rozpoczęła prawdziwą kampanję przeciw paru szkołkom polskim, które powstały niedawno w powiecie bytowskiem w Pomeranii, staraniem tamtejszej ludności kaszubskiej. Szkołki takie założono w Płotowach, Oslawie-Dąbrowie i w Ugoszczy (Bernsdorf). Ostatnio zaś, w dniu 17 czerwca otwarta została szkołka polska w Grabocynie (Groebenzin); zapisało się do niej 12 dzieci. Wszystkie te 4 szkołki pozostają pod opieką Polsko-Katolickiego Tow. Szkolnego na okręg rejencji koszalińskiej, którego kierownikiem jest p. J. Bauer w Bytowie.

Naganka na szkoły polskie w Bytowskiem przybrała obecnie rozmiary wprost bezwstydne. Prowadzi ją nie tylko lokalny „Bütower Anzeiger“ i prasa szczecińska z „Stettiner Generalanzeiger“ na czele — ale także wielkie dzienniki berlińskie, przyczem specjalnie wyróżnia się tu skrajnie antypolska „Deutsche Allg. Ztg.“. Świeżo „Stettiner Generalanzeiger“ podaje w podburzającej formie wiadomość, jakoby w Ugoszczy w domu, gdzie znajduje się już szkoła polska, miał powstać także bank polski, który będzie dawał hipoteki na niemieckie posiadłości ziemskie, by później posiadłości te przechodziły w ręce polskie (!). Każdy, kto zna stosunki we wschodnich prowincjach Niemiec, wie dobrze, że wiadomość ta, w powyższej podanej postaci, jest tylko jednym z ogniw w systematycznym jatrzeniu prasy niemieckiej przeciw Polakom.

Konferencja Małej Ententy — zakończona

Szczyrbskie Jezioro, 28. 6. (PAT). Konferencja Małej Ententy została zakończona. W dniu dzisiejszym trzej ministrowie opuszczają Szczyrbskie Jezioro. Min. jugosłowiański Marinkowicz udaje się do Bukaresztu, celem prowadzenia tam rokowań gospodarczych z Rumunją.

Trzej ministrowie przyjęli przed odjazdem przedstawicieli prasy międzynarodowej. Min. Marinkowicz mówił o kryzysie rolniczym małych państw Europy wypowiedział się za systemem nowym wspólnej organizacji gospodarczej i celnej krajów rolniczych i przemysłowych, obie bowiem kategorie krajów są jednakowo zagrożone: jedno bezpośrednio, drugie pośrednio.

Minister Benesz reasumując wy-

ki konferencji podkreślił fakt podpisania statutow Małej Ententy, które będą ogłoszone i złożone w Genewie. Benesz wyjaśnił, że nie chodziło tu bynajmniej o rzecz zasadniczo nową, ujęto jedynie na piśmie doświadczenia w dziedzinie procedury, nabyte i wypróbowane w okresie 8 lat. Organiczny ten statut obejmuje sprawy przewodnictwa, ustalenie programu ogólnych zebrań oraz przewiduje możliwość powierzenia jednemu z trzech krajów wchodzących w skład Małej Ententy, — mandatu przemawiania w imieniu wszystkich. Na koniec Benesz podkreślił, że od 10 lat swego istnienia Mała Ententa prowadziła świadomą pracę konstrukcyjną i uprawiała zachowawczą politykę pokoju, trwając na zajętem stanowisku.

Centrolew dąży, tak jak Stronnictwo Narodowe, do usunięcia rządów pomajowych. Ale, wbrew fałszom pułkownikowskiej agencji „Iskry“, między obu odłamami politycznymi niema żadnego związku. Między obozem narodowym a lewicą istnieją zasadnicze różnice ideowe i polityczne, a przede wszystkim dzieli je odmienny stosunek do religji. Obóz narodowy znajduje się w tej wygodnej pozycji, że jest sam i że z nikim nie potrzebuje robić kompromisu. Stowa-

sował on od maja i stosuje nadal proste metody działania i obec mu są łamańce, które charakteryzują taktykę lewicy od r. 1926. Stąd szacunek, jaki sobie zdobył. Posiada też jednolity program, oparty na niewzruszonych zasadach. A właśnie takiego programu po czteroletnich rządach bezprogramowych potrzebuje Polska. Obóz narodowy jest poza tem wyrazem nowych sił moralnych i prądów ideowych, jakie w Polsce powstają, by ją duchowo i fizycznie odro-

Restytucja Habsburgów na Węgrzech?

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Paryż, w czerwcu.

Przykład jest często zaraźliwy. To też od chwili powrotu króla Karola do Rumunii, zaczęły krążyć coraz liczniejsze i coraz uporzycywiej kolportowane pogłoski, wedle których i inne kraje Europy środkowej pragnęłyby powrócić pod berło królewskie. Po między niemi wymieniano na pierwszym miejscu Węgry.

Niektórzy coprawda wysunęli możliwość połączenia się Węgier z Rumunią pod wspólnymi rządami Karola. Wersja ta jednak spotkała się ze sceptycznym przyjęciem. Natomiast w różnych środowiskach na zachodzie poruszona została hipoteza powrotu Węgier pod berło Habsburgów, czy innego króla, gdyż w ostatnich właśnie czasach, legitymiści tamtejsi zdawają usiłowania celem przygotowania podatnego po temu terenu.

Przedewszystkiem koniec okupacji Nadrenji podnieca niewątpliwie różne żywioły do podejmowania inicjatyw, od jakich się dotąd wstrzymywały. Rozpoczyna się obecnie era „par excellence antytraktatowa, której tak zwany „duch europejski“ będzie w wielu wypadkach torował drogę.

Habsburgowie są na mocy decyzji z 1923 roku od tronu austriackiego i węgierskiego definitywnie usunięci. Od tego jednak czasu tyle postanowień, pierwszorzędnej wagi, zostało niewykonanych i przeinaczonych, że naturalnie niema racji, aby Węgry, tęskniący za królem, nie robili przygotowań, by powierzyć rządy księciu Ottonowi, synowi Karola I. Młody książe dobiega właśnie z końcem listopada pełnoletnia królewskiego, bo kończy lat 18.

Mówi się, że Włochy z jednej strony, a Watykan z drugiej nie sprzeciwiałyby się zbytnio wskrzeszeniu królestwa węgierskiego pod berłem Ottona. Niektórzy nawet utrzymują, że projektowane są zaręczyny księcia z najmłodszą córką króla włoskiego. Są to oczywiście tylko przypuszczenia. Należy tu jeszcze dodać ciekawe komentarze, jakie wywołała ostatnia podróż hr. Bethlena do Europy zachodniej, a specjalnie do Londynu.

Hr. Bethlen wie oczywiście doskonale, że w stolicy Wielkiej Brytanji, teza węgierska o ewentualnej rewizji traktatu z Trianon posiada dość licznych zwolenników. Jeżeli oficjalnym celem podróży hr. Bethlena do Londynu była kwestja uzyskania pożyczki, to jednak zdaniem „Daily New Chronicle“, organu liberalnego, chciał on równocześnie zbadać nastroje angielskie, by przekonać się, jak tamtejsze sfery zapatrywałyby się na ewentualną kandydaturę młodego Ottona na tron węgierski. Ponieważ zaś idea ta nie spotkała się ze zbyt gorącym przyjęciem, więc hr. Bethlen miał podobno ofiarować koronę św. Stefana księciu Gloucester, najmłodszemu synowi króla angielskiego!

Wiadomość tę przyjęto naturalnie tutaj z dużym niedowierzaniem. Ciekawym jest jednak fakt, iż radykalny organ „La République“ bynajmniej nie potępia tej propozycji. Dziennik ten bowiem oświadcza, że jeżeli Węgry już tak koniecznie pragną monarchji, to powierzenie berła ks. Gloucester mogłoby przyczynić się do uspokojenia Europy środkowej, która by uniknęła przynajmniej w ten sposób nowych komplikacji.

Przygotowania, związane z możliwością powrotu na Węgry księcia Ottona, zdają się jednak być najbardziej prawdopodobne. Kwestja ta jest naturalnie

omawiana w tutejszej prasie. Zdaniem wybitnego publicyisty Pertinaxa, Otto, król Węgier, miałby duże szanse przyłączenia do swojej korony Austrii, wskrzeszając w ten sposób dawną organizację niemiecką, pod formą nowej Mittel-Europy. Opinji tej nie podziela p. de Givet. Uważa on bowiem, że połączenie tych dwóch państw nietylko nie dopomogłoby do ukonstytuowania się Mittel-Europy, ale w dodatku zadłoby cios ostateczny wszelkiej tendencji, zmierzającej ku Anschlussowi.

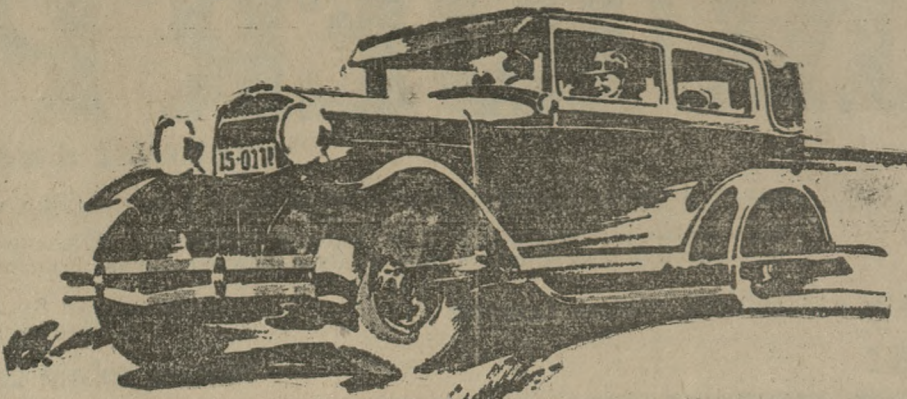
Dopóki Mała Ententa jest przeciwna objęciu tronu przez Ottona, pisze dalej p. de Givet, to oczywiście nie możemy się na nią zgodzić. Nie powinniśmy jednak idei tej odpychać z równym oburzeniem, jak gdyby chodziło o Wilhelma Hohenzollerna, jego syna, lub Ferdynanda bułgarskiego. Książę Otto nie był bowiem panującym, gdy kraj jego wypowiedział wojnę, poza tem cesarz Karol starał się przed jej końcem odciążyć od swych sprzymierzeńców, a cesarzowa Zyta jest znaną frankofilką. Wstąpienie na tron węgierski Ottona, nie zmieniłoby postanowień traktatów, ale unieważniłoby tylko decyzję konferencji ambasadorów.

„Journal des Débats“ natomiast opowiada się przeciwko możliwości powrotu Habsburgów. Bainville znowuż rozważa tę kwestję z punktu widzenia Małej Ententy. Zapytuje, czy będzie ona mogła w danym wypadku uciec się do mobilizacji bez wywołania oburzenia pacyfistów. Jeżeli bowiem powoła się na poszanowanie traktatów, to przeciwko niej powołają się inni na poszanowanie paktów, znoszących wojnę, której mobilizacja jest, bądź co bądź, pierwszym krokiem.

Bainville, przenosząc tę kwestję na szerszy plan, stwierdza, iż podobny wypadek mógłby nawet zająć dla Francji. Generał Debenay w pracy nad „Bezpieczeństwem wojskowym Francji“ wykazuje, iż w razie groźby zewnętrznej, rząd powinien i musi powołać bezwzględnie trzy najmłodsze klasy rezerwistów. Gdyby bowiem nie powziął tej decyzji w danej chwili, to mógłby narazić kraj na inwazję. Jeżeliby natomiast postanowienie to urzeczywistnił, to czyż nie byłby oskarżony o pchanie do wojny przez zbyt szybka mobilizację?

Na zakończenie dodajmy, że korespondent „Daily Telegraph“ widział się w Budapeszcie z baronem Stermyi, byłym ministrem. Ten ostatni miał mu oświadczyć, iż sankcja pragmatyczna ma zawsze moc prawną i że zadaniem legitymistów było przygotowanie kraju do idei objęcia tronu przez księcia Ottona. Baron Stermyi widział się z nim w ostatnich czasach w Belgji, gdzie przebywa wraz z matką, ex-cesarzową Zytą. Na podstawie rozmów tych zapewnia, iż legitymiści węgierscy nie noszą się z myślą odbudowy dawnej monarchji austro-węgierskiej, ale chcą utworzenia niezależnego królestwa węgierskiego. I. Briarea.

JEDYNY SAMOCHÓD DLA DŁUGOLETNIJ, UCIAŹLIWEJ i SZYBKIEJ JAZDY

7 wspaniałych typów:

- COUPE na wydłużonym podwoziu Dol. 1 495,00
- STANDARD SALOON na normalnym podwoziu „ 1 560,00
- COACH na wydłużonym podwoziu „ 1 580,00
- TOWN SALOON na normalnym podwoziu „ 1 660,00
- STANDARD SEDAN na wydłużonym podwoziu „ 1 690,00
- TOURING SEDAN na wydłużonym podwoziu „ 1 785,00
- BROUGHAM na wydłużonym podwoziu „ 1 820,00

ESSEX THE CHALLENGER

SZAFARKIEWICZ i MENZEL, Poznań, Wały Wazów 22.

Bydgoszcz: R. Jachman, Gniezno: Sz. Basiński, Ostrów: A. Bojarski.

Prosimy dziś jeszcze wysłać ten odcinek do najbliższego przedstawiciela. — Proszę o wysłanie mi ilustrowanego katalogu Essex The Challenger. H. M. C.

Nazwisko _____
Adres: _____
Nr. 2

gjonistów i o groźnych starciach, co miało być pretekstem dla rządu do odmówienia pozwolenia na kongres. Wreszcie już w ostatnich dniach uirzymywana z funduszy rządowych agencja „Iskra“ opublikowała sfałszowany okólnik oboźnego O. W. P. na miasto Warszawę p. Tuchowskiego, który miał wzywać do czynnego poparcia kongresu Centrolewu przez O. W. P.

Ledwie zdemaskowano tę prowokację, krótkim a dosadnym oświadczeniem o jej kłamliwości „od a do z“, a już przyszła nowa w postaci odezwy Frakcji Rewolucyjnej, czyli t. zw. B. B. S., „do proletariatu Krakowa“. Odezwa ta niestychanemi obelgami, oszczerstwami i insynuacjami podburza ludność Krakowa, aby nie pozwoliła spokojnie obradować „zbirom“, „mordercom“ itp. Miarą poziomu tej odezwy niechaj będzie twierdzenie, że „Dmowski utworzył N. P. R. na rozkaz... carskich ministrów.“

Nie chcemy w tej chwili przesadzać, w jakim stopniu haniebne te metody oddziałają na przebieg krakowskiego kongresu. Pragniemy natomiast skorzystać ze sposobności celem wypowiedzenia paru ogólnych uwag na ten temat.

Metoda prowokacji i fałszywych alarmów natrafia w Polsce na podatny grunt. Brak wyrobienia politycznego i żądza sensacji czynią szerokie masy skłonniemi do dawania posłuchu wszelakim plotkom politycznym.

A to dobrze nie jest. Pomijając na razie wybory, podczas których fałszywa wiadomość, puszczona w ostaniej chwili, wywołuje dezorientację i zmianę nastrojów, — chcemy w tej chwili podkreślić owe ciągle nawoływania i straszenia zamachem stanu. Jest ktoś, komu zależy na tem, aby społeczeństwo oswoiło się z tą myślą. Przypomina się tu bajka o owym pasterzu, który tak długo z figłów wzywał pomocy przeciw wilkowi, aż, gdy ten naprawdę porwał owcę, nikt nie pospieszył na ratunek. Ten pasterz był poprostu głupi, ale są tacy, co z całą premedytacją działają na korzyść — wilka.

Aby społeczeństwo mogło uchronić się od ujemnych skutków prowokacji i fałszywych alarmów, na to jest tylko jedna rada. Zorganizowanym metodom prowokacyjnym może skutecznie przeciwstawić się tylko organizacja polityczna. Siła jej odporu zależy od podstawy, na jakiej opiera się ona w społeczeństwie.

Essex Super Six jest wozem szczególnie mocno zbudowanym i znakomicie przygotowanym do jazdy w najcięższych warunkach, a przeto, jakby specjalnie przystosowanym do najgorszej szosy lub nawet drogi wiejskiej.

Podłużnice ramy, osie i sprzęgło, oraz skrzynka biegów są specjalnie wzmocnione — wszystkie części podwozia, poczynając od silnika aż do tylnej osi są idealnie zrównoważone, hamulce na 4-ach kołach działają niezawodnie — najlepsza stal stanowi jedyny materiał, z którego jest zbudowana cicha i trwała karoserja samochodów Essex.

Oto dlaczego Essex znajduje tylu chętnych nabywców wśród automobilistów polskich, którzy używają swego wozu do uciążliwej i szybkiej jazdy; z tych samych także powodów w przyszłości spotykać będziemy na naszych drogach dobrze wystuzone, a mimo to sprawnie działające samochody marki

Stąd wypływa najważniejszy dziś nakaz chwili. Nie wystarczy mieć słuszną i uczciwą poglady, nie wystarczy nawet śmiało je wypowiadać. Walka, która się rozpoczęła, będzie rozstrzygnięta przez zorganizowane społeczeństwo. Słusznie powiedział na wielkim wiecu w Warszawie prezes Klubu Narodowego prof. Rybarski, że dzisiaj nie czas na bezpartyjność.

Tylko zorganizowany naród potrafi wytepić gniazdo prowokacji i fałszywej gry politycznej.

Droga do zwycięstwa prowadzi przez organizację. M. K.

Zgon przyjaciela Polski

Medjolan, 27. 6. (PAT) Nadeszła tu z Vernon wiadomość o śmierci b. posta do parlamentu włoskiego, republikanina adw. Eugenjusza Chiesa, który był szczerym przyjacielem Polski, czego dowiódł podczas wojny, pisząc artykuły i wygłaszając odczyty o konieczności odzyskania przez Polskę niepodległego bytu państwowego. Należał do przeciwników faszystwu.

Lotnictwo litewskie

Kowno, 27. 6. (PAT) Litewski cywilny aeroklub przystąpił do propagowania lotnictwa wśród ludności cywilnej. Wydano odezwy, nawoływające do ofiar na samoloty dla klubu. Lotnictwo wojskowe przyszło z pomocą aeroklubowi, dając instruktorów. Jeszcze w tym roku zostaną nabyte dwie nowe awionetki. Rząd popiera działalność aeroklubu, widząc w tem doniosłe korzyści w razie wojny.

Do Pani Zuli Pogorzelskiej!

SZANOWNA PANI!
Pragnę jej wyrazić tą drogą prawdziwą i nieklamana wdzięczność za zwrócenie uwagi mojej w swoim czasie na krem FEMY, doprawdy jedyny, moim zdaniem, środek usuwający radykalnie zbyteczne włosy. Przyznam się Sz. Pani, iż odnosiłam się do rozmaitych tego rodzaju środków z dużą dozą sceptycyzmu. Zdanie jednak takiej „par excellence“ kobiety, jak Sz. Pani, było nie do pominięcia i... zaopatrzyłam się w krem FEMY. Skutek był ponad wszelkie moje oczekiwania. Po nieporozumieniu użyciu zgineło zbyteczne owłosienie pod pachami i na nogach, przyczem skóra nie została podrażniona. Od tego czasu używam go stale z niezmiennym skutkiem. Zbawienne działanie FEMY odczuwam zwłaszcza w dobie obecnej, w porze kąpiei słonecznych i plażowania. Jeszcze raz dziękuję Sz. Pani, iż pospieszyła podzielić się swemi spostrzeżeniami z całym ogółem wdzięcznych kobiet.
M. M.

Prowokacje i alarmy

Nieraz już dawaliśmy na tem miejscu wyraz poglądowi, że pilsudczycy posługują się w taktyce politycznej doświadczeniami, nabytymi w akcji rewolucyjnej i w działaniach wojennych. Z pierwszej wynieśli metody prowokacji, z wojny — fałszywe alarmy.

Obydwoma temi środkami walki posługują się w polityce chętnie i z dużą znajomością rzeczy. Kłasyctwem przykładem jest tu sfigowany napad na dom p. Pilsudskiego w Sulejówku w r. 1926, który to nieistniejący napad był wstępem do rokосу. Jeszcze w kilkanaście dni później podczas słynnej „herbatki z batem“ p. Pilsudski opowiadał zaproszonym posłom o szkiującym się samachu na jego... dzieci.

Fałszywe alarmy mają obfite zastosowanie wobec Sejmu. Iż to raz, sty-

szalo się i czytało o mającem łađa moment nastąpić rozwiązaniu Sejmu? Zastosowano tę metodę wobec dzisiejszego Sejmu już na pierwszym jego posiedzeniu, gdy chciano przez nastraszenie posłów obalić kandydaturę p. Daszyńskiego na marszałka Sejmu, aby przeprowadzić wybór p. Bartła. Od tego czasu powtarzał się ten sam kawał chyba ze sto razy.

Jutrzejszy kongres Centrolewu w Krakowie zaniapokoił w dużej mierze sfery „sanacyjne“, co wyraziło się między innymi puszczaniem w ruch obszerneho aparatu prowokacyjno - alarmowego. Na pierwszy ogień poszła bomba — naturalnie — o rozwiązaniu Sejmu i o jeździe posłów i senatorów do Krakowa — na własny koszt. Potem przy-

Zdrowotne Piwo Grodziskie

idealnie gasi pragnienie, orzeźwia i pobudza apetyt!

dw 5293

Dziś i jutro 2000 godzina WIELKIE WIDOWISKO PASYJNE

na arenie b. P. W. K. nr 24603

Wyrok w procesie terrorystów ukraińskich

Główny oskarżony R. Bida skazany na śmierć

L w ó w, 28. 6. (PAT.) Dziś o godz. 10 ogłoszony został wyrok przeciwko 17 członkom „Ukraińskiej Organizacji Wojskowej”. Główny oskarżony Roman Józef Bida za zbrodnię zdrady głównej oraz za zbrodnię, popełnioną przez wstąpienie i należenie do U. O. W., organizacji, zmierzającej drogą aktów terroru i sabotażu do oderwania z bronią w rękę — Małopolski Wschodniej i ziem wschodnich od Polski, przez czynny udział w spiskach, przez organizowanie, zamachów terrorystycznych i napadów, przez rozmyślne spowodowanie wybuchu materiałów eksplozujących na Targach Wschodnich w dniu 27 września 1929 r. (przez nich nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała urzędniczki Targów Wschodnich Marii Streitówny oraz u-

szkodzenie cudzej własności) — skazany został jako bezpośredni sprawca na karę śmierci.

Oskarżony Taras Kruszelnicki za zbrodnię zdrady głównej skazany został na 3 lata ciężkiego więzienia z obostrzeniami. Oskarżeni: Michał Tereszczuk, Jan Wacek i Włodzimierz Machnicki skazani zostali na 4 lata ciężkiego więzienia z obostrzeniami, Józef Kiryluk na 3 lata ciężkiego więzienia z obostrzeniami, Roman Kaczmarek na 2 lata więzienia z obostrzeniami. Wszystkim oskarżonym, skazanym na więzienie, zaliczono areszt śledczy, 9 oskarżonych, w tem 2 kobiety uwolniono. Powództwo cywilne Marii Streitówny sąd pozostawił bez rozpoznania.

Nowy akt terroru w Olesnie

Olesno, 28. 6. (Tel. wł.) Jeszcze nie przebrzmiało echo niedzielnego napadu na artystów polskich, a już znowu dokonano tu nowego aktu terroru na jednym z działaczy polskich.

Oto w wtorek, dnia 24 bm. rzucono w nocy do mieszkania kasjera Banku Ludowego w Olesnie, p. Jerzego Suchanek kamień wagi 3 funtów. Kamień przebił dwie szyby i upadł na łóżko. Sprawcą był niejaki Marona z Olesna. Rzucając kamień w okno, Maron wygrażał: „ich werde das polnische Schwein herausholen!” (ja tę polską świnie wykastuję).

Napastnik, rzucając kamieniem,

przypuszczał, że Suchanek jest w domu i śpi.

Wypadek ten wykazuje, że niedzielne popisy Niemców oleskich wobec polskich artystów nie były bynajmniej ani przypadkowe, ani tak „niewinne”, jak to prasa niemiecka stara się przedstawić. Nie ulega wątpliwości, że tak jak w Opolu, tak też i w Olesnie działają bojówkarze z pod znaku Hitlera. Przypomnieć należy napady na p. Rychla, kierownika Banku Ludowego w Olesnie i na gospodarza, który Bankowi Ludowemu udzielił swoich ubikacji.

Odpowiedź Hiszpanji na projekt Brianda

Paryż, 28. 6. (Tel. wł.) Wczoraj ambasador hiszpański wręczył rządowi francuskiemu notę w odpowiedzi na projekt Brianda federacji europejskiej. Nota jest wyrazem przychylnego stanowiska Hiszpanji wobec projektu.

W przyszłym tygodniu jest tu spo-

dziewana nota w tejże sprawie, nadesłana przez Małą Ententę.

Prasa paryska podkreślając fakt, że na projekt Brianda odpowiedziała pierwsza Hiszpanja i to przychylnie, chociaż wiele względów mogło ją w tym kierunku kłębować — uważa, że nota ta jest dobrym horoskopem.

Zwycięska rewolucja w Boliwji

Nowy Jork, 28. 6. (Tel. wł.) Donoszą z Buenos Aires, że główne miasta Boliwji są już w rękach powstańców, na których czele stoi generał Galin. Powodem rewolucji było usilo-

wanie rządu zmiany konstytucji w kierunku rozszerzenia władzy prezydenta Silesa, który bezwzględnie postępowaniem zraził sobie ludność i wojsko.

Demonstracja komunistyczna

Paryż, 28. 6. (PAT) Wczoraj grupa złożona z 40 osobników obrzuciła kamieniami gmach ambasady polskiej. Wybito przytem 4 szyby. Sprawcy napaści zdolali zbiec, zanim policja mogła interwenjować.

Od redakcji: Wrogie demonstracje przeciw poselstwu i konsulatowi polskiemu zagranicą, urządzane przez komunistów, są w związku z wyrokiem sądu przysięgłych we Lwowie, skazującym na karę śmierci 3 komunistów za zdradę stanu.

Kredyty dla rolnictwa

Warszawa, 28. 6. (PAT) Dyrekcja Banku Gospodarstwa Krajowego uchwalila na okres żniw kredyty dla rolnictwa w wysokości 7 milionów zł. Pożyczki z terminem czteromiesięcznym będą udzielane rolnikom za pośrednictwem związków ziemiankich. Przewidziana jest przytem zmiana tych pożyczek na kredyt pod zastaw zboża. Podobną akcję w stosunku do mniejszej własności rolnej ma rozwinąć Państwowy Bank Rolny.

Konflikt sejmiku śląskiego z wojewodą

Katowice, 27. 6. (PAT) Zastępca naczelnika wydziału prezydjalnego śląskiego urzędu wojewódzkiego dr. Kostka wręczył marszałkowi sejmiku pismo wojewody w sprawie odroczenia posiedzenia komisji budżetowo-skarbowej do przyszłego tygodnia, w celu umożliwienia mu porozumienia się z prezesami klubów poselskich. Marszałek odczytał pismo wojewody na posiedzeniu komisji skarbowo-budze-

kowej, która na wniosek przewodniczącego uchwalila jednogłośnie odroczyc swe posiedzenie stosownie do życzenia p. wojewody.

Amabasada polska w Angorze

Warszawa, 28. 6. (PAT) Na posiedzeniu Rady Ministrów uchwalono m. in. podnieść poselstwo polskie w Angorze do stopnia ambasady oraz przyjęto do wiadomości sprawozdanie ministra spraw wewn. w sprawie rezerw zbożowych.

Posel Knoll w Warszawie

Warszawa, 27. 6. (PAT) Do Warszawy przybył posel Rzpłitej w Berlinie Knoll i odbył rozmowę z min. Zaleskim.

Ucieczka więźnia

L w ó w, 28. 6. (PAT) Wczoraj przeprowadzany był z więzienia do biura sędziego śledczego przy ul. Batorego 18-letni Rudolf Demski. Przybycia jego oczekiwali na korytarzu brat jego Adam, oraz jeszcze jeden osobnik. W momencie, gdy dozorca wyprowadzał Demskiego po przesłuchaniu na korytarz, brat oskarżonego przy pomocy drugiego osobnika odseparował więźnia od dozorca, wepchnawszy tego ostatniego z powrotem do pokoju, przytem zatrzasnął za nim drzwi. Więzień, oraz jego pomocnicy zbiegli. Po kilku godzinach wszyscy zostali ujęci.

Ujęcie defraudanta

Wilno, 28. 6. (PAT) W nocy ub. na pograniczu polsko-litewskim patrol nasz zauważył pewnego osobnika, który zdążył pośpiesznie ku granicy

litewskiej. Ponieważ na kilkakrotne wezwanie nie zatrzymał się, patrol strzelił do niego i rannego zatrzymał. Zbiegiem był prokurent firmy łódzkiej Lewinger, który sprzeniewierzył kilkadziesiąt tysięcy zł. i usiłował zbiec za granicę. Znalaziono u Lewingera przeszło 50 tys. w walucie amerykańskiej.

Skazanie szpiega

Kraków, 28. 6. (PAT) Wczoraj zapadł wyrok przeciwko Stanisławowi Turkowi, urzędnikowi kolejowemu i Dawidowi Poznańskiemu, urzędnikowi prywatnemu, oskarżonym o zbrodnię szpiegostwa. Trybunał zasądził Turka na 5 lat ciężkiego więzienia, Poznańskiego zaś uwolnił od winy i kary.

Kongres w Moskwie

Warszawa, 28. 6. (tel. wł.) Donoszą z Moskwy, że wczorajsze posiedzenie Kongresu zajęła 7-godzinna mowa Stalina, który przedstawił wewnętrzną i zagraniczną politykę sowiecką.

Strajki w Hiszpanji

Paryż, 27. 6. (PAT.) Donoszą z Madrytu, że zgodnie z planem skrajnych członków związków zawodowych, którzy idą za hasłem z Moskwy, wybuchł strajk powszechny w Madrycie. Wczoraj strajk objął również Grenadę, a dzisiaj będzie proklamowany w Cordobie. Nie zwykle podniecenie panuje wśród robotników przemysłu metalurgicznego w Bilbao, gdzie prawdopodobnie również będzie proklamowany strajk powszechny.

Burza w Berlinie

Berlin, 28. 6. (PAT) Wczoraj wieczór przeszła nad Berlinem gwałtowna burza, połączona z oberwaniem się chmury. Burza w zachodniej dzielnicy miasta wyrządziła szkody.

Podziękowanie

W czasie procesji niedzielnej spoczywać będzie okazała monstrancja na pięknym feretronie. Feretron ma postać arki przymierza. Jest ona prawdziwym cackiem sztuki snycerskiej.

Komitet Wykonawczy Kongresu Eucharystycznego składa za bezinteresowne wykonanie tego dzieła sztuki firmie J. Sroczyński, fabryce mebli artystycznych w Poznaniu najserdeczniejsze podziękowanie.

Komitet Wykonawczy Kongr. Euch.

Na cześć Episkopatu

w ostatnim dniu Kongr. Eucharyst. powtórzone zostaną wielkie ognie sztuczne i Widowiska Pasyjne razem — w niedzielę o godz. 8 wieczorem (prócz Widowiska Pasyjnego o godz. ½5 popołudniu). Dojazd do b. Areny P. W. K. tramwajami 6, 11, 0 i autobusami. Ceny wstępu niższe.

Czy zapisałeś się na członka wspierającego Komitetu Floty Narodowej. Wkładka 1 zł rocznie. Konto P. K. O. 30. Zapisz się a spełnisz swój obywatelski obowiązek

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.888 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.89 zł.
Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,18 do 212,48 zł, gotówką 211,78 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173,06 do 173,32 zł, gotówką 172,72 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 28. 6. 1930.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był również bez zmiany. Zapotrze-

bowanie na wszystkie walory trwa w dalszym ciągu przy bardzo szczupłej podaży. Z pap. procent. handlowano 5% poz. konwers. po 54,75—55 proc. w oddaniu, również oddawano 5 proc. premj. dolarowe po kursie 63—64. — Poważnąwyżkę wykazały 6 proc. listy żytnie, które handlowano po 20.— w placeniu. Również poszukiwano 8 proc. listy dolarowe po 96%, lecz bez oddawców, ofiarowano jedynie 4 proc. listy zast. konwert. po 42,50 proc. bez kursu.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych notowano jedynie Bank Kwiłecki 60.— w tranzakcjach oraz Unję po 68.— w placeniu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 54,75—55 O.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 20.— P.
5% Pożyczka premj. serja II 63—64.— O.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję).

Bank Kwiłecki, Potocki i S-ka I—II em. zł. 60.— +

Akcje przemysłowe:

(Kurs w zł. za 1 akcję)

„Unja” (dawn. Ventzki) I em. zł. 68.— P.
Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 28. 6. 1930 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjed. tr.: 8,88 ½ sp.: 8,90 ½ kup.: 8,86 ½

Dewizy:

trans. sprzed. kup.

Belgja	124,52	124,83	124,21
Holandja	358,60	359,50	357,70
Londyn	43,35 ¼	43,46	43,24 ½

Nowy Jork	8,921	8,941	8,901
kabel			
Paryż	35,04	35,11	34,95
Praga	26,46 ½	26,53	26,40 ½
Szwajcaria	172,87	173,30	172,44
Sztokholm	239,68	240,28	239,08
Wiedeń	125,90	126,21	125,59
Włochy	46,78	46,90	46,66

Tendencja przeważnie słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inwest. 111,00
5% poz. premj. dol. 65,00 62,50

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	0,00—116,00
Bank Polski	170,00—170,50
Bank Zachodni	0,00—73,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	0,00—72,50
Elektrownia w Dąbr.	0,00—65,00
Firley	0,00—25,00
Spirytus	0,00—23,00

Tendencja utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg

Berlin, 28. 6. 1930.

Pszenvica march. od st. załad.	
76-77 kg	285,00—290,00
Tendencja spokojna.	
Zyto march. od stacji załad.	
72 kg	172,00—177,00
Tendencja spokojna.	
Owies march. od stacji załad.	147,00—156,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	170,00—186,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	33,00—41,00
Tendencja cicha.	
Mąka żytnia	22,50—25,25
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	07,90—08,40
Tendencja mocniejsza.	
Ospa żytnia	7,75—08,00
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	23,00—29,00
Groch dr. jadalny	21,00—25,00
Groch pastewny	18,00—19,00
Peluszka	17,00—18,00
Bób polny	15,50—17,00
Wyka	18,00—21,00
Lubin niebieski	15,75—17,25
Lubin żółty	21,25—23,50
Makuch rzepakowy	10,60—11,60
Makuch lniany	15,70—16,20
Srót Soja	12,70—13,70

Ogólna tendencja słabsza.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 28. 6. 1930 r.

Wyplaty na Warszawę	46,925—47,125
Noty wielkie	46,75—47,15

Zbiórka na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

Z okazji I Krajowego Kongresu Eucharystycznego w Polsce w Poznaniu, dnia 29 czerwca r. b. organizuje Komitet Budowy Pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa

zbiórke uliczną

na budowę pomnika, którą gorąco polecamy hojnej ofiarności naszych wiernych

Komitet.

Wybory w okręgu święciańskim

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Wilno, w czerwcu 1930 r.

Po wyborach w okręgu lidzkim przyszła kolej na Święciany. Okręg ten, jak wiadomo, obejmuje 4 powiaty: Święciany, Postawy, Brasław i Działdowo.

Przy wyborach w roku 1927-ym największą ilość mandatów uzyskała lista Nr. 17 — mniejszości narodowych bo aż 3. Dwa mandaty wyszczególniła jedynka, a jeden głosami „Wyzwolenia”, którego listy unieważniono, uzyskała P. P. S.

Jaki wynik dadzą wybory uzupełniające w dniu 13 lipca? Na powyższe pytanie odpowiedzieć trudno, gdyż obecnie do wyborów staje szereg list, których nie było w roku 1927-ym.

Przedewszystkiem restytuowanie listy nr. 3 „Wyzwolenia” znakomicie zmniejsza szanse pepesowców, którzy obecnie mogą liczyć niegłównie wyłącznie na głosy paru tysięcy kojarzących się z Nowo-Swięciany i Królewską „Wyzwolenie” z kolei uzyskało bardzo niebezpiecznego konkurenta w postaci Stronnictwa Chłopskiego, którego lista przy wyborach ubiegłych również była unieważniona, a które, jak wykazały wyniki wyborów w Lidzkiem, ogromnie wzrosło na siłach.

Również szanse mniejszościowej „osiemnastki” trudne są do obliczenia i są ściśle uzależnione od tego, czy będzie lista „hromadowska”, która w Lidzie obecnie zdobyła mandaty po liście nr. 41, białoruskiej, ale robionej przez starostwa.

Lista narodowa nr. 24, przy wyborach w roku 1927-ym mandatu nie zdobyła, lecz uzyskała około 12 tysięcy głosów, co powinno byłoby wystarczyć na mandat, gdyby nie dziwne manipulacje wyborcze na rzecz „jedynki” na terenie powiatu święciańskiego, dzięki którym dzielnik wyborczy, obliczony na podstawie wyników pozostałych powiatów, po dodaniu głosów pow. święciańskiego urósł prawie do 13 tysięcy głosów.

Obecnie szanse listy narodowej znakomicie wzrosły, bo nastąpiła jednak znaczna zmiana nastrojów na rzecz obozu narodowego, który jeden prowadził konsekwentną i rzeczową opozycję przeciwko rujnującej kraj polityce gospodarczej rządów p. Piłsudskiego. Najważniejszym jednakże jest to, że ludzie przestali się bać tych, co krzycząc z zajmowanych stanowisk administracyjnych, wywierali presję podczas ostatnich wyborów.

Są jednakże pewne objawy, które akcję na rzecz listy narodowej nieco

mogą utrudnić. Mamy tu na myśli zgłoszenie szeregu nowych list lokalnych, z których niektóre noszą takie nazwy, jak na przykład „Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe” itp. Nie potrzebujemy wyjaśniać, że tak, jak to było w okręgu lidzkim, listy te są organizowane i składane przez miejscowych „wielkoruszczyków”, „sanacyjnych” jedynie poto, by przez wywołanie zamętu w szeregach ludności polskiej i katolickiej zmniejszyć szanse listy narodowej z jednej strony, a z drugiej zniechęcić wogóle ludzi do głosowania i zwiększyć abstynencję, która ma być dowodem najwyższego uwielbienia i zaufania „do rządów i osoby J. Piłsudskiego”. Ci panowie wolą widzieć w Sejmie raczej bolszewika - białorusina z „Hromady” niż narodowca z 24-ki.

Ciekawi jesteśmy, jak też ustosunkuje się wileńska prasa „sanacyjna” do tych „nowych” list, które Okręgowa Komisja Wyborcza przyjęła, aczkolwiek ogłoszony w „Monitorze Polskim” (nr. 99) urzędowy kalendarz wyborczy słusznie nie przewiduje tej czynności przy uzupełniających wyborach w Święcianach. Wyniki swych prac Komisja otacza niebawym wprost tajemnicą, odmawiając stanowczo informacji co do tego, jakie listy zostały przyjęte, jakie odrzucono i jacy kandydaci na tych nowozgłoszonych listach figurują.

W ten sposób w postępowaniu miejscowych bebechowców zdradza się jakieś dość dziwne zdenerwowanie. Z jednej strony nawołuje się do bojkotu wyborów, a z drugiej organizuje się listy lokalne i gra się na ambicjach rozmaitych parafajalnych znakomitości, byleby tylko nie dopuścić do zwycięstwa zniechęconej „Endecji”. Ciekawym jest również zestawienie momentu rozpoczęcia się akcji wyborczej z chwilą zwolnienia z więzienia we Wronkach zamieszkałego w powiecie dziśnieńskim b. posła „Hromady” — Miotły.

Kolegów jego, Taraszkiewicza i Rakę - Michajłowskię zwolniono przed wyborami w Lidzkiem, (zamieszkuje oni w pow. mołodziezańskim, wchodzącym w skład okręgu wyborczego Lidzi), a Miotłę w chwili, gdy ożywiła się akcja wyborcza w okręgu Święciany.

Znamienne i pouczające. Zwolniono tych ludzi „warunkowo”. Podobno tamci dwaj warunki spełnili. W Lidzkiem powstrzymało się od głosowania 69 proc. wyborców.

P. Kownacki.

Dosyć bezprawia w wojsku!

Ostatnim „Dziennikiem Personalnym” nr. 11 z dn. 18 VI b. r. zostało oddanych do dyspozycji dowódców okręgów korpusów, czyli przeznaczonych do usunięcia z wojska, 54 oficerów.

Już nieraz „Dzienniki Personalne” zawierały setki nazwisk oficerów przeniesionych do dyspozycji i na emeryturę: wywoływały więc sensację mnogością ofiar rządów piłsudczyzny w wojsku. Zdawało się jednak, że kiedyś wreszcie usuwanie oficerów musi się skończyć. Najświeższy „Dziennik” jest najlepszym dowodem, że... sanacja wojska trwa dalej.

Nie od rzeczy będzie zanalizować bliżej ostatnią partję usuniętych oficerów.

Tym razem głównie ucierpiało lotnictwo (23 usuniętych oficerów) i wojska saperckie (28 oficerów). Wiek usuniętych waha się od 47 do 31 lat, — czyli obejmuje rozkwit męskiego wieku, tak więc: najstarszy z usuniętych (pułkownik) ma lat 47, najmłodszy (porucznik) lat 31. Najmłodszy z usuniętych pułkowników (przytem dyplomowany, czyli z wyższym wykształceniem wojskowym) ma lat 40, najmłodszy z majorów lat 35, najmłodszy z kapitanów lat 33, najmłodszy z poruczników lat 31.

Ogólnie zwolniono: w wieku 47 lat — 3 oficerów, w wieku od 45 do 40 lat — 18 oficerów, w wieku od 39 do 31 lat — 27 oficerów, (wiek 6 oficerów nie został przez nas ustalony).

Trudno przypuścić, by pod względem umysłowym wszyscy zwolnieni byli bez wartości, gdyż 11 z nich jest z wyższym wykształceniem technicznym lub wojskowym.

Pod względem starszeństwa służbowego największy procent zwolnionych przypada na t. zw. starszeństwo z 1919 roku, czyli na oficerów najdawniej w danej szarzy służących. Wynika więc

z tego, że Biuro Personalne zamiast... awansować najstarszych oficerów, poprostu... usuwa ich z wojska. — Znaczący to, że zasada awansowania pewnej części oficerów ze starszeństwa (zagwarantowana przez pragmatykę) jest stale gwałcona.

Ciekawe, że wśród oddanych do dyspozycji jest również 4 takich, którzy awansowali na obecny stopień przed 3 laty.

Powyższa analiza najdobitniej charakteryzuje stan kompletnego chaosu i bezprawia w gospodarce korpusem oficerskim, krzywdzącej oficerów. Jeżeli chcemy mieć zdrowe wojsko, powinniśmy zmusić do ustalenia praworządności w wojsku!

Pułkownicy

Rządowo-pułkownikowska „Gazeta Polska” (nr. 171), zajmując się sprawami wojskowymi, zaznacza naprzód, że w ciałach ustawodawczych mało się niemi zajmują i narzeka na

... obojętność jaka panuje wśród naszych „wybrańców narodu” dla spraw, nie mających bezpośredniego związku z utrwaleniem ich rentownych mandatów poselskich.

Rentowne mandaty poselskie posiadają w „Gaz. Polskiej” pp. płk. Koc, płk. Miedziński, Birkenmayer. Jest to rekord w jednym dzienniku. Widać, rentowność mandatów poselskich jest tem należycie oceniana i diety pobierane z pełnym zrozumieniem tej rentowności. Z utrwaleniem mandatów bywa gorzej, bo mandat p. Birkenmayera już odpadł z powodu unieważnienia przez Sąd Najwyższy, a diety płyną tylko z powodu niezrozumiałej zwłoki w stwierdzeniu tego stanu rzeczy przez Główną Komisję

Wyborczą, czyli w tym wypadku rentowność jest nawet nadmierna. Dalej znajduje się tam wzmianka:

... głośny elaborat posła Dąbrowskiego o organizacji najwyższych władz wojskowych, stanowiący zlepek instrukcyj, nadsyłanych autorowi z gabinetu wojskowego ówczesnego ministra spraw wojskowych, oraz wynik jego własnej lektury sprawozdań z debat wojskowych parlamentu francuskiego...

Różnica jest istotnie tylko ta, że pos. Dąbrowski czyta i zna prace wojskowe francuskie i inne, jak widać z jego prac, a ów „miles gloriosus”, który tak lekceważąco tu występuje, nie czyta i nie wie nic.

Wreszcie:

— Idea wojska świeciła przed wojną światową nielicznej tylko garstce naszego narodu. Ci, którzy jej służyli, przywdziali mundury i od 1914 r. realizują ją w wytrwałej pracy codziennej, która się stała ich zawodem.

Powoli, powoli. O tych wojskowych, którzy są wojskowymi, mniej słychać. Najwięcej słychać o tych pułkownikach i generałach, którzy... w wytrwałej pracy codziennej są ministrami, bankierami, redaktorami, posłami — słowem wszystkim innem, byle nie wojskowymi.

Echa „sanacyjnych” fałszów

Mimo listu oboźnego p. Tłuchowskiego do redakcji „ABC”, w którym p. Tłuchowski wyraźnie oświadczył, że podany przez pułkownikowską agencję „Iskra” rzekomy okólnik O. W. P. jest sfałszowany, „Iskra” nadal w tętny sposób stara się bronić swego kłamliwego „wyczynu”. Prócz tego w „sanacyjnej” „Gazecie Polskiej” pojawiła się anonimowa notatka, obrażająca p. Tłuchowskiego.

W sprawie tej redakcja „ABC” otrzymała od p. Tłuchowskiego następujący list:

„Szanowny Panie Redaktorze!

„Wobec oświadczenia agencji „Iskry” w dzisiejszym numerze „Gazety Polskiej”, że podany przez nią w dniu 25 bm. okólnik jest autentyczny, stwierdzam niniejszem, że agencja „Iskra” popełniła najbardziej ordynarne fałszerstwo dokumentu (okólnika do członków Obozu Wielkiej Polski), najwidoczniej z wyraźnym celem, aby mogły pojawić się w prasie „sanacyjnej” artykuły, oparte na tym sfałszowanym materiale, dezorientującym opinię publiczną.

„Metody walki jak widać, czysto „sanacyjne”.

„Za obelżywe zdania, które w „Gazecie Polskiej” pisze pod moim adresem tchórzliwy anonim, pociagam do odpowiedzialności karnej redaktora „Gazety Polskiej”.

„Łączę wyrazy szacunku

„Adw. Jan Tłuchowski. „Warszawa, 27 czerwca 1930 r.

W swoim komunikacie „Iskra” oświadcza, że:

„nad świadomym wypieraniem się autorów okólnika, jak i nad insynuacjami „ABC” przechodzimy do porządku dziennego”.

Na to oświadcza redakcja „ABC”:

„Dlaczego panie dyrektorze „Iskry”? Po co przechodzić do porządku dziennego nad naszymi zarzutami? Jeśli mówimy nieprawdę, zaskarżcie nas! Ale wy tego nie zrobicie, bo wówczas wyszłoby na jaw jak „sanacja” fałszuje okólniki swoich przeciwników!”

Jak wiadomo, dyrektorem „Iskry” jest pułkownik Stieglitz Wyżel - Ścieżyński.

Wobec insynuacji

„Gazeta Warszawska” otrzymała od Adolfa Nowaczyńskiego list treści następującej:

Szanowny Redaktorze.

„W związku z awanturami, jakie przeciw memu odczytowi zorganizował w Krakowie osławiony tamtejszy przedsiębiorca prasowy, niejaki p. M. Dąbrowski, zamieścił jego organ „Ilustrowany Kurjer Codz.” z 25 czerwca, jakieś wyjątkowo już jak i na ten organ nikczemne insynuacje. Zdemaskowany w tym kierunku, że wysyłał wielokrotnie do mnie swoich ludzi z prośbami o zaprzestanie kampanji przeciw niemu i ofertami na współpracę, skłamał p. Dąbrowski jakoby nieznanym i niepodanym z nazwisk „moi przyjaciele” zwracali się doń z ofertami współpracy o demnie i tłumaczyli, że „dość mam Warszawy i kliki” i t. d.

Takich przyjaciół nie mam, bo mieć nie mogę. Szmaty p. Dąbrowskiego od lat ośmiu do rąk nie biorę. Współpra-

Powiem Wam pewien ważny sekret kobiety

powiada pani **Huguette ex-Duflos**. „Na to, aby mieć piękną szyję, białą i gładką i usunąć wszelkie zbyteczne włoski i puszek na całym ciele, należy używać kremu prześlicznie pachnącego „TAKY”, wyciskając go wprost z tuby; po pięciu minutach obmyć wodą — cto wszystko. Będziecie panie zachwycone skutkiem i pożegnacie raz na zawsze zarówno niebezpieczną brzytwę, dzięki której wyrastają twarde i obfite włoski i ukazują się przyszcze oraz skomplikowane i niepachnące depilatory. Ekonomiczny i nieszkodliwy „TAKY” niszczy włos z korzeniem i zapobiega porostowi włosów. To nadzwyczajny wynalazek, jestem nim zachwycona”. Uwaga! „TAKY” jest jedynym francuskim prawnie zastrzeżonym kremem usuwającym włosy. Do nabycia we wszystkich perfumeryjach. Duża tuba jedyny model zł. 5.— Cena bardzo przystępna. Generalny przedstawiciel A. Bornstein & Co. Gdańsk.

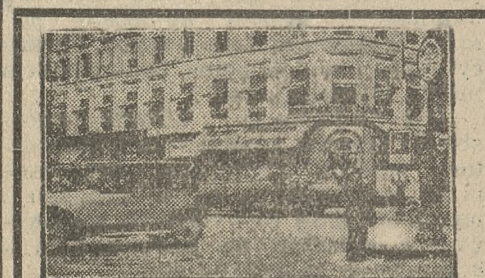
Zalety „TAKY”: bardzo przyjemny zapach, szybkie działanie, nie zasycha w tubie. Tw 1695

cować mógłbym przedtem raczej w „Hajncie”, lub w „Momencie”. W Krakowie dzisiejszym nie osiadłbym nawet na trzy dni. Pan Dąbrowski, kieszonkowy dyktator opinii publicznej w Zachodniej Małopolsce, chce mnie sterrować, wiedząc, że w posiadaniu jego geszefy korupcyjne, przegotowane są materiały kompromitujące na wypadek, gdyby ośmielił się kandydować do przyszłego Sejmu. Ani prośby, ani groźby nie wpływają na zawieszenie postępowania przeciw niemu i na werdykt.

„Niniejszem zapytuję tylko tego pana, jacy to przyjaciele moi zgłaszali się do jego redakcyjnej spelunki z ofertami odemnie.

„Jeżeli ich nie wymieni z nazwiska jest jak był zresztą zawsze nadal pospolitym kłamcą, oszczercą i infamiem.

„Łączę wyrazy szacunku

Polskie Biuro Podróży „POLEXPRESS”

Paryż 22, Boulevard des Italiens 22. Rezerwowanie pokoi w hotelach. Wycieczki po Paryżu i okolicach. Bilety kolejowe, okrętowe i teatralne. Wymiana pieniędzy. Organizacja wycieczek grupowych. W Paryżu na dworcu kolejowym dyżuruje stale nasz urzędnik udzielający bezpłatnie wszelkich informacji. W Warszawie prosimy zwracać się do **DELEGATURY POLEXPRESSU** przy Biurze Ekspedycyjnym „Altrans”, św. Krzyska 6, tel. 253-68, od 4 do 6-tej. n.w. 12185

Blond włosy: PIXAVON jako Szampon Tw 1694

Trzeci dzień Kongresu Eucharystycznego

Obywatelstwo naszego miasta podczas Kongresu Eucharystycznego dało żywiołowy wyraz swemu głębokiemu przywiązaniu do wiary katolickiej, uewnętrzniając swe uczucia, w przebogatej dekoracji domów. Przybrane są nawet mieszkania wysoko położonych pięter i poddasza. Przybrane są magazyny i składy kupców naszych, powiewają dumnie i radośnie sztandary z gmachów urzędów i instytucyj. W wielu gmachach zauważyć można iluminacje, wykonane w sposób artystyczny, z wielkim nakładem kosztów i pracy. Zwracały uwagę iluminacje gmachów Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego i Banku Cukrownictwa. Pięknie przybra-

Dalsze obrady w sekcjach

Przedostatni dzień Kongresu Eucharystycznego rozpoczął się pod znakiem dalszych obrad w sekcjach.

Najważniejszem będzie czwarte z rzędu zebranie plenarne w wielkiej rotundzie, które rozpocznie się o godz. 16. Na porządku obrad referat ks. inf. Stanisława Adamskiego z Poznania p. t. „Eucharystya źródłem akcji katolickiej”. Pod koniec zostaną uchwalone ważne rezolucje. Obrady zamknie dłuższe przemówienie marszałka p. A. Dolfa hr. Bnińskiego. W posiedzeniu tem wezmą udział wszyscy biskupi z Nuncjuszem i Prymasem Polski na czele. Zebranie będzie miało charakter uroczystościowy.

Dzisiaj od wczesnego ranka rozpoczęła się wizytacja ks. kardynała Hlonda, który wraz z kilku biskupami odwiedzał kolejno wszystkie posiedzenia sekcyjne. Dowiadujemy się, że J. E. ks. Prymas dłużej zatrzymał się na obradach sekcji emigracyjnej, gdzie zgotowano wysokiemu dostojnikowi niezwykle serdeczne przyjęcie.

Z sekcji piśmiennictwa i prasy katolickiej

Wczorajsze obrady sekcji piśmiennictwa i prasy katolickiej były bardzo ożywione. Świetne przemówienie J. E. ks. arcybiskupa Teodorowicza — o którym już pisaliśmy — odrzucało im ton i poziom wysoki. Po południu zagal obrady i przewodniczył im. red. Jerzy Drobniak. Niezwykle interesujący referat wygłosił dr. Kazimierz Marjan Morawski na temat „Najpilniejsze zadania i potrzeby prasy katolickiej”. W gruntownym tym referacie prelegent poruszył najważniejsze zagadnienia prasy współczesnej, domagając się jej rozwoju i wskazując na to, że dzisiaj prasa światowa jest prawie zupełnie w ręku koncernów żydowskich. W stosunku do niej prasa katolicka jest stosunkowo słaba. Należy organizacyjnie i gospodarczo dążyć do zmiany tych stosunków. Znaczenie prasy ocenia w pełni Kościół katolicki. Jedynie własne dzienniki i własne agencje informacyjne zapewnią katolikom bezstronne informacje.

W ożywionej dyskusji przemawiali prof. uniwersytetu warszawskiego ks. Michalski, red. Gutsche, Adam hr. Romer, p. Sobański, poseł Stroński, red. Niwiński, p. Czapiewski, ks. Roszkowski, ks. prał. Kwiatkowski, ks. infułat Kłos i inni. Wśród słuchaczy zauważyliśmy kilku przedstawicieli episkopatu polskiego.

Dzisiaj o godz. 11 zagal obrady p. Szczepan Jelenki i udzielił głosu p. Stanisławowi Miłaszewskiemu, który wygłosił referat „O krytyce literackiej”, pełen głębokiej treści i w wykwiśniętej formie. W chwili, gdy piszemy te słowa, rozpoczęła się dyskusja.

W dyskusji nad referatem przemawiali m. in.: Sarjusz Zaleski, ks. Cieszyński, ks. dr. Nitecki, ks. Panaś, dr. Pappée, ks. dr. Roszkowski, ks. Kolbe. Odpowiadał referent.

Dziś po południu o godz. 16 odbędzie się ostatnie posiedzenie sekcji piśmiennictwa i prasy katolickiej. Referat wygłosi Jan Rembieliński „O prasie i literaturze sensacyjnej ze stanowiska katolicyzmu”.

Sekcja kapłańska

rozpoczęła swe obrady o godz. 10,30 w sali Królowej Jadwigi. Wygłoszono trzy referaty, a mianowicie ks. kanonik Leon Zebrowski z Wilna p. t. „Stosunek kapłana do Eucharystji”, ks. Zuchowski, prof. uniwersytetu lwowskiego n. t. „Kapłan szafarz tajemnicy ołtarza” i ks. M. Kozak, rektor sem. duch. w Gnieźnie p. t. „Wzajemna ideaowa współpraca kapłanów w służbie wielkości Kościoła”. Nad referatami wywiązała się bardzo poważna dyskusja, poczem uchwalono rezolucje i obrady zamknięto.

ny jest też prastary ratusz poznański. W świątyniach rozchodzą się miła woń kwieciana mieszkającego się z zapachami kadzi. Słowem, Poznań przybrał szatę odświętną.

Dzisiaj od rana obywatelstwo nasze przybiera swe domy i magazyny, przystrojając je zielenią brzozy. Miasto tonie poprostu w powodzie zieleni i sztandarów, o barwach narodowych i papieskich. Są to przygotowania obywatelstwa naszego na dzień jutrzejszy, w którym z okazji zakończenia obrad Kongresu Eucharystycznego, ulicami miasta odbędzie się wielka procesja, jako zakończenie podniosłych manifestacyj katolickich polskiego Poznania. (k)

Sekcja dla akcji katolickiej

zakończyła swe obrady w piątek.

Sekcja tercjarzka

odbyła dzisiaj uroczystą mszę św. w kościele OO. Franciszkanów. Piękne kazanie wygłosił O. Rajner Gościński. Obrady rozpoczęły się w auli uniwersyteckiej o godz. 15. Porządek dzienny składał się z następujących referatów: O. prowincjał Malicki z Krakowa — „Św. Franciszek a Eucharystja”, dr. Konrad Kolszewski z Poznania — „Asyzy”. Dyskusja nad referatami była dość ożywiona; uchwalono rezolucje i obrady zamknięto. W niedzielę o godz. 7 rano odbędzie się w kościele OO. Franciszkanów nabożeństwo ze wspólną komunją św.

Sekcja Apostolstwa Modlitwy

odbyła swe drugie posiedzenie dzisiaj w Domu Rzemieślniczym o godz. 11. Wygłoszony został jeden referat O. Fr. Kwiatkowskiego z Krakowa p. t. „O duchu modlitwy i apostolstwa na tle przemówienia Ojca św. Piusa XI z okazji beatyfikacji bł. Klaujusza de la Colombière”. Po krótkiej przerwie o biadowej obrady kontynuowano dalej. O. Józef Godaczewski T. J. wygłosił referat p. t. „O dziele poświęcenia rodzin Najśl. Sercu Jezusowemu”. Przed rozpoczęciem obrad odbyło się w kościele pobernardyńskim o godz. 8 rano nabożeństwo ze wspólną komunją św. O godz. 11 zwołano posiedzenie kierowników i kierowniczek Krucjaty w sali sodalicyjnej przy ul. Dominikańskiej. O godz. 15 odbyło się zebranie dla całej Krucjaty w kościele pobernardyńskim. Słowo wstępne wygłosił ks. prob. Budaszewski. Zkolei nastąpił ogólny śpiew hymnu Krucjaty. Ks. dyr. Bok T. J. wygłosił referat p. t. „Zadania i stanowisko Krucjaty w szerzeniu czi Najśw. Sakramentu”. Następnie chór popisywał się wspólną deklamacją. Referat p. t. „Ofiarna miłość dziecięcego serca wobec Eucharystycznego Jezusa” wygłosiła p. M. Ledóchowska. Po zebraniu odbył się pochód do kościoła OO. Jezuitów. Tam też je zakończono z błogosławieństwem Najśw. Sakramentu.

Sekcja misyjna

odbyła swe walne zebranie Papieskich Dzieł Rozkrzewienia Wiary o godz. 9 rano w „Złotej salce” przy Alejach Marcinkowskiej 22. Przez trzy dni na sali obrad odbywała się wystawa literatury misyjnej.

Sekcja charytatywna

rozpoczęła dziś pierwsze swe posiedzenie uroczystym nabożeństwem w kościele kolegiaty poznańskiej św. Marii Magdaleny. Celebrował je J. E. ks. biskup Walenty Dymek. Obrady sekcji otwarte zostały o godz. 9,30 w Auli uniwersyteckiej. Wygłoszono dwa referaty a mianowicie: ks. dyr. Edmund Wołkowski p. t. „Eucharystja a Caritas” i prof. dr. Antoni Jurasz p. t. „Rola szpitalnictwa zakonnego w Polsce w dobie obecnej”. Nad ciekawymi referatami wywiązała się dyskusja, poczem powzięto kilka rezolucyj.

Sekcja unijna

obradowała o godz. 10 w sali Biblioteki uniwersyteckiej. J. E. ks. Bikup Sokołowski z Siedlec wygłosił referat n. t. „Czysta Komunja św. na „Schodzie katolickim”, a ks. rektor Włodzimierz Piątkiewicz z Albertyna mówił „O znaczeniu kultu eucharystycznego w dziele jedności Kościoła”.

Sekcja pedagogiczna

odbyła swe posiedzenie o godz. 11 przed południem w sali wielkiej rotundy. Ks. prof. Kazimierz Michalski

mówił na temat „Wychowanie eucharystyczne szczytem wychowania chrześcijańskiego” a b. wicekurator Ignacy

Stein „Na marginesie encykliki Ojca św. Piusa XI”. Po ożywionej dyskusji uchwalono rezolucje.

Nabożeństwa w Kolegacie Farnej

Porządek nabożeństw z okazji Kongresu Eucharystycznego w Kolegacie Farnej w sobotę i niedzielę: o godz. 21 (9 wieczorem) uroczyste nabożeństwo z kazaniem i procesją (adoracja dzieci); godz. 22—23 adoracja niewiast, konferencja pań miłosierdzia i żywego różańca, następna godzina adoracji konferencja panów, ojców ży-

wego różańca i Tow. Robotników Katol.; o godz. 24 msza św. (ks. prałat Stychel) poczem do godziny 4 adoracja wspólna; od godz. 4—5 adoracja młodzieży męskiej, żywego różańca i Stow. Młodzieży Polskiej; od godz. 5—6 młodzieży żeńskiej, żywego różańca, oraz Stow. Młodych Polek. Od godziny 6-tej msze święte.

Pod znakiem niedzielnych uroczystości

W niedzielę, dnia 29. bm. odbędzie się po raz ostatni widowisko pasyjne. Widowisko Męki Pańskiej zostanie odegrane na arenie dawniejszej „Pewuki” dwa razy, popołudniu i wieczorem.

Na terenach dawniejszej wystawy krajowej panuje ruch nie do opisania. Wszędzie rojno i gwarno. Zwłaszcza w pawilonach panuje niezwykle ożywienie. Ulokowano tu gości z zagranicy, którzy tutaj wypoczywają, śpią i t. d. Na wszystkich twarzach maluje się widoczna radość. Kogo jeszcze nie bolą nogi, wędruje do miast oglądać zabytki i odwiedzać znajomych. Inni nie ruszają się z miejsca, opowiadając sobie z humorem wrażenia, jakie przebyli w ciągu dnia. Nie martwią się, nie troszczą, bo mają pomieszczenie i kuchnię w pobliżu. Można najęść się dość dobrze za kilka złotych. Z wygody tej wszyscy są zadowoleni.

W mieście od kilku dni przeżywamy niezwykle miłe podniecenie. Dawniej nie byliśmy świadkami tak wzmożonego ruchu. W dniu dzisiejszym przybyło szereg wycieczek z okolicy, przeważnie ludzie ze wsi, by uczestniczyć w rzadkich uroczystościach. Liczba przyjezdnych sięga kilkudziesięciu tysięcy. Przypuszczać należy, że dopiero jutro z rana gromadnie przyjadą pątnicy na wielką procesję. Dzisiaj wieczorem odbędzie się na stadionie generalna próba na niedzielne nabożeństwo 3000 śpiewaków. Atrakcją wzbudza zrozumiałe zainteresowanie.

Procesja przejdzie przez miasto w następującym porządku: Grupa pierwsza dzieci szkolne, druga — organizacje przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego, trzecia — akademicy, czwarta — organizacje zawodowe i cechy, piąta — organizacje rolnicze, szósta — organizacje kobiece, siódma — organizacje kościelne żeńskie i męskie, ósma — sodalicyjne marjańskie panów i pań, dziewiąta — wojsko, bractwa kurkowe, dzieci z kwiatami, zakony, duchowieństwo i władze. Do każdej grupy wyznaczeni są specjalni kierownicy. Miejsca zbioru poszczególnych grup ogłoszone są w afiszach.

Uczestnicy zamiejscowi zgłaszają się do grup odpowiednich do ich przynależności organizacyjnej. W procesji weźmie również udział 3 tys. śpiewaków, którzy rozdzielią się na cztery grupy. Organizacje ustawiają się w procesji ósemkami.

Akcję sanitarną spełniają drużyny ratownicze Polskiego Czerwonego

Informacje kongresowe

Wielka Procesja — niedziela, 29 VI br. — Pogotowie Lekarskie (Zw. Lekarzy) telefon 5555 Poczłowa 30 — zorganizowało w czasie procesji swoje posterunki (lotne), które w miarę posuwania się procesji — będą zmieniały swój postój. Zorganizowane są 4 karetki obsługiwane przez 8 lekarzy. Posterunki te mieszczą się:

Stały — Poczłowa 30, tel. 5555 — Lotne: 1) koło Tumu — 2) Czartorja 3) ul. Wielka róg W. Garbar, 4) Stary Rynek, 5) róg Ratajczaka i 27 Grudnia, ul. Mielżyńskiego, Coll. Medicum, Ziemstwo Kredytowe przy św. Marcynie — róg Ratajczaka i św. Marcin, pl. Świętokrzyski, Wały Jagiello i róg Półwiejskiej.

Na stadionie 4 posterunki — przy szpitaliku 4 lekarzy.

Cheć ułatwić uczestnikom Kongresu nabywanie biletów kolejowych ulgowych na drogę powrotną do miejsc zamieszkania, uruchomiło Polskie Biuro Podróży „Orbis”, oddział w Poznaniu, kasę biletową w szkole powszechnej przy ul. św. Marcina 35, gdzie również wydawane są karty uczestnictwa, upoważniające do zniżek.

Kasa biletowa jest tam czynna od godz. 10 do 19 bez przerwy, również w niedzielę, 29. 6.

Prócz tego są kasy biletowe czynne w Orbisie przy pl. Wolności 9 od godz. 8,30 do 19-tej, w niedzielę, 29. 7., od godziny 10,30 do 13-tej.

Krzyża okręgu poznańskiego pod kierownictwem p. instruktora Kowalskiego.

W sprawie uczestnictwa w Mszy św. na Stadionie

Msza św. na zakończenie Kongresu Eucharystycznego odbędzie się na Stadionie. Komitet Wykonawczy serdecznie prosi wszystkich uczestników Kongresu, ażeby uszanowali świętość chwili i nie pchali się do Stadionu, gdyż Stadion wszystkich ludzi nie pomieści. Ołtarz ustawiono na takim wywyższeniu, że nawet z Wałów Królowej Jadwigi jest widoczny. Uczestnicy będą mogli zatem wygodnie nawet z przylegających ulic brać udział w tej wielkiej uroczystości. Głośniki radiowe tak ustawiono, że słowa celebrującego kapłana i kazanie można będzie słyszeć daleko poza Stadionem.

Muzyka podczas Mszy św. na stadionie

Złączone chóry w liczbie 2000 śpiewaków wykonają podczas ostatniego nabożeństwa na stadionie następujące utwory:

- 1) ks. Surzyńskiego „Jezu zmiłuj się”
- 2) ks. Gieburowskiego „Klaniam się Tobie”
- 3) ks. Walczyńskiego „Nie opuszczaj nas”
- 4) Feliksa Nowowiejskiego „Wychwalajmy” (Adoremus)
- 5) Feliksa Nowowiejskiego „Motet Eucharystyczny” z tow. orkiestry, specjalnie skomponowany na I. Krajowy Kongres Eucharystyczny. Utwór wykonany będzie podczas Offertorium.

Próba generalna wszystkich chórów z orkiestrą odbędzie się w sobotę, dnia 28 b. m. punktualnie o godz. 7 wiecz. na Stadionie Miejskim (Błonia Wildeckie), trybuna południowa.

Kierownictwo artystyczne spoczywa w rękach kompozytora Feliksa Nowowiejskiego.

Młodzież Obozu Wielkiej Polski

Wydział Grodzki Młodych O. W. P. na miasto Poznań wzywa wszystkich członków do udziału w uroczystej procesji kongresowej w niedzielę, dnia 29 bm. Zbiórka o godz. 7,45 przy kościele Podominikańskim.

Baczność — Emigranci

Emigranci biorą gremjalnie udział w jutrzejszej procesji Eucharystycznej. Zbiórka o godz. 8 rano punktualnie przy Moście Chrobrego. Komitet Sekcji Emigracyjnej.

Baczność przed fałszywymi odznakami

Celem uniknięcia natłoku w ostatnich dniach Kongresu, prosimy o wczesne nabywanie biletów powrotnych tem więcej, że biuro „Orbis” wydaje bilety kolejowe z ważnością na 7 dni naprzód.

Baczność przed fałszywymi odznakami

Komitet wykonawczy I. Krajowego Kongresu Eucharystycznego otrzymał informację, że pojawiły się fałszywe odznaki, sprzedawane jako pamiątka kongresowa.

Zwracamy uwagę na to, że wydane przez Komitet Wykonawczy odznaki są podłużnej formy, bardzo ładnie wykonane, z napisem wokół: „Pierwszy Krajowy Kongres Eucharystyczny w Polsce — Poznań — 26.—29. VI. 1930 r.” — i tylko te należy kupować na pamiątkę.

W środku odznaki mieści się rysunek monstrancji — nad nią gołębicą.

Herbatka Syndykatu Dziennikarzy

Dziś, w sobotę, dnia 28 czerwca o godz. 20,30 w salonach Koła Towarzystwa (gmach hotelu Bazar, wejście od ul. Nowej) odbędzie się herbatka, urządzona przez Syndykat Dziennikarzy Włkp. dla uczestników Sekcji piśmiennictwa i prasy katolickiej Kongresu Eucharystycznego, na którą Zarząd Syndykatu zaprasza również członków Koła Towarzystwa i Syndykatu Dziennikarzy Włkp. wraz z żonami.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niszczycielski szal żywiołów

Dwie osoby zabite przez piorun — Duże straty z powodu licznych pożarów

W czwartek, przeciągnęła burza nad powiatem czarnkowskim, podczas której zabici zostali 63-letnia Michalina Węgierkowa i 73-letni Michał Dreger. Z innych stron naszego województwa nadchodzą wiadomości o szkodach wyrządzonych przez wspomnianą burzę.

W powiecie szamotulskim uderzył grom w zabudowania gospodarze majątności Jakubowo, własność Karola Massenbacha. Spaliła się stajnia, a straty ocenia się na około 8 tys. zł.

W Grzebienisku powstał pożar w zabudowaniach Oskara Heydta. Od płonącego domu zajęła się stodoła i chlew, które spłonęły doszczętnie wraz z narzędziami rolniczymi. Straty ocenia się na około 18 tys. zł.

W Gorszewicach poszły z dymem zabudowania gospodarskie osadnika Józefa Koguta. Grom uderzył w dom mieszkalny, od którego zapaliły się stodoła i chlew, przyczem zginął w płomieniach żywy i martwy inwentarz. Pogorzelec był ubezpieczony na sumę 10 tys. zł. Poniósł również straty Nowaczyk, który miał wspólny budynek z Kogutem. Nowaczyk był ubezpieczony na sumę 13 tys. zł.

W Świechocinie (pow. międzychodzki), uderzył piorun w stodołę Hieronima Hellera. Ogień rozszerzył się następnie na stodołę, w której spaliły się narzędzia rolnicze. Straty ocenia się na sumę około 7 tys. zł.

Podczas wczorajszego ulewnego deszczu i burzy, która przeciągnęła nad okolicą Poznania, woda zalala wiele pól, szczególnie było to dotkliwie dla ich mieszkańców. Kilkakrotnie wzywano pomoc straży pożarnej, która pompowała wodę. Burza ta przywiodła ze sobą upragnione deszcze, których brak tak się dotkliwie dawał odczuwać podczas długotrwałej suszy. (k)

Z dziejów niepoprawnego zbrodniarza

Zaczął od oszustw i różnych kradzieży, a skończył na potwornym morderstwie — Na rozprawie raptem zaniemówił

Edmund Gronowski, który za zamordowanie ekspedjentki z filji piekarni p. Ruprycha zasądzony został na karę śmierci, ma za sobą nielada przeszłość kryminalistyczną. Karany był on już kilkakrotnie.

Jeszcze ucząc się na krawca, podpał magazyn cechmistrza p. Fr. Drabętowicza. Innym razem zgłosił się do żony kancelisty sądu okręgowego i w zafaniu oświadczył jej, że za chwilę do mieszkania przybędzie komisja śledcza, która dokona rewizji. Gronowski rzekomo wysłany był przez jej męża z poleceniem, by mundur oraz szablę czempredziej ukryć. Poszli oboje do sądu, gdzie rzekomo mąż czekał. Tam pod jakimś pretekstem Gronowski zostawił zdezerorientowaną kobietę na korytarzu, a sam „zaopiekował się” mundurem i szablą.

Gdy matka jego zmarła, wyrodny syn udał się do zakładu anatomicznego na Wildzie i tam chciał sprzedać ciało jej za 200 zł. Sprawa się jednak nie udała. Innym znów razem znalazł się na dworcu w czapce Czerwonego Krzyża i tu odbierał paczki od biednych, którzy szukali pomocy i wsparcia, okradając w ten sposób ludzi, znajdujących się w najskrajniejszej nędzy.

Pewnego razu wsiał do dorożki komej i kazał się zawieźć do jednego z domów na odludną ulicę. Gdy dorożkarz stanął przed tym domem, Gronowski polecił mu udać się na trzecie piętro i odebrać kufer, podając oczywiście fikcyjne nazwisko; tymczasem sam podciął konia i odjechał do zakładu sióstr w

Kościanie, gdzie się wychowywał jako chłopiec. Dorożkarz, po bezskutecznym błakaniu się po schodach, wrócił na ulicę i z przerażeniem stwierdził, że znikł koń, powóz i gość. Domyślił się, że padł ofiarą pospolitego oszusta i dał znać policji.

W Kościanie Gronowski opowiadał siostrom niestworzone rzeczy. Twierdził p. in., że ojciec zdał mu całe przedsiębiorstwo dorożkarskie, a on z wdzięczności darowuje siostrom konia i dorożkę, prosi jednak, by go choć z miesiąc zatrzymały. Nazajutrz z gazet siostry dowiedziały się o kradzieży konia i natychmiast dały znać policji.

Poza tem popełnił Gronowski szereg innych przestępstw, podszywając się pod cudze nazwiska. Na ławie oskarżonych chwycił się nowej taktyki: z nikim nie rozmawiał, a na rozprawie nie odpowiadał nic, ani też nie bronił się, powtarzając tylko wciąż: „Nie pamiętam”. Przez cały czas rozprawy rzekomo nie interesował się jej przebiegiem, rzucał się na ławkę, dla odmiany patrzył wciąż w jeden punkt, lub łapał muchy. Przewodniczący, sędzia p. dr. Jappa, miał niełatwe zadanie, mimo to przeprowadził wszystko w jednym dniu i sprężyście. Trudna była też rola obrońcy z urzędu p. adw. Bilskiego, który nie mógł nic wy dobyć z oskarżonego. Cała więc obrona opierała się tylko na momentach psychologicznych. Dopiero, gdy zapadł wyrok skazujący, Gronowski, wyraźnie zdenerwowany i przestraszony, rozmawiał ze swym obrońcą. (z)

— Tow. Śpiewu „Halka” — Jeżyce. — Zbiórka celem wzięcia udziału w procesji Eucharystycznej odbędzie się dnia 29 bm. o godz. 8 rano w lokalu p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16.

— Stow. Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej. O udział członków w wielkiej procesji w dniu 29 bm. z Katedry na stadion uprasza Zarząd Punkt zborny rano o godz. 8 przy ul. Czartorja.

OSOBISTE

— Z Uniwersytetu Lwowskiego. Dyplom lekarza weter. uzyskał p. Bogdan Wrzyszczyński z Poznania, syn ś. p. dr. Kazimierza Wrzyszczyńskiego, lekarza ze Śmigła.

— Dr. Zygmunt Dziembowski, naczelny chirurg szpitala miejskiego i powiatowego w Bydgoszczy uzyskał od Tow. Chirurgów Paryskich (Societe des Chirurgiens de Paris) zaszczytny tytuł zagranicznego członka korespondenta.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Miesięczne zebranie Obwodu I. Związku Drogerzystów wraz z ogólnym zjazdem członków Związku z wszystkich Obwodów odbędzie się w niedzielę, dnia 20 lipca o godz. 11 w Poznaniu w sali restauracji „Pod Strzechą”, pl. Wolności 7, I ptr.

— Stow. Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej. Zebranie plenarne odbędzie się dn. 8 lipca r. b. o godz. 19,30 w sali Domu Królowej Jadwigi, przy Al. Marcinkowskiego nr. 1.

ZYCIĘ SOKOLE

— Dzielnicowy Wydział Sokolice wzywa wszystkie druhy do jak najliczniejszego udziału w procesji manifestacyjnej Kongresu. Obowiązuje mundur uroczystościowy (amarantowe wyłogi). Zbiórka druhen pod sztandarem o godz. 7,45 rano przy kościele Dominikańskim, ulica Szewska.

— Sokolice gniazda XVI Jeżyce. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 1 lipca r. b. o godz. 20 w malej salce Domu Amaratowego przy ul. Słowackiego 19.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Koło Filologów Klas. Stud. U. P. komunikuje, że informacyj dla wstępujących udziału będzie przez cały wrzesień codziennie od 10—12 i od 16—17 w lokalu swoim — Zamek.

— Koło Śpiewackie Polskie. Wszystkim członkom chóru mieszanego donosimy, że w niedzielę, dnia 6-go lipca wyjeżdżamy do Śremu autobusami miejskiej kolei elektrycznej na 50-letni jubileusz tamtejszego Koła. Prosimy o przybycie koniecznie wszystkich członków czynnych na lekcję śpiewu w poniedziałek, dnia 30 b. m. o godz. 20 do sali ćwiczeń przy ul. św. Marcina. Jest tylko jeden tydzień czasu do ćwiczeń, więc przybycie wszystkich członków koniecznie. Podróż tam i z powrotem opłaca kasa Koła. Zarząd.

— Miejska Szkoła Handlowa. Egzamin wstępny odbędzie się dnia 30 bm. o godz. 8 przy ul. Śniadeckich 54-58.

— Rodacy, przybywający z zagranicy, z okazji Kongresu Eucharystycznego, a chcący przy tej sposobności nabyć jakąś nieruchomość, miejsce się na bacność przed różnymi pośrednikami, którzy czują na wasz grosz zapracowany na obczyźnie.

— Administracja boiska Sokola przy Drodze Dębińskiej uprasza wszystkich pp. Budowniczych, aby zechcieli wszelką ziemię i gruz budowlany skierowywać na boisko Sokola, celem zniwelowania terenu przy budującej się ćwiczeni sokolej. Dogodny dojazd tak ze strony Drogi Dębińskiej jak i od strony Stadjonu.

— Polskie Przyrodnicze Tow. Pedagogiczne Oddz. Poznański. Dnia 30 b. m. odbędzie się wycieczka naukowa do Kąt za Obornikami pod przewodnictwem p. dr. Witolda Kuleszy z profesora U. P. i jego asystenta celem zwiedzenia lasów bukowych państw. Nadleśnictwa Kąty. Wyjazd z Poznania 30 bm. o godz. 7,40 do Parkowa (za Obornikami); powrót do Poznania ze st. Runowo przez Wągrowiec o godz. 20,13. Koszta biletów kolejowych około 2,80 zł. Należy zabrać ze sobą żywność na cały dzień. Członków, nie mogących wziąć udziału w wycieczce, prosimy o rychłe zawiadomienie. Punkt zborny na dworcu.

KRONIKA MIEJSCOWA

— Z Zaw. Zw. Pracowników Bankowych. Dnia 17 bm. odbyło się specjalne zebranie dla członków, poświęcone problemowi akcji budowlanej w Polsce. W wyczerpującym referacie zobrazował przedstawiciel Poznańskiej Spółdzielni Budowlanej p. Szczepan Madyś cele i zadania tej Spółdzielni. Z ożywionej dyskusji, w której zabrał głos pp.: Tomaszewska, Rottengruber, Cegiela, Moschalewicz, Jabkowski i Prawowski, wynikało, jak bardzo dla pracowników umysłowych palącą jest kwestja budowy tanich mieszkań.

Zdrowe płuca i krtań zachowuje ten, kto używa tutek (gilz) ALTESSE lub MOKKA pełnowatki. Tw 1537

KRONIKA WYPADKÓW

— Upadek z wozu. Wczoraj o godz. 19,30 spadł z wozu na ul. Półwiejskiej p. Antoni Łakomy, 47-letni robotnik, zamieszkały przy W. Garbarach 53 i odniósł oprócz drobnych obrażeń dwie ciężkie rany na głowie. Rannego opatrzyło Pogotowie Lekarskie 55-55. (z)

— Upadek na szkło. Wczoraj o godzinie 12,30 przywołano Pogotowie Lekarskie 55-55 do firmy R. Barcikowski przy ul. Składowej, gdzie 22-letnia St. Cielewicz z Junikowa upadła na szklanke i odniosła poważną ranę na prawej nodze. Ranę lekarz pogotowia zszyl, poczem Cielewiczównę odwieziono do domu. (z)

— Wypadek z motocyklem. Pani Franciszka Fatała z Dopiewa przechodząc wczoraj o godz. 15 przez plac Wolności (róg Al. Marcinkowskiego), została najechnana przez motocyklistę i odniosła ogólne potłuczenia. Pogotowie lekarskie po udzieleniu pomocy, odwiezło ją do domu. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— Kradzieże i włamania. Z straganu p. Wardowskiej Marji przy kościele Bożego Ciała skradziono towary dewocyjne wartości 300 złotych. — Włamano się do sklepu spożywczego p. Matczyńskiego Władysława przy Chwaliszewie 74 i skradziono 20 złotych i rozmaite artykuły spożywcze, ogólnej wartości 100 złotych. — Z mieszkania p. Roszkiewicza Bronisława przy Rynku Śródeckim 17 skradziono zegarek męski, złotą obrączkę znaczoną literami A. S., bagnet, portmonetkę i 2 złote ogólnej wartości 110 złotych. — Włamano się na strych pastora Greulichy przy Grobli 1 i skradziono dwie trąbki wartości 300 zł. Jeden ze sprawców został na miejscu przytrzymany, a trąbki zostały mu odebrane. Nazywa się on Bączyk Feliks i jest szeregowcem 86. p. p., który nie powrócił po urlopie do swej formacji. — P. Piramowiczowi Bolesławowi, zam. na Ratajach, skradziono z ogrodu owoce i różne rośliny wartości 500 zł. — P. Teszner Franciszce przy ul. Przemysłowej 34 skradziono z mieszkania złoty damski zegarek wartości 90 zł. — Włamano się do mieszkania p. Lewin Rejny przy ul. Szewskiej 14 i skradziono bieliznę wartości 150 zł. — P. Nowackiemu Stanisławowi, zam. przy ul. Strzeleckiej 19, skradziono z bramy domu przy ul. Pocztowej 22 rower. — P. Sremkowskemu Władysławowi z Huty w pow. czarnkowskim skradziono na stacji kolejowej marynarkę, w której znajdowała się książeczka wojskowa, legitymacja urzędnicza, znaczka kolejowa i 40 zł. — P. Richterowi Emilowi, zam. przy ul. Fr. Ratajczaka 26, skradziono w kościele Dominikanów portfel zawierający 180 zł, 2 losy II kl. Państw. Loterii nr. 86 636. (z)

— Czyje rzeczy? W Komisariacie IV. P. znajdują się dwie czarne ceratowe zastony od samochodu, znalezione na Wałach Wazów. Zainteresowani zechcą zgłosić się w tym Komisariacie. Poza tem można jeszcze odebrać rower męski z nr. rej. 7000, który znaleziono w bramie domu przy św. Wojciechu 14-15. — W Wydziale Śledczym, pokój 41, znajdują się rzeczy, pochodzące z kradzieży, które odebrano podczas rewizji u osób podejrzanych, a mianowicie koszule męskie nocne, koszule damskie nocne i dzienne, podpinka na koldry, obrusy, noże, widelce oraz serwis do jajek z napisem „Rose Marie”. Poszkodowani zechcą zgłosić się w celu rozpoznania i odebrania własności. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— W Rycerzewie pod Pakością zamordowany został z nieustalonych do tychczas przyczyn 18-letni mieszkaniec wspomnianej wsi Czesław Cwojdzkiński. Sprawca strasznego mordu robotnik Stanisław Nowacki podbiegł do siedzącego na rowie Cwojdzkińskiego i dwoma strzałami zranił go w głowę. Śmierć nastąpiła w kilka minut po wypadku. Zbrodniarz zbiegł i ukrył się. (k)

— Pociąg wjechał w stado bydła. Na torze kolejowym między Ociałem a Czekanowem (pow. ostrowski), pociąg osobowy nr. 511 najechnał na stado bydła, zabijając kilka sztuk. Jak się okazało, zawinił pastuch, Wł. Leszczyński, gdyż stworzył zaporę kolejową. Bydło było własnością Bronisława Tomczaka z Czekanowa. (k)

— Przejeżdżający samochód uderzył konia. Na szosie grabowskiej pod Ostrowem, autobus uderzył konia od wozu Wiktorji Biegańskiej z Krepy, łamiąc mu nogę. Winę przypisuje się szoferowi, który jechał zbyt szybko w miejscu, gdzie panował ożywiony ruch kołowy. (k)

— Samobójca pod pociągiem. Na torze kolejowym między Dzieczęciną a Ponieciem w powiecie gostyńskim, rzucił się pod pociąg 29-letni Michał Jastrzębski, stanęty księdza Woronieckiego z Dzieczęciny. Koła pociągu osobowego, zdążającego w kierunku Krobli, rozciąły nieszczęśliwego na dwie części. Przyczyną rozpaczliwego kroku dopatrywać się należy w nieporozumieniach rodzinnych. (k)

KALENDARZYK

Sobota, 28 czerwca 1930.

Słońce: wschód 3,31 — zachód 20,19 — długość dnia 16 godzin 48 min.
Księżyc: wschód 5,05 — zachód 22,31 — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 20 st. Cels. — Pogodnie. Wiatr zachodni. Ciśnienie atmosferyczne niskie 749 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 28 st. Cels., najniższa plus 16 st. Cels. — Ilość opadu 10 milimetrów.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś — 0,40 m.

Kal. rz.-kat.: Leon P. — jutro Piotr i Paweł.
Kal. słow.: Zbroisław — jutro Wyszomir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12.
Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek 41.
Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1.
Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kraszewskiego 12.
Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. M. Focha 72, narożnik ul. Niegolewskich.
Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.
W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— Związek Hallerczyków Placówka Poznań ogłasza: Członkowie winni stawić się na jutrzejszą procesję eucharystyczną. Zbiórka o godz. 7,30 rano przed lokalem zebrań św. Marcin 65. Po południu wycieczka towarzyska do Szeląga do ogrodu p. Godurkiewicza. Na miejscu koncert i różne niespodzianki.

— Zw. Tow. Uczestników Powstania Okręg I wzywa towarzystwa Okręgu do gremjalnego udziału w uroczystej procesji Kongresu Eucharystycznego. Zbiórka w niedzielę 29 bm. o godz. 7,45 przed Zamkiem. Ubiór przepisowy ciemny, czapka, oficerowie w mundurach.

— Ze Związku Podoficerów Rezerwy Ziemi Zachodnich Koło Poznań. Zarząd wzywa wszystkich kolegów do licznego stawienia się w niedzielę 29 bm. o godz. 8 przy ul. Szewskiej, celem udziału w procesji Kongresu Eucharystycznego.

— Komitet Towarzystw Dzielnic Wildeckiej. Zbiórka wszystkich towarzystw dnia 29 bm. o godz. 7,30 rano przed kościołem Zmartwychwstania Pańskiego celem wzięcia udziału w procesji Kongresu Eucharystycznego.

— Tow. Uczniów Handlowych. Sekcja Zw. Pracowników Kupieckich oddz. w Poznaniu bierze udział w procesji Kongresu Eucharystycznego. Zbiórka o godz. 8 przed „Ogniskiem Ucznia Kupieckiego”, Al. Marcinkowskiego 26.

— Cykliści „Warty”. Dnia 29 bm. o godz. 7,30 rano zbiórka na pl. Bernardyńskim, celem wzięcia udziału w procesji eucharystycznej. — Udział wszystkich członków obowiązkowy.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

U NASZYCH MŁODYCH ZDOBNIKÓW

Sztuka i życie. — Na kursach przygotowawczych. — Geometria wykreślna i liter-
nictwo. — Architektura wnętrz. — Projekty mieszkań. — Zdobnictwo kościelne i wi-
traże. — Rzeźba i metalarstwo. — Ceramika i tkaniny. — Grafika. — Teka regio-
nalna. — Kiedy zyskamy gmach?

Nasza uczelnia rzemiosła i prze-
mysłu artystycznego, Państwowa
Szkoła Zdobnicza w Poznaniu, urzą-
dza na zakończenie każdego roku
szkolnego wystawę prac swoich uc-
zniów w swym budynku przy ul. Jezu-
ickiej. Jest to zawsze pokaz wielce
pouczający, w tym roku bardziej mo-
że niż kiedykolwiek; okazuje się bo-
wiem, że szkoła odwróciła się już
kompletnie od dziedzin t. z. sztuki
czystej, a weszła w to, co jest jej celem,
mianowicie w zdobnictwo: w ściśle
zastosowanie sztuki do życia codzien-
nego. Wpłynęła na to pewnie prakty-
ka, zdobyta na zeszluszczanej Pewu-
 przez szereg uczniów, którzy byli
tam zajęci, oraz zdobyta przy ogląda-
niu wysiłków artystycznych na Pe-
wuce pewność, że istota sztuki — gdy
ta ma przenikać życie codzienne —
leży rzeczywistości w stosowaniu jej do
rzeczy powszednich, praktycznych.

Kursa przygotowawcze Szkoły pro-
wadzone rysunkowo przez profesora
Eichlera, zdobniczo przez prof. Bar-
tla, przykładowe są pod względem pe-
dagogicznym. Rysunki z gipsów i ży-
wego modelu, dalekie od jakichkol-
wiek manier dają uczniom możność
opanować rzeczowo i gruntownie pla-
stykę formy. A tu i tam przebijają
talenty wybitne malarskie w sumien-
nych studjach kolorystycznych mar-
twej natury. Równoległe z rysun-
kiem prowadzona nauka teorii i za-
sad zdobnictwa (prof. Bartel) oparta
na szukaniu formy zdobniczej przez
narzędzie i materiał (wycinanki) do-
skonałe orientuje ucznia i odciąga od
manowców tak zwanej stylizacji, czyli
od naginania gotowych form natu-
ry do celów zdobniczych. Ciekawe
studia etnograficzno - kostjumologicz-
ne przyczyniają się do poczucia swojs-
kości i uczą szlachetnych harmonij
kolorystycznych, czyniąc to znacznie
lepiej niż wystawiane na kursie tym
próbki kompozycji witrażowych.
Komponowanie projektów na witraże
zmusza do ważnej rzeczy w zdobnic-
twie, a mianowicie do syntetyzowa-
nia formy i daje równocześnie swobo-
dę kolorystyczną; jednakże wobec sto-
sowania materiałów tak specjalnych
jak szkło i ołów, jest nieprzeprowa-
dzalną i niekorzystną na kursach
wstępnych, uczniom brak bowiem
równoczesnych ćwiczeń praktycznych
witrażownictwa.

Geometria wykreślna prowadzona
z wielką sumiennością przez prof. Ba-
era oraz nauka liternictwa przez ni-
żej podpisanego wykazują, że są ko-
niecznym uzupełnieniem ogólnych
wiadomości na kursach wstępnych.
Geometria przygotowuje naukowo do
wykonywania późniejszych rysunków
technicznych w szeregu klas specjal-
nych, — liternictwo jako nauka za-
sadnicza przygotowuje do grafiki.

Sztuka zdobnicza skupia się cała
w architekturze wnętrza, jako rzeczy
najbardziej z człowiekiem związanej.
Klasa architektury wnętrza prowadzo-
na przez dyr. Maszkowskiego i asy-
stenta jego inżyniera Zbijewskiego,
stoi więc w Szkole na pierwszym
miejscu. Uczniowie tej klasy, prowa-
dzeni przez dyr. Maszkowskiego od
szeregu lat z niezmierną energią,
pokazują dzisiaj ekspozycje stojące
już nie na poziomie szkoły średniej,
lecz raczej uczelni akademickiej. Wi-
dzimy cały szereg wnętrz przemyśla-
nych z żelazną logiką pod względem
używanego materiału, formy użytko-
wej i artystycznej. Jest ich niemało,
od wyczerpanego gabinetu męskiego do
prostej świetlicy wojskowej. Wielki
nacisk kładzie się na „podanie pro-
jektu” czyli na widok perspektywicz-
ny i rysunek techniczny. Ważna tu
umiejętność daje bowiem rękojmię,
że uczeń wyszedłszy ze Szkoły potra-
fi przedstawić laikowi pomysł swój
w formie zrozumiałej i przystoitej.
Tem większa szkoda, że brak odpo-
wiednich warsztatów w klasie archi-
tektury wnętrza (uczniowie korzysta-
ją tylko z warsztatów w Szkole Rze-
mieśniczej) stwarza pedagogom czę-
sto niepotrzebne trudności w naucza-
niu, uczniom zaś jest poważną zapo-
rą do osiągnięcia rychłej dojrzałości.

Klasa malarstwa dekoracyjnego i
witrażownictwa prowadzona przez

prof. Gosienieckiego wystawia godne
największej uwagi studia aktów, ma-
lowanych techniką klejową. Studia
takie ze względu na tę właśnie techni-
kę zmuszają do zdecydowanego trak-
towania koloru, co jest bardzo waż-
nym dla szlachetniejszych technik
malarstwa jak kazeiny, tempery lub
też wreszcie al fresco. Kompozycje,
polichromje kościołów, które tu spo-
tykałem, wskazują na opanowanie
trudności przy pokrywaniu kolorem
plaszczyn architektonicznych bu-
dowli. W wystawionych projektach
wnętrz odczuwa się silne podkreśle-
nie materiału, oraz umiejętne wyko-
rzystanie (tak często zdradliwe) fine-
zyj technicznych, na które pozwala
obramowanie ołowiem. Uczniowie
klasy prof. Gosienieckiego dowodzą,
że tylko talent, plastyka oparta na
mrowczej pracy rzemieślniczej to i-
stotna droga do wielkich rezultatów
artystycznych.

Klasa rzeźby prof. Wysockiego da-
je w tym roku niejedną niespodzian-
kę. Zdaje się, że to motor elektryczny i
transmisja popędzająca warsztat to-
karski do obróbki metalu nadały
pracom uczniów bardzo współczesny
charakter. Kapitałna w swej grotesce
statuetka dyrygenta (szkoda, że tak
skromnie schowana) współzawodniczy
z pięknymi figurynkami aktów, oraz
kałamarzami. Jest nadzieja, że rze-
czy te potrafią usunąć z mieszkań
naszych partactwa dekoracyjne ze
złoczonego gipsu. Na rzeźbiarskie,
swobodnie traktowane plakaty znaj-
dują uczniowie doskonale antidotum
w modelach architektonicznych (np.
pałac w Rydzynie) wykonanych z be-
nedyktyńską starannością.

Ekspozycja ceramiki prof. Jagmina
cechuje bogactwo ozdób zewnętrz-
nych: barw i polewy. Zdaje się, że
dzięki temu za mały nacisk kładzie
się na formę plastyczną przedmiotu,
której specjalne uwzględnienie i jak
najjaśniejsze wypowiedzenie charak-
terystycznym jest dla ceramiki.

Profesor Roguski wystawia w war-
szatach klasy tekstylnej przy ul.
Woźnej 12 cały szereg prac o różnych
technikach kilimiarstwa, gobelin
i hafciarstwa. W pracach tych przebi-
ja często założenie malarskie, nieszkol-
dliwe albo i użyteczne w gobelinach
i haftach, niestosowne jednakże w
niektórych wypadkach kilimów. Okazy-
tkackie, ogólnie biorąc, wykazują
wielkie zrozumienie materiału i waż-
ne bardzo w technice tej silne pod-
kreślenie kolorystyki.

Ogromny rozwój dojrzałości wyka-
zuje klasa prof. Wronieckiego. Wy-
stawa podzielona na grafikę ilustra-
cyjną oraz t. zw. stosowaną daje w
obydwu wypadkach rzeczy artystycz-
nie, ciekawe a w technice logicznie
przeprowadzone. Ciekawie zabłysnął
regionalizm w 2 tekach litografij:
„Nagrobki na cmentarzu św. Wojcie-
cha” i „Fasady starych kamienic po-
znańskich”. Tak stosowany regional-
izm tematu stwarza u ucznia zami-
łowanie do zabytków miejscowych i
daje dobrą inicjatywę kompozycyjną.
W grafice stosowanej widzimy prace
z konkursu Monopoli Tytoniowego na
opakowania papierosów, okładki do
książek i plakaty. Te ostatnie wyko-
nane z wielkim zacięciem reklamo-
wym, przyczyniają się wraz z precy-
zją grafiki stosowanej do podniesie-
nia jej u nas. Z klasy prof. Wroniec-
kiego wyjdą ludzie artystycznie i
praktycznie dobrze przygotowani. Doj-
rzałość tą doceniła ostatnio najle-
psza na kontynencie wyższa uczelnia
graficzna „Akademie für Grafische
Künste” w Lipsku przyjmując absol-
wentów tej klasy od razu na tak zwa-
ną „Meisterschule”.

Prawdopodobnie wiele wody upły-
nie w Warcie zanim Szkoła zyska
gmach godny jej zamiarów i wysił-
ków. Praca w obecnych warunkach
możliwą jest tylko przy całej energii
i umiłowania zawodu u profesorów,
oraz przy temperamencie młodzież-
nym uczniów.

M. Ziółkowski.

Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Kochanowski i zagranica. Rzymski
„Messagero” zamieścił obszerny artykuł o
uroczystościach krakowskich ku czci Ko-
chanowskiego i przypomniał, że twórczość
Jana z Czarnolasu wywarła wpływ
na poezję niemiecką.

POLONICA FRANCUSKIE

„La Pologne”. Od lat zgórą dziesięciu
wychodzący organ porozumienia polsko-
francuskiego „La Pologne” zawiera w nu-
merze majowym szereg prac dowodzących
znacznego rozwoju tak w kierunku spraw
bieżących jak i kulturalnych. Prof. Han-
delsman omawia przystępnie politykę za-
graniczną emigracji w latach 1831-1856.
Liczyła ona na rewolucję ogólną, wzglę-
dnie na wybuch wojny mocarstw europej-
skich przeciw Rosji. Niestety za wojny
krymskiej kwestja polska nie stała się
punktem centralnym. A i emigracja była
już wyczerpaną fizycznie i duchowo. Z
innych artykułów zwraca uwagę to, co
pisze znany krytyk Zygmunt Zaleski o Ka-
denie-Bandrowskim. Znajduje on u nie-
go pełno przeciwieństw i kontrastów. Gło-
sna powieść słaska romansopisarza nazy-
wa krytyk pamfletem, niepozabawionym
przecież pewnej prawdy i piękną Uwagi
Iwaskiewicza o poezji współczesnej są
nader subtelne i wskazują na podniesie-
nie poziomu krytyki w traktowanym daw-
niej przezemnie surowo organie paryskim.
(T. Gr.)

MUZYKA

Odprowa nięktowli. Z Krakowa pisać
nam: Wychodzi u nas pismo „Kra-
k”, organ młodzieży malarskiej i rzeźbiarskiej,
skupionej w okół p. Szukalskiego, rzeźbiar-
za znanego również ze świetnego talentu jak
z trochę nazbyt boksersko-amerykańskich
wystąpięń publicznych przeciw tym, któ-
rzy, jego zdaniem, niedość wysoko go ce-
nią. „Kra-
k” przenosi te metody i w inne
dziedziny. W ostatnim numerze ukazał się
atak tutejszego dyrygenta chóru u O. O.
Franciszkanów, O. Bernarda Rizziego, o-
siadłego w Krakowie Włocha, przeciw
świetnemu naszemu muzykologowi prof.
dr. Zdzisławowi Jachimeckiemu. O. Rizzo
wypowiedział swoje niesmaczne pretensje
do dr. Jachimeckiego, polegające na tem,
że dr. Jachimecki rzekomo niedość chwali
i popiera jego działalność. Zmuszony do
obrony dr. Jachimecki odpowiedział w
„Głosie Narodu” obszernym artykułem,
w którym wykazał, że pretensje O. Rizziego
są rzeczowo nieuzasadnione, również jak
niefortunne w formie. Istotnie, pragnie-
nie reklamy bywa często złym doradcą,
zwłaszcza gdy jest nienasycone, a dykto-
wane, jak się wyraża dr. Jachimecki, „wy-
ostrzone do ostateczności poczuciem wła-
snej genialności i misji w zakresie muzy-
ki w Polsce a szczególnie w Krakowie”.
(mk)

TEATR

Co grają w Wilnie? Piszą nam z Wil-
na: Teatr Wielki przeniósł się do Letnie-
go i gra „Porwanie Sabinek”, słynną far-
se Schoenthana z dyr. Zelwerowiczem w
roli dyrektora „szmiry” prowincjonalnej,
Striesego. Również farsę gra teatr w Lut-
ni, mianowicie „Naręczona z dachu”. Na
upaly może to pomoże.
(tw)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

**Katalog wystawy polskiej w Bukaresz-
cie,** który nam nadesłano, jest wydany e-
fektownie. Okładka czerwono-biała, tytuł
wewnętrzny czerwony na tle białym, druk
piękny, papier wytworny. Spis artystów
i dzieł jest poprzedzony przez francuski
wstęp o sztuce polskiej, pióra dr. M. Tre-
tera.
(pb)

Grafika polska i Anglja. W Londynie
odbyła się, jak wiadomo, w Bloomsbury
Gallery polsko - czeska wystawa grafiki.
Kwartalnik „Papier and Print” („Papier
i druk”) poświęca z tej okazji obszernie u-
wagi drzeworytowi wogóle i polskiemu w
szczególności, korzystając z uwag jednej
z wystawczyń, p. Wiktorji Goryńskiej.
Artykuł jest bogato ilustrowany reproduk-
cjami Skoczylasa, Goryńskiej i Cieślew-
skiego.
(pa)

KRAJOZNAWSTWO

Dzieje Kanału Bydgoskiego. Ostatni
zeszyt „Wielkopolskiej Ilustracji” przynosi
ciekawy artykuł krajoznawczy pt.:
„Przez służy Kanału Bydgoskiego”. Poza
opisem krajoznawczym i określeniem zna-
czenia gospodarczego, Kanału, artykuł za-
wiera wstęp, szkicu historyj jego pow-
stania. Myśl budowy kanału została po-
raz pierwszy rzucona przez króla Władys-
ława IV. Król ten docenił znaczenie
morza dla kraju i myślał o ułatwieniu ko-
munikacji z nim drogą wodną. Wojny ko-
zackie nie zostały mu czasem na zreali-
zowanie tej myśli. Została ona wprowad-
zona w czyn przez zaborców, w stowa-
rdzieścia pięć lat po zgonie króla projekto-
dawcy, w latach 1773/74. Świadectwem,
że myśl ta powstała dużo wcześniej jest
łuk renesansowy mostu nad starym Ka-
nałem, pochodzący z czasów Władysława
IV.
(kk)

WŚRÓD KSIĄŻEK

NOWE WYDANIE PRZEKŁADÓW JANA KASPROWICZA

Jan Kasprovicz był, jak wiadomo,
wielkim mistrzem przekładu, a w
dziele swego życia posiada m. in. tra-
gedje klasyków greckich: Ajschylosa
i Eurypidesa, oraz cykl poetów an-
gielskich. Klasycy greccy są zupełnie
wyczerpani. Poeci angielscy byli ogłos-
zeni dotychczas tylko w wyjątkach.
Otóż brakuje te uzupełni teraz krakow-
skie wydawnictwo Dziel Jana Kaspro-
wicza (Garbarska 16), które kończy
właśnie zbiorowe wydanie genialnego
poety i teraz postanowiło zająć się
przekładami. Kieruje niem, jak wia-
domo, prof. dr. Stefan Kolaczowski.

Wydawnictwo to otwiera właśnie
subskrypcje na pierwszą serję przekła-
dów Kasprowicza. Obejmuje ona Aj-
schylosa i Eurypidesa w 15 tomach
broszurowanych lub dziesięciu opraw-
nych, oraz poetów angielskich, którzy
zajmą 5 tomów broszurowanych lub
3 oprawne. Cena jest w prenumeracie
równie niska jak dzieł zbiorowych:
wynosi za tom broszurowany 2 złote,
za tom oprawny 5 złotych. Razem
więc całość, licząca tomów 20 kosztu-
wać będzie albo 40 złotych, albo 65.

Przekłady te, będą wychodziły po-
dobnie jak dzieła zbiorowe, w prenu-
meracie. Miesięcznie kosztuje prenu-
merata za tom broszurowane 6 zło-
tych, za oprawne w płótno zł 10, za
komplet na papierze czerpanym zł 30.
Jeżeli zgłosi się odpowiednią liczbą
prenumeratorów, pierwsze tomy ukaza-
ją się już we wrześniu rb. Prenume-
ratę należy zgłaszać do Krakowa pod
wyżej podanym adresem i to jak naj-
rychlej, gdyż termin jest wyznaczony
do 1 lipca rb. Kto więc pragnie
przyjąć niewielkim kosztem w posia-
danie mistrzowskich przekładów Ka-
sprowicza, winien się spieszyć. Koszt
jest tak minimalny, że nie będzie chy-
ba czytelnika kulturalnego, któryby
nie zaprzagnął wzbogacić swoją biblio-
tekę o dzieła monumentalne i wie-
czyście ważne, do których się stale co
pewien czas powraca, jak do źródła
prawdy i piękna.

OPOWIĄSTKI FRANCUSKIE

Księgarnia wydawnicza B. Lange-
go w Gnieźnie wydaje na użytek szkół
polskich wzorowe teksty francuskie.
Zbiór tekstów nosi wspólną nazwę
„Collection de classiques français à
l'usage des lycées de Pologne”. W
kolekcji tej wyszło w ubiegłych la-
tach 13 tomików. Na rok 1930 zapo-
wiedziano 14 nowych, z czego ukazały
się już cztery, a mianowicie: „Contes
et légendes de France”, „Paul et Vir-
ginie”, „L'avare”, „Les femmes savan-
tes”, pod prasą zaś znajduje się „At-
halie”, Hugo: „Choix de poèmes”,
„Tartarin de Tarascon”. Szczegółowe
omówienie nowo wyszłych tekstów
nadaje się do pisma fachowego, więc
„Neofilolog” pewnie jednak się niemi
zajmie. Pragnąłbym jednak zwrócić
uwagę na przemily zbiorek opowia-
dań, które zebrał i komentował prof.
Pionnier; „Contes et legendes de Fran-
ce”, tomik I (drugi ma się ukazać póź-
niej).

Tomik ten zawiera 9 powiastek,
świetnie przez komentatora dobra-
nych. Pierwsza powiastka: „Martine”.
stwarza pełną słońca atmosferę. Na
tle wsi francuskiej, rozśpiewanej przy-
rody, mała Martine odzyskuje od
wstretnego skąpca pożyczone kiedyś
przez niego pieniądze, strasząc skąpca
krzykiem przepiórki: „paye-tes-det-
tes!” — w czasie kiedy przepiórek już
niema. „Une nocte à Piriac” — to
opis wesela na wsi francuskiej, pełen
barwy i życia. Bajka: „Les aventures
de Souriquet” przypomina trochę na-
szego podanie o „Popielu”. Z legendy
„Titi Bas'!” osnutej na tle dawnej
Gallji, dowiadujemy się o początkach
winnic francuskich, opowiadka zaś
p. t. „Fromage de Roquefort”, zapo-
znaje polskiego czytelnika z innym
specjałem francuskim. Znana zabawa
na historyjka o „Skazańcu z Monaco”
oraz cztery inne opowiadki uzupeł-
niają ten czarujący zbiorek podań, le-
gend i opowiastek francuskich. Jeżeli
się młodzież na ogół do szkolnych
tekstów odnosi z pewną obojętnością
to ten tomik z pewnością sprawi mło-
dym polskim czytelnikom dużą satys-
fakcję.

A. Jesionowski.

Lubliniec.

50-lecie Koła Śpiewackiego w Śremie

Obecny zespół członków Koła Śpiewackiego w Śremie, które w tym roku obchodzi złoty jubileusz istnienia. W pośrodku fotografii p. Andrzej Zwierzchowski, jedyny z żyjących członków - założycieli towarzystwa.

Śrem, w czerwcu.

Smutnie naogół wyglądało w latach 80 ubiegłego stulecia w Wielkopolsce, a więc i w naszym Śremie. Twarda pięść pruska dawała się odczuć Polakom coraz bardziej i pod względem politycznym i gospodarczym. Umysł zaczynał ogarniać apatia i zniechęcenie, życiu społecznemu groziło zupełne zamaranie.

W tym to czasie zesłała nam Opatrzność śp. ks. prał. Piotra Wawrzyńniaka, który, widząc ten nastrój społeczeństwa śremskiego, zaprosił na dzień 8 sierpnia 1880 r. grono obywateli chętnych i gorliwych do pracy społecznej, w celu założenia w Śremie Tow. Śpiewaczego.

Pięćdziesiąt lat upływa w tym roku od tego czasu, z członków założycieli pozostał przy życiu jedynie p. Andrzej Zwierzchowski, znany i ceniony powszechnie obywatel, który z Kołem Śpiewackim przeżywał jego dobre i złe czasy.

W Kole Śpiewackim, założonym przez śp. ks. Wawrzyńniaka, wychowywało się kilka pokoleń na dobrych obywateli i pracowników społecznych, których odtąd miastu nigdy nie zabrakło. Pielęgnować śpiew polski przez pół wieku Koło wytrwale budziło i krzepiło w sercach uczucia narodowe, oraz wiarę w odrodzenie i niepodległość Polski — aż wreszcie nadszedł dzień ten przez wszystkich oczekiwany. Całe szeregi nazwisk wyliczają roczniki towarzystwa, nazwiska członków zwyczajnych i pracowników wybitnych, którzy czuwalni nad jego rozwojem. Są to karty nieraz bardzo in-

teresujące i wiele mówiące dla tych, którzy potrafią z nich czytać.

W Śremie w ciągu tych lat 50 odbyło się kilka walnych zjazdów, poza tem koło uczestniczyło w licznych zjazdach zamiejscowych, zdobywając uznanie dla swej sprawności śpiewawczej. Oczywiście nie odbyło się też bez tego, żeby i władze pruskie nie darzyły swą opieką Koła Śpiewackiego. Każdy występ publiczny z okazji rocznic i świąt narodowych był pilnie śledzony, a członkowie zarządu przytem niejednokrotnie musieli znosić szykany. Znosili je jednak chętnie i z godnością, wiedząc, jakiemu doniosłemu celowi służy prowadzone przez nich Koło.

Na czele Towarzystwa stoi obecnie w roku jubileuszowym zarząd, składający się z pp.: Stanisława Mikołajczaka jako prezesa, Antoniego Sobkowiaka wiceprezesa, M. Zydlewicza, sekretarza, Wojciecha Magnuszewskiego skarbnika i Stanisława Jankowskiego bibliotekarza; dyrygentem Koła jest p. Stanisław Mikołajczak. Siedzięb swą zdawien dawną ma Koło w w lokalu pp. Salacińskich.

Obchodząc w tym roku półwiekowy jubileusz swego istnienia i działalności na niwie śpiewawczej, Koło przedewszystkiem myślą zwraca się ku tym, którzy przed 50 laty stworzyli to dzieło i którzy potem czuwalni nad jego rozwojem. Cześć zmarłym członkom i spokój ich duszom! — Ku uczczeniu zaś żyjących jubilatów jak również rocznicy samej przewidziany jest obchód specjalny w dniu 6 lipca, oczekiwany tu z wielkiem zainteresowaniem. K-y.

Klan Mac Donaldów

Obecny premier angielski, Ramsay Mac Donald, szczyli się przedewszystkiem tem, że pochodzi z jednego z najstarszych i najbogatszych rodów szkockich. Ród Donaldów i różnych jego potomków, zarówno po mieczu jak kądzieli, jest tak silnie rozrodzony, że liczy przeszło tysiąc członków, stanowiących rodzaj odwiecznego „klanu” zbierającego się, co kilka lat, na wspólną ucztę rodzinną w miejscowości Inverness, w centrum górzystej Szkocji. Na ostatniej uczcie takiej, która się odbyła niedawno, wśród tysiąca uczestników, znalazło się trzech najwybitniejszych obecnie przedstawicieli rodu Donaldów, mianowicie: premier Ramsay Mac Donald, poseł liberalny, Murdoch Mac Donald i b. premier konserwatywny, Stanley Baldwin, którego matka jest Donaldówną z domu. Wszyscy trzej należą do skrajnie przeciwnych stronnictw, zwalczali się niejednokrotnie w parlamencie. Przeciwnictwa te nie przeszkadzają, bynajmniej, że wszyscy trzej zasiedli obok siebie, przy jednym stole, spełniaли gęste zdrowia na cześć i dalszy wzrost klanu Donaldów, przyglądali się obojętnym tańcom szkockim w dużej rodzinie, przysłuchiwali się narodowej muzyce na korbach i świadczili sobie jak najczulszą przyjaźń.

Wśród licznych różnic dzielnicowych w Anglii dotyczących religii, obyczajów, gwary i różnych przyzwyczaję regionalnych, najwięcej odrębności — obok Walji — zachowała stara Szkocja. Choć od półtrzecia wieku złączona państwowo jak najściślej z Anglią, pozostała jednak, pomimo długich prześladowań, przeważnie katolicka, wymowa znaczenie się różni od „zniewieściałego południa wielkobytyjskiego”, a przedewszystkiem zachowała dawny obyczaj, do którego należy też uznanie i cześć dla odwiecznych rodów szkockich. Te różnice, a nieraz gorące antagonizmy regionalne nie szkodzą ani ci-

stej jedności państwowej, ani nawet coraz większemu rozwojowi idei demokratycznej. Duma rodowa Donaldów również temu wszystkim nie przeszkodzi.

Lotnictwo na usługach medycyny

(Latające ambulanse)

W Anglii robiono ostatnio próbne loty samolotami ambulansowymi, które mają służyć w oddalonych krajach państwa brytyjskiego. Są to aparaty z cichymi motorami dość duże, które pomieszczają w sobie wygodnie postanie ambulansowe. Poza tem są w samolocie kabiny dla lekarza, dwu siostr i wszelkie potrzebne urządzenia do transportu ciężko chorego. Samolot nowego typu świadczy o postępie na tem polu w organizacji samolotów lekarskich, którą przeprowadza się z nadzwyczajnym skutkiem w różnych krajach. Pierwsze zastosowanie samolotów lekarskich nastąpiło w Siamie w roku 1927. W kraju tym, w których tak często i nagle wybuchają epidemie, szerzyła się straszliwa zaraza w prowincji Ubol zimą 1927. Brak lekarzy i środków leczniczych był rozpaczliwy. Zadepszowano więc do Bangkok, w następstwie czego wysłał urząd zdrowia ekspedycja, złożoną z sześciu samolotów. Lekarze i pielęgniarki, zaopatrzeni w wszelkie potrzebne środki, zgnetli zaraz w krótkim czasie. Król był tak zachwycony doraźną pomocą i nadzwyczajnymi jej skutkami, że nakazał rozpowszechnić wszędzie owe samoloty, które odtąd oddają w całym kraju niesłychane usługi. Również w Australji zaprowadzono służbę lekarską lotniczą, zwłaszcza dla osadników, mieszkających w głębi kraju, którzy żyli dotąd bez wszelkiej pomocy lekarskiej, ze względu na przestrzenie dzielące ich od większych ośrodków ludzkich. Francja posiada podobną organizację dla swych kolonii afrykań-

skich. W roku 1928 przetransportowała 239 chorych przy pomocy samolotów z gębi Algierji i Marokka do najbliższych szpitali. W Stanach Zjednoczonych jest podobna liczba „latających lekarzy” w kraju wielkich jezior, lekarzy, którzy nawet w powietrzu odbywają praktykę i dokonują operacji. Jak bardzo ważnymi są owe samoloty lekarskie, chociaż by do przewożenia środków medycznych świadczy o tem wypadek, który zaszedł w Kanadzie. W pewnej kolonii nad rzeką Spokojną wybuchła epidemia dyfterji. Jedyny, tam znajdujący się lekarz, wysłał do pobliskiego miasta ekspedycję saneczkową, ciągniętą przez psy, po serum, którego zabrakło. W przeciągu dwu godzin dobiło do osady dwu lotników, przywożąc z sobą uupragnione lekarstwo. W ten sposób uratowano moc ludzi od śmierci. (Alka)

Okulary powodem do rozwodu

Pani Johnson w Chicago chce się rozwieść. Nic nie byłoby w tem dziwnego. Dzieje się to wszędzie, niestety nawet i u nas i to coraz częściej. Ale posłuchajmy powodów, które skłaniają amerykańkę do tego kroku. Chce się poprostu rozejść z mężem za wszelką cenę, a to dlatego, że mąż każe jej nosić okulary, mimo, że ma oczy zdrowe i wzrok doskonały. Sędzia słucha zakłopotany wywodów swej klientki i sam nie wie, jak się wobec nich zachować. — Czemu ta kobieta — myśli w skrytości — nie chce dla przypodobania się mężowi włożyć szkieł. Są przecież gusta i guściki, czemuż więc nie miała być ludzi, lubiących przyćmione szklami oczy, do których widocznie należy ów nieszczęsny mąż. Brał w gruncie rzeczy stronę męża, a tylko ze względów grzecznościowych spytał panią Johnson, czemu właściwie mąż życzy sobie, aby nosiła okulary. Odpowiedź była nieoczekiwana — bo ze skąpstwa.

Sędzia wyraził co do tego powątpiewanie, bo jakże posądzi kogoś o skąpstwo, jeśli najmniepotrzebniej chce wydać pieniądze na okulary.

Ale pani Johnson obstawała przy swym: — Tylko skąpstwo i nic więcej. Mnie nie wolno nic kupować, bo wydałabym za wiele, a kiedy mąż kupi, zawsze jest za mało. Nawet najęść się nie można do syta. „Oczy zawsze chcą więcej, niż zółdek znieść może, powiedział mąż w końcu i przyniósł mi powiększające szkła”. Niech pan sędzia sam osądzi, czy jest ktoś w stanie najęść się małym kawałkiem mięsa, które tylko przez powiększające szkło wydaje się dużym? Uważam, że to zakrawa na oszustwo.

Sędziego rozniewiłał dowcipkowanie, za jakie uważał zeznania pani Johnson i powołał ją do porządku. Ale ona gotowa była pod przysięgą powtórzyć to raz jeszcze. Wobec czego sędzia rad nie rad, musiał uznać przymusowe okulary za powód do rozwodu, uważając je za symbol wyrafinowanego skąpstwa. Szczęśliwa rozwódka będzie się mogła odtąd najadać do syta bez pomocy okularów. (Kw)

Nikotyna truje

Pewien lekarz niemiecki opisuje w jednej z gazet fachowych niebezpieczeństwo zatrucia nikotyną. Pewien młody człowiek — jak pisze lekarz — zachorował od nadmiaru palenia, ale nie chciał wierzyć, że to palenie jest przyczyną jego poważnego zachorzenia. Lekarz miał pod ręką pijawkę, którą przyłożył choremu do ramienia. Zwierzę piło krew chciwie przez pewien czas, ale nagle odpadło od ramienia nieżywe. Zabiła je krew, przesycona nikotyną. Każdy namiętny palacz może się sam naocznie przekonać o zgubnym

wplywie nikotyny na organizm. Niech w tym celu urządzi podobną próbę z pijawką. Coś podobnego można stwierdzić przy zatruciu węglowodanem. Próba krwi wykazuje wówczas nadmiar dwutlenku węglowego. Kiedy się mówi o niebezpieczeństwie nadmiernego palenia, myśli ogół o płucach jedynie, a nie zdaje sobie sprawy z tego, że nikotyna może spowodować zupełne i to bardzo niebezpieczne zatrucie krwi. Niech pamiętają o tem różni namiętni palacze! (alka)

Pechowy obrus

Królowa angielska przeprowadziła w tych dniach inwenturę i ocenę przez fachowych ekspertów stołowej białej, będącej własnością rodziny królewskiej. Dowiedziała się przy tem, że, gdyby zamierzała ją sprzedać, osiągnęłaby za nią o około 500 tys. złotych.

Jeden z najcenniejszych okazów z pośród królewskiej białej stołowej jest t. zw. „obrus królowej”, tak szeroki, że można nim nakryć stół dla 250 osób. Sporządzono go specjalnie na ślubny bankiet królowej Wiktorji, i używany jest tylko w wyjątkowych uroczystościach. Ostatni raz nakryto nim stół królewski na urzędowym bankiecie, wydanym w pałacu króla dla członków rodzin panujących z okazji pogrzebu króla Edwarda. Do tego obrusa-olbrzyma przywiązana jest ciekawa legenda. Głosi przesąd, że przynosi on nieszczęście temu, kto w czasie biesiady uczyni na nim plamę. Na wspomnianym wyżej bankiecie b. cesarz Wilhelm — będący wówczas jedną z główniejszych osobistości na pogrzebowej „stypie” — przypadkowo splamiał obrus winem. Było to pierwsze tego rodzaju wydarzenie i członkowie świty cesarskiej wyciągnęli z tego jak najgorsze przeczucia dla władcy Niemiec. — Druga, bardziej jeszcze może drogocenna tkanina, obecnie już nie używana a przypadającą tradycyjnym spadkiem, zawsze księciu Walji, jest obrus specjalnie zrobiony na obiad koronacyjny królowej Anny. Okaz ten oszacowali eksperci na 50 tys. złotych. S. F.

Klub „zabitych”

Dla pocieszenia stroskanych czytelników dodajemy, że ci zabici jeszcze żyją. Członkami klubu, który powstał w Nowym Jorku, są b. żołnierze — uczestnicy wielkiej wojny, którzy swego czasu zostali ogłoszeni za zabitych lub zaginionych, a potem powrócili. Widocznie liczba tego rodzaju ludzi jest i w Ameryce niemała. Celem klubu są głównie sprawy gospodarcze i obrona interesów swoich członków. Obecnie klub wszczął szereg procesów z towarzystwami ubezpieczeń, które swego czasu wypłaciły rodzinom rzekomo zabitych premje, a obecnie żądają zwrotu tych sum. (wl)

40 kotów padło ofiarą litościwego serca

W sposób tragiczno-komiczny postradało życie 40 kotów w ubogiej dzielnicy Bazylei (Szwajcaria). Pewna stara panna wynajęła w Guldinger 2 pokoje z kuchnią, by umieścić tam 40 kotów, które się opiekowała. Przychodziła też codziennie do swych pupilów, przynosząc im pożywienie. Kobieta owej powodziło się jednak coraz gorzej, tak, że w końcu nie mogła już kotów wyżywić i postanowiła je wobec tego zabić. Lekarz weterynaryj zapytany, jaki jest najłżejszy rodzaj śmierci, doradził gaz. Wszystkie okna i drzwi zatkało dokładnie, poczem odkręcono kurki. Jeden z kotów, widocznie silniejszy od innych, żył jeszcze. Widząc to litosiwa kobieta, weszła do pokoju, by go ratować, sama jednak padła nieprzytomna i ledwie ją uratowano. (wl)

Odpowiedzialność przed sądem historii

Klio (muza historii) do woźnego: Głośnych ludzi z Polski sądzić nie będę. Proszę im oświadczyć, że czyni ich winny osądzić, jeszcze za ich życia, sąd krajowy. Sąd historii to stary kawał! Niema tak dobrze!

DZIAŁ GOSPODARCZY

Równorzędne dziedziny

Motywy, dla których rząd polski uznał za niemożliwe podpisanie międzynarodowej konwencji antyreglamentacyjnej, mają w sobie coś symbolicznego. Pierwszy motyw uniemożliwiający nam zniesienie zakazów przywozu i wywozu wpływa z konieczności utrzymywania w stałym pogotowiu naszych zakazów, aby móc nimi szachować przeciwników, na zbyt często posługujących się przepisami weterynaryjnymi (których projektowana konwencja nie miała zmodyfikować) dla celów hamowania eksportu zwierzęcego i mięsnego z Polski. Jak więc widzimy, pierwszy motyw bierze w obronę interesy eksportu rolniczego.

Drugi motyw wpływa z konieczności ochrony polskiego górnictwa i hutnictwa. Jak bowiem wiadomo, Polska na mocy konwencji miała znieść wszystkie swoje zakazy reglamentujące handel zagraniczny, natomiast Czechosłowacji i Niemcom miała zezwolić na utrzymanie w mocy zakazów przywozu węgla (głównie polskiego), a nadto miała pogodzić się z dalszym działaniem zakazu wywozu niemieckiego złomu (niezbędnego dla hut polskich).

Symboliczność streszczonych powyżej motywów na tem polega, że biorą one w obronę zarówno interesy rolnictwa, jak i przemysłu polskiego, manifestując niejako dualistyczny charakter naszego organizmu gospodarczego, jak wiadomo: rolniczo-przemysłowego. Przejaw owego dualizmu jest, w chwili obecnej, bardzo na czasie.

Mianowicie słyszeliśmy onegdaj zdanie pewnego znajomego, który pod wpływem licznych w ostatnim czasie apelów do ratowania rolnictwa, podnoszenia cen płodów rolnych, udzielenia premii wywozowych, opracowywania programów produkcji roślinnej i zwierzęcej, wyraził obawę, że znowu wypłynęło na światło dzienne widmo jednokierunkowej polityki gospodarczej, tym razem uwzględniającej tylko interesy wsi ze szkoda dla miast, tak jak w swoim czasie istniało hasło „Polski przemysłowej”, a przedtem jeszcze: „Polski agrarnej”.

Uważaliśmy, że wolno nam uspokoić naszego znajomego, bowiem utopia „Polski jednokierunkowej” wydaje się być raz na zawsze pogrzebana. Chyba niema w Polsce rozsądnego człowieka, któryby mniemał poważnie, iż można wygrać jeden dział gospodarstwa krajowego przeciwko drugiemu. Natomiast istnieje powszechne zrozumienie dla hasła dwutorowości, t. j. dla zasady równoczesnej dobrej polityki agrarnej i niemniej dobrej polityki przemysłowej.

Niedawno prof. Stanisław Grabski bardzo trafnie zauważył, że naprawdę korzystne dla Polski są nie wysokie, lecz umiarkowane ceny zbóż i paszy na naszych rynkach wewnętrznych. Zaś ceny wysokie i ceny niskie na wymienione artykuły są w równym stopniu szkodliwe: ceny niskie dlatego, że nie opłacają kosztów produkcji roślinnej; ceny wysokie dlatego, że powiększają koszty utrzymania w miastach, co odbija się na cenach artykułów przemysłowych i utrudnia zdolność konkurencyjną tych ostatnich na rynkach zagranicznych.

Jeden jeszcze moment należy uwzględnić, gdy mowa o wysokich cenach zboża i paszy, mianowicie: w dużej części Rzeczypospolitej około 50% ludności rolniczej żyje z bezpośrednio przez się wyprodukowanych plonów, a nie z uzyskanych z ich sprzedaży pieniędzy. Ponieważ właśnie tu — ekonomicznie najsłabszy — odłam włościństwa, uprawiający maleńkie gospodarstwa nie jest samostarczalny, znajduje się on wobec konieczności dokupywania zboża i paszy. Oczywiście wysoki poziom cen tych artykułów odbija się fatalnie na owych najbardziej upośledzonych.

Pamięć o nich, o tym proletariacie wsi, vegetującym nędznie na małych skrawkach ziemi, winna nam stać się przemyślaną potrzebą dobrej polityki przemysłowej: scalenie gruntów, t. j. przebudowa ustroju polskiego gospodarstwa rolnego z korzyścią dla większych i silniejszych, niż dzisiaj, jednostek gospodarczych dokona się dopiero wówczas, gdy — przez wzbudzenie chłonności przemysłu polskiego — odprowadzimy nadmiar rąk roboczych ze wsi do miast.

O zdrowie powszechne

Poniższe nadesłane nam uwagi mają częściowo charakter dyskusyjny (R.)

Z pośród licznych gałęzi przemysłu, którym polsko-niemiecka wojna celna wyszła na dobre, na pierwszym bodaj miejscu stoi przemysł chemiczno-farmaceutyczny. Trzeba podkreślić, że przemysł ten nie miał u nas szczęścia. Mimo obfitego zapotrzebowania zarówno na wyroby kosmetyczne, jak i specyfiki medyczne, generalną dostarczynią pierwszymi była zawsze Francja, a drugimi — Niemcy. Dopiero wojna celna siłą konsekwencji utworzyła rodzimemu przemysłowi drogę na rynek wewnętrzny.

Jednak warunki pracy na tym rynku są niesłychanie ciężkie. Pomijając już traktat, który mimo wszystko większego niebezpieczeństwa dla handlu przetworami chemicznymi nie przedstawia, handel ten przeżywa dziś wzajemny konflikt między drogerjami a aptekami, a prócz tego obarczony jest wspólnie uciążliwymi przepisami o obrocie chemikaljami.

Traktat nie zmienia sytuacji o tyle, że w dziale specyfików rząd ma zawsze prawo odmówić zarejestrowania bez podawania motywów, a tem samem uniemożliwia masowe zalanie rynku. Nie znaczy to jednak, aby sytuacja importowa przedstawiała się różowo.

Dzieląc nasz import na wvóz surowca i fabrykatu, widzimy przewagę, i to zmniejszającą się, w dziedzinie surowców. Wywóz wyrobów gotowych w latach 1926 i 1927 przewyższał, i to znacznie, nasz przywóz, a upadek eksportu zaczyna się niestety w 1928. Niemoże być zatem mowy o naszym nieprzygotowaniu do konkurencji z zagranicą. Lecz spadek wywozu trzeba, zdaje się, w tym wypadku złączyć z początkiem kryzysu gospodarczego w Polsce.

Szczególnie jaskrawo uwidacznia się na niekorzyść Polski pozycja farb, barwników i lakierów. Gdy przywóz od 1926 do 1928 roku skacze od 8 do 15 tysięcy ton, obciążając import sumą od 24 i 1/2 do 53 milionów, to wywóz postępuje zółwim krokiem od 7 1/2 zaledwie do 8 1/2 miliona złotych. Rozpatrywanie samej tylko pozycji przywózowej nie dałoby skończonego obrazu; gdyby eksport wzrastał w tym samym stosunku, co import, sprawa byłaby w zupełnym porządku. Tak stała w ciągu paru lat różnica naszego eksportu wynika z coraz bardziej uciążliwej pracy naszego przemysłu i handlu. Nie trzeba chyba bardzo podkreślać, jak deprymujące na produkcję i wymianę wpływa ogólna stagnacja gospodarcza, ciężary socjalne i nieracjonalne opodatkowanie, hamujące naszą zdolność konkurencyjną.

Obrót chemikaljami posiada jeszcze jedną trudność, a jest nią częściowa reglamentacja. Wprowadzenie tego środka profilaktycznego jest zupełnie zrozumiałe i stosowane we wszystkich państwach. Ale nie może być doprowadzone do krańcowej przesady, graniczącej z absurdem. Na czoło tych zapasów logiki z biurokracją wybija się sprawa sprzedaży eteru. Składy apteczne mogą sprzedawać go wyłącznie na cele techniczne, t. j. 95% całej konsumpcji. O uciążliwości procedury polewoń i kontroli może powiedzieć ta liczna rzesza małych warsztatów i fabryczek, dla których eter jest niezbędnym składnikiem produkcji.

Odwrotnie; apteki mogą sprzedawać eter wyłącznie na cele lecznicze. Biada aptekarzowi, jeśli się okaże, że jego klient wskutek spóźnionej pory kupił eter na potrzebę swego warsztatu. A wszystko to w imię dbałości o zdrowie publiczne, aby się nikt eterem nie mógł upić, aby sobie nie zniszczył cennego zdrowia. Gdy zaś chodzi o ratowanie zdrowia naprawdę zagrożonego, obywatel bity jest po kieszeni zakazem sprzedawania przez sklepy specyfików leczniczych. Rozporządzenie takie mija się w zupełności z celem, gdyż apteka i zawartość specyfiku również nie bada, a odpowiedzialność za gatunkowość specyfiku bierze w całości fabryka. A obok tak subtelnej dbałości — o zdrowie ogółu — skazanie spirytusu technicznego zjadliwą trucizną solium crotonis, spowodowane śmierć po paru kieliszkach, jednym słowem rozpowszechnianie przez rząd taniej i dostępnej wszędzie i dla każdego trucizny.

Forytowanie w niektórych wypadkach aptek znajduje może uzasadnienie w projekcie wywłaszczania aptek na rzecz państwa. Z początku sprawa była potraktowana nawet tak krańcowo, że nie było przewidziane żadne odszkodowanie. Następnie jednak, jakby w obawie przed stwarzaniem niebezpiecznego proceduru, projekt został o tyle zmieniony, że odszkodowanie istotnie jest wzięte pod uwagę, jednak otaksowanie zakładu zależeć ma od specjalnej komisji, która według instrukcji szacować ma jedynie urządzenie i remanent towaru. Najważniejsza zaś w handlu rzecz, obrót, ma być zupełnie pominięta.

W tem założeniu, odszkodowanie staje się bardzo problematyczne i nosi cechy formalistycznego wybiegu. Mała zaś ta akcja zmierza właściwie ku scentralizowaniu w rękach rządu zagadnienia zdrowotności publicznej.

Ustawa apteczna w b. Kongresówce obowiązuje od roku 1844. W innych dzielnicach są ustawy nowszej daty, lecz też zdążyły zdać egzamin ze swojej wartości. Niema w tym wypadku ani jednej uzasadnionej przyczyny, poza ogólnymi tendencjami etatystycznymi, do przerzucania farmaceutyki na barki rządu. Jedyny argument — dobro powszechne, jest tu właśnie złe dobrane, bo dotychczasowa działalność specjalnych aptek kasowych wykazuje na wysokie walory — aptek prywatnych.

Calokształt handlu chemicznego, drogerijnego i leczniczego wymaga więcej od innych dziedzin opieki i pieczołowitości rządu, właśnie z racji olbrzymiego powszechnego znaczenia i krótkiego stosunkowo czasu istnienia przemysłu, który wykazał swoje zdolności rozwojowe.

Tadeusz Kozłowski.

Stosunki handlowe z zagranicą

Firmy niemieckie pragną importować z Polski następujące artykuły: cukier, wtyki buraczane, nawozy azotowe, czopki do beczek na piwo, wyroby włókiennicze, rośliny strączkowe, oleje mineralne, złom metalowy i stare metale, parafinę.

W Izbie przemysłowo - handlowej w Poznaniu jest do przejrzania spis artykułów, mających widoki zbytu w Egipcie.

W Izbie przemysłowo - handlowej w Poznaniu jest do przejrzania sprawozdanie o brytyjskim rynku rękawiczniczym.

W czasie od dnia 5 do 21 września rb. odbędzie się wystawa w Strasburgu. Katalog wystawy, jak również sprawozdanie z wystawy w Lyonie jest do przejrzania w Izbie przemysłowo - handlowej w Poznaniu.

W Izbie p. - h. w Poznaniu jest do przejrzania sprawozdanie w sprawie handlu zagranicznego Brazylii za rok 1929.

Dyrekcja okręgowa kolei państwowych w Stanisławowie odda w drodze przetargu publicznego życie mundurów służbowych dla pracowników tamtejszego okręgu. Bliższych informacji udziela Izba.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Położenie przemysłu superfosfатовego.** Według tymczasowych obliczeń zapotrzebowanie nawozów superfosfатовych było w tym sezonie znacznie mniejsze, niż w analogicznym okresie r. ub. W przybliżeniu sprzedano w tegorocznym sezonie wiosennym na rynek krajowy 8000 wagonów superfosfatu wobec 11500 wagonów przed rokiem. Eksport nawozów superfosfатовych wywoził w powyższym okresie r. b. 2000 wagonów i skierowany był głównie do Rosji, a pozatem do krajów bałtyckich. Z powodu zmniejszonego zbytu fabryki pozostały z większymi zapasami, wskutek czego ich sytuacja finansowa jest niezbyt pomyślna.

(k) **Magazynowanie smalcu w Gdyni.** W obecnej chwili w hangarach i chłodni portowej w Gdyni złożone jest 80000 skrzynek smalcu amerykańskiego (1000 t.), sprowadzonego do Polski za pośrednictwem Hamburga i Gdańska. Smalec ten ma być „pod ręką” hurtowników, gdy nastąpi planowane podwyższenie cła na ten artykuł.

(k) **Zapowiedź dalszej koncentracji w polskim przemyśle naftowym.** Taegl. Petroleum - Berichte notuje pogłoski o przejściu firmy „Limanova” w ręce koncernu francuskiego „Małopolska”, obecnie przodującego w polskim przemyśle naftowym. Jakkolwiek wiadomość ta nie została jeszcze oficjalnie potwierdzona, uważa wspomniane pismo, że w praktycznym życiu pogłoski i przypuszczenia wyprzedzają zdarzenia. W dalszym ciągu omawia autor zjawiska koncentracyjne polskich firm naftowych, dochodząc w końcu do konkluzji, że po oddaniu przez firmę „Jasio” swego kontyngentu ropnego do przeróbki firmie „Małopolska” i po ewentualnem stuzkowaniu się „Limanowej” z

„Małopolską” pozostanie poza obrębem tego koncernu jako jedyne samodzielne wielkie przedsiębiorstwo tylko firma „Galicia”.

(k) **Wielkopolska Wytw. Chemiczna „Blask” Sp. Akc. w Poznaniu.** W dniu 26 czerwca rb. odbyło się walne zebranie akcjonariuszów w gmachu firmy Dr. Roman May. Zebranie zajął i przewodniczył prezes rady nadzorczej p. dr. A. Rozmiarek, który na wstępie prosił zebranych o uczczenie pamięci był. członka rady sp. Teodora Neymana, przez powstanie. Sprawozdanie oraz rachunek zysków i strat przedstawił zebraniem dyr. zarządu p. Franciszek Maciejewski, zaznaczając, że pomimo ciężkiej konjunktury gospodarczej Spółka rozwija się pomyślnie i w 10-letnim okresie swego istnienia powiększyła produkcję o 1/2 milj. kg. do ca. 3 1/2 milj. Ponadto w roku sprawozdawczym Spółka uruchomiła dział pirotechniczny p. n. „Syrius” — Polskie Zakłady Pirotechniczne Sp. z ogr. odp. Bilans zamyka się po obu stronach sumą 4595 492,86 zł, a rachunek zysków i strat sumą 1 171 236,89 zł; czysty zysk wynosi 72 076,26. Zebrani przyjęli bilans z rach. zysk. i strat i udzieliłi absolutorium zarządowi i radzie nadzorczej, a czysty zysk został podzielony w myśl propozycji tak, że na dywidendę przypada 4%. Ustupających członków rady p. Sniegockiego, Janczewskiego i Ciesielskiego wybrano ponownie, a w miejsce sp. Teodora Neymana wybrano dyr. Banku Kratochwill i Pernaczyński p. konsula Mrozowskiego. Zarząd spoczywa w rękach pp. Fr. Maciejewskiego i Stanisława Morzkowskiego.

(k) **Odnaczenie Wystawy Ruchomej.** Komisja sędziowska Wystawy Ruchomej Prób i Wzorów Przemysłu Krajowego w Bydgoszczy przyznała firmie „Axela” T. z o. p., Poznań, Nowa 7, fabryka perfum, kosmetyków, mydeł toaletowych i artykułów farmaceutycznych dyplom uznania Wystawy Ruchomej za wybitne zalety wyrobów firmy „Axela” oraz za udokonalenie produkcji. Zaznaczyć wypada, że dyplom uznania jest jedynym odznaczeniem, które zarząd Wystawy Ruchomej wydaje z okazji setnej wystawy jubileuszowej w Bydgoszczy. Wystawa w Bydgoszczy została zamknięta w niedzielę, dnia 22 czerwca rb. Następna wystawa otwarta w dniu 28. 6. 30. w Inowrocławiu.

Z ZAGRANICY

(z) **Wielka wystawa rolnicza w Kopenhadze.** W dniach od 3-go do 6-go lipca rb. odbędzie się w Kopenhadze w związku z jubileuszem Centralnego Towarzystwa Rolniczego wielka wystawa rolnicza. Wystawa zapowiada się niezwykle, gdyż zgłoszonych jest 800 krów rasy czerwonej duńskiej, 310 koni reprezentujących 5 ras, mianowicie 176 koni półkrwi, lekkich, 40 koni półkrwi ciężkich, 20 koni pociągowych ciężkich rasy jutlandzkiej, 50 koni rasy belgijskiej i 20 amerykańskich koni wścigowych. Pozatem zgłoszono udział 620 świń, głównie duńskiej rasy krajowej, na końcu obory kompletne krów rasy czarnej jutlandzkiej, belgijskie konie ze Szwecji i jutlandzkie konie. Na terenie wystawy będzie cały szereg instytucji rolniczych, społecznych i prywatnych informowało gości o stanie i rozwoju rolnictwa duńskiego w ostatnich latach. W dziale maszyn i narzędzi rolniczych będą poza duńskimi fabrykami reprezentowane również firmy zagraniczne. Z wystawą, tą połączona jest wielka wystawa drobiu wszystkich ras hodowanych, jak również wystawa królików i zwierząt futerkowych. Wystawa położona jest w przelicznym parku „Faellpark” niedaleko centrum miasta, połączona z całym szeregiem dorocznych wystaw różnych towarzystw rolniczych i dlatego też program jej jest bardzo obfity i urozmaicony licznymi pokazami zwierząt wystawowych. Wystawa organizowana jest przez połączone towarzystwa rolnicze duńskie pod protektoratem J. Kr. M. króla Danji Chrystjana X. Informacyj w wszelkich sprawach połączonych z wystawą udziela Biuro Wystawy Vestre Boulevard 42 — Kopenhaga.

(z) **Bilans handlu zagranicznego Węgier.** W maju rb. wywieziono z Węgier towarów o ogólnej wartości 85,3 miliona pengó. Wartość wwiezionych w tym samym czasie towarów wyniosła 73,4 miliona pengó. Saldo dodatnie bilansu stanowi zatem 11,9 milij. pengó. W porównaniu z majem r. ub. wywóz obniżył się o 25,8 milij. p., podczas gdy wywóz wzrósł o 15,9 milij. p.

Z WYDAWNICTWA

(w) **Przegląd Organizacji.** Wyszedł z druku nr. 6 rok V „Przeglądu Organizacji”, organu Instytutu Naukowej Organizacji. Treść: inż. Stanisław Tarwid — „Zmniejszenie kosztów eksploatacji kolei przy wprowadzeniu zasad naukowej organizacji w wydziale ruchu”. M. Dubreuil — „Życie i atmosfera pracy w Stanach Zjednoczonych A. P.”. Dr. L. Kerner — „Maszyny Powersa i system kart dziurkowanych”. Wacław Mileski — Naukowa organizacja jako nowy sztandar postępu”. Inż. Piotr Drzewiecki — „Wydajniej pracować — i w dostatku żyć”. Z działalności Instytutu Naukowej Organizacji. Polski Komitet Naukowej Organizacji. Z działalności Kół Naukowej Organizacji. Kronika. Wydawnictwa. Prace II Polskiego Zjazdu Naukowej Organizacji.

Obrona Pomorza

„Obrona Pomorza” to tytuł zeszytu II-go Pamiętnika Instytutu Bałtyckiego z serii „Dominium Maris”. „Obrona Pomorza” — pisze na wstępie Józef Borawik, dyrektor Instytutu, a zarazem redaktor Pamiętnika, — „jest dla nas symbolem odwiecznej i zaciętej walki, którą z konieczności musimy prowadzić wobec nieprzerwanego dążenia niemieckich do podboju ziem wschodnich. W pochodzie wieloków walczące narody przechodzą od zwycięstwa do klęski, i powracają od niemocy do potęgi; ulegają gruntownym przemianom siła i kultura społeczeństw, jak też zwyczaje i forma walki; bez względu jednak na zmienne koleje losów walka nie ustaje nigdy i treść sporu w tej walce — o ziemię pomorską, o dostęp do morza, o Bałtyk i Wisłę — jest zawsze ta sama: wyrugowanie Słowian!”

Obronie ziem przybałtyckich, obronie Pomorza poświęcone są wszystkie publikacje Instytutu Bałtyckiego, a inicjatywa Instytutu zmierza przede wszystkim do wydobycia zbiorowego wysiłku myśli polskiej w dziedzinie opracowania aktualnego programu Naukowej Obrony Pomorza uwzględniającego 3 momenta:

1. Program ekspansji morskiej i gospodarczej obrony Pomorza,
2. nierozzerwalność kulturalna Pomorza z Polską,
3. zwalczanie propagandy t. zw. korytarzowej.

Serja publikacji „Dominium Maris” daje szereg artykułów składających się na zarys programu polityki morskiej. Wybieramy z nich niektóre odnoszące się w szczególności do spraw portowych Gdyni, rozwoju naszego portu i przyszłości.

Eugenjusz Kwiatkowski

„Powrót Polski nad Bałtyk”

Historja uczy, że czynnikiem najbardziej twórczym było zawsze umiejętne i wytrwale wyzyskanie morza, a historia Polski dowodzi, że słabość nasza wynikała z dwu błędów zasadniczych: z parcia na wschód i z zaniedbania słowiańskiej ludności nadbałtyckiej, podczas gdy podstawą naszej siły i możliwości rozwojowych jest potęga rasy przejawiająca się właśnie u polskiej ludności nadbrzeżnej, która się nie wynarodowiła i wskutek tego uratowała państwu gwarancje jego bytu: powrót nad Bałtyk.

Aktywną politykę morską można ujmować z dwu punktów widzenia: politycznego i gospodarczego. Pierwszym dezideratem gospodarczej polityki morskiej jest uprzemysłowienie Polski z powodu konieczności wspólnego rozwoju z intensywną gospodarką rolną, i ze względu na wysoki przyrost ludnościowy, oraz przede wszystkim na zasadzie bogactwa rozporządzalnych surowców. Rezultatem tego uprzemysłowienia będzie napływ tanich kredytów do Polski i rozwój międzynarodowej wymiany towarów w ten sposób ażeby zewnętrzny obrót towarowy z ziem polskich koncentrował się w rękach polskich. Jednakże konsekwentna ekonomiczna rozbudowa Polski oparta jest o problem morski, a celem rozwiązania go trzeba brać pod uwagę jeszcze i takie czynniki, jak współdziałanie naszej emigracji amerykańskiej, wykorzystanie drogi morskiej dla importu i wreszcie czynnik moralny polegający na poczuciu własnej siły i wartości własnej pracy. Rysuje się więc jasno kierunek polskiej polityki morskiej, której pierwszym postulatem jest rozbudowa portu w Gdyni. Ponieważ środki materialne państwa tu nie wystarczą, — nieodzowną jest inicjatywa prywatna. Musi więc całe społeczeństwo znaleźć zainteresowanie dla eksploatacji portu i rozbudowy miasta Gdyni, dla polskiej floty handlowej i polskiego handlu zamorskiego wreszcie dla rybactwa, ażeby powrót Polski nad Bałtyk stał się podstawą i punktem wyjścia naszej potęgi państwowej.

Teodozy Nosowicz

Problem polskiego portu morskiego

Tylko posiadanie własnych portów może zapewnić krajowi łączność ze światem, dlatego jednym z podstawowych zadań współczesnej Polski jest zabezpieczenie sobie właśnie tej łączności. Port morski, nowoczesny musi umożliwić niezahamowany ruch towarów, wygodne ich magazynowanie i tani przeładunek. Posiadamy dotąd trzy porty, dwa morskie: Gdańsk i

Gdynię i jeden rzeczny: Tczew. Gdańsk, od czasu włączenia go w zasięg polskich interesów gospodarczych zwiększył swoją zdolność przeładunkową w czwórnasób w stosunku do r. 1913. — Gdynia, z chwilą ukończenia budowy przewyższy znacznie Gdańsk, ponieważ będzie portem zupełnie nowoczesnym. Dotąd naszą dwa porty morskie przeładowywały około 12 milionów tonn towarów rocznie, co stawia im chlubne świadectwo. W przyszłości sytuacja musi się jeszcze znacznie polepszyć, jeżeli społeczeństwo zrozumie znaczenie portów dla życia gospodarczego kraju. Dotychczasowe inwestycje państwowe na Gdynię w sumie 150 milj. złotych opłaciły się, co wyraża się choćby w zwiększonym eksporcie węgla. Jasnym więc jest że rozbudowa portów jest palącą potrzebą gospodarczą kraju. — Strona polityczna problemu portowego narzuca się również sama, gdyż trudno zaprzeczyć, że prestige Polski podnosi się i utrwała przez bezpośrednią i stałą styczność z szeregiem portów zagranicznych.

Dr. Bożena Stelmachowska.

(Dokończenie nastąpi).

Czy Kowalski jedzie do Ameryki?

Znaczące wrażenie wywołała wiadomość o projektowanym do Ameryki wyjeździe marjawity Kowalskiego, przeciwko któremu niezalatwiona pozostaje sprawa o występki niemoralne, grożące mu kilkoletnim więzieniem. Ale wiadomości jeszcze, czy Kowalski będzie mógł wyjechać.

Aczkolwiek bowiem sąd apelacyjny pozwolił na wyjazd i udzielił mu „urlopu” na okres 4 miesięcy, to jednak konsulat amerykański — jak podaje „A. B. C.” — robi trudności przy udzieleniu wizy na wjazd do Stanów Zjednoczonych A. P.

Konsulat amerykański stoi na stanowisku, że osoby oskarżone o czyny niemoralne, nie powinny mieć prawa wjazdu do Ameryki, jako element niepożądany. Przed wydaniem ostatecznej decyzji, wobec różnych wątpliwości konsulat amerykański delegował do sądu apelacyjnego p. dr. Dunin-Markiewicza, celem zbadania sprawy Kowalskiego. P. Dunin-Markiewicz złożył podanie o wydanie mu odpisów wyroków wszystkich 3 instancji, a jednocześnie pismo, podpisane przez generalnego konsula p. Cole z prośbą o udzielenie wyjaśnień, czy Kowalski pozostaje nadal w stanie oskarżenia o zbrodnie czynów niemoralnych, za które jest skazany na 4 lata więzienia ze zmniejszeniem tej kary do 2 lat i 8 miesięcy.

Podpory „sanacji”

Urbanowo, 26 czerwca.

Ciężkiej obrazie uczuć religijnych dopuścił się p. Gaj w Urbanowie pod Poznaniem, który z okazji wystawienia tutaj figury Matki Boskiej na dziedzińcu ochronki dla dzieci użył bluźnierczych porównań, których żadną miarą nie można powtórzyć. Sprawą tą zajął się prokurator, tak że zasłużona kara bluźniercy chyba nie minie.

Dodać trzeba przy tej sposobności, że p. Gaj, z zawodu pomocnik gastronomiczny, jest przewodniczącym niedawno tutaj powstałej grupy „sanacyjnej” Partji Pracy.

Z Bractw Kurkowych V okręgu w Wieleniu

Dnia 6 i 7 lipca br. Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Wieleniu (Notecia), urządza strzelanie okręgowe, połączone z uroczystością 10-lecia oswobodzenia miasta i spolszczenia bractw. — Wystawiono na 20 stanowiskach 8 rodzajów tarczy, w tem 3 premjowe o wartościowe nagrody.

Bractwo Kurkowe w Wieleniu, odznacza się wielką ruchliwością i rzetelnością w urządzaniu tego rodzaju imprez; o żywotności bractwa niech świadczą fakty, że mimo nadzwyczaj trudnych warunków ekonomicznych w jakich znajdują się miasta pograniczne, a Wielień specyficznie, bractwo liczy 70 członków i uczestniczy w wszystkich ważniejszych imprezach innych bractw.

KUPOJMY CEGIELKI NA BURSE
RZEMIEŚLNICZĄ (P. K. O. 212 664)

Z życia S. M. P.

Druhowie z pod znaku S. M. P.

W dniach największej manifestacji uczuć katolickich w odrodzonej Polsce, którą obecnie przeżywanym w Poznaniu z okazji odbywającego się Kongresu Eucharystycznego, musimy i my okazać się zaprezentować na zewnątrz i udowodnić, że na pierwszym miejscu stawiamy hasło „Bóg i Ojczyzna”. Dlatego też wszyscy druhowie z całej Polski, którzy przybyli na kongres niechaj wezmą udział w wielkim pochodzie manifestacyjnym w niedzielę.

Zbiórka zamiejscowych i miejscowych druhów, możliwie ze sztandarami wyznacza naczelnictwo Poznańskie S. M. P. na niedzielę, godz. 7.50 na dziedzińcu związkowym, Plac Nowomiejski nr. 5.

We Wrześni odbyły się z okazji zlotu okręgowego zawody lekkoatletyczne, które przyniosły następujące wyniki: w grupie młodszych skok w wyż: 1. Bogdan Kaczmarek (Września) 1.44.5.2, Machyński Marjan (Września) 1.40; skok w dal: 1. B. Kaczmarek 5.20, 2. Edward Korach (Witkowo) 5.03; dysk: 1. B. Kaczmarek 24.35, 2. Wł. Spisak (Września) 22.13; 400 m — zwyciężył M. Machyński w 1:20; 60 m: H. Ogórkiewicz (Witkowo) 7.8, 2. M. Machyński 8; oszczep: 1. B. Kaczmarek 50.05, 2. Michał Czarny (Gułtowy) 33.31; kula (5 kg.): 1. B. Kaczmarek 10.98, 2. Wł. Spisak (Września) 8.83.

W grupie starszych skok w wyż: 1. Leonard Siudziński (Września) 1.56.5, 2. E. Budzyński (Września) 1.37; skok w dal: 1. L. Siudziński 5.49, 2. A. Zeznański (Witkowo) 5.24; dysk: 1. L. Siudziński 25.70, 2. E. Budzyński 25.26; 800 m: 1. Zacheusz Kadecki (Września) 2:17.2, 2. M. Zieliński (Węgierki) 2:24.5; 100 m: 1. L. Siudziński 12.6, 2. Ogórkiewicz (Witkowo) 12.6; oszczep: 1. L. Siudziński 31.2, Sz. Stankowski (Września) 30.70; granat: 1. L. Siudziński 56.15, 2. S. Stankowski 53.60; kula 7.5 kg.: 1. L. Siudziński 9.78, 2. E. Budzyński 9.74. Dalsze konkurencje dostępne dla wszystkich skok o tyczce: 1. L. Siudziński 250 (poza konkursem 282), 2. A. Zeznański 240; 4 × 100: 1. S. M. P. Witkowo, 2. S. M. P. Września. W biegu na przełaj zwyciężył Piotr Kajdan (Gułtowy), 2. Z. Kadecki, 3. Fr. Kubis (Jarząbkowo).

Założenie S. M. P. w Kąsinowie pod Szamotułami pod protektorem ks. rad. Kąsinowskiego, który przybył wraz z ks. patr. Juszcakiem z Szamotuł. Jak na stosunki wiejskie młodzież stawiła się w dość pokaźnym liczbie. Po przemówieniu ks. rady wybrany został zarząd i rozdano pisemko związkowe. Należy się spodziewać, że nowa organizacja rozwijać się będzie pomyślnie. (os)

S. M. P. Dębno w Wartę. Dnia 22 odbyło się zebranie konstytucyjne przy udziale ks. prob. Poprawskiego, p. naucz. Ziętkiewicza oraz delegata Związku z Poznania p. Cybińskiego, który wygłosił referat o celach i zadaniach S. M. P. Młodzież z zainteresowaniem wysłuchała przeszło godzinny referat, poczem wszyscy obecni wpisali się na członków. Stow. powołano do życia z inicjatywy kierownika szkoły p. Ziętkiewicza.

S. M. P. Cerekwica. Odbyło się organizacyjne zebranie, na które przybyli: ks. dziek. Poczta, delegat Związku p. Wł. Gniazdowski, prezes okręgowy p. Remplewicz, oraz miejscowi nauczyciele. Postanowiono założyć stowarzyszenie i wybrano jego władze. Członkowie starszego społeczeństwa utworzyli koło przyjaciół S. M. P.

S. M. P. — Tum urządziło dwudniową wycieczkę do Puszczykowa. Udział wzięło 30 druhów oraz oddział wioślarski, którego członkowie przebyli trasę Wartę na łodziach. Pierwszy dzień spędzili druhowie w „Zgromadzeniu Braci Najsw. Serca Jezusowego na grach i zabawach; tam również nocowano. W drugim dniu, po mszy św. wszyscy wyruszyli nad Wartę, jedni używając kąpieli inni — opalając się na plaży. W wycieczce brał również udział patron Stow. Klaus.

Wycieczka stowarzyszeń poznańskich do Chludowa na poświęcenie sztandaru wyruszy w dniu 5 lipca o godz. 20.30. — Zbiórka stowarzyszeń z sztandarami, naznacza się na godz. 20 na dziedzińcu związkowym, pl. Nowomiejski nr. 5.

Zlot V Okręgu S. M. P., który odbył się dnia 22. bm. w Rogoźnie był dowodem wsspaniałego rozwoju pracy. Na obrady przybyło przydzium rady miejskiej z Wągrowca, jak również burmistrz m. Rogoźna z członkami Magistratu. (Szczegółowo o zlocie referowaliśmy w dn. 25. bm.)

Obóz letni na Wołyniu organizuje poznański okręg w Cumanii (odległym o przeszło 1.000 km. od Poznania) w przeczudnych lasach ordynacji otyckiej. Pod kierownictwem instruktorów z ks. prob. Zimochem z Chludowa na czele wyruszy 40 druhów na kresy wschodnie w dniu 31. lipca wszyscy w pięknych związkowych mundurkach. Wycieczka zwiedzi po drodze Warszawę, oraz Łuck, a w drodze powrotnej Wilno, gdzie uczestnicy wycieczki złożą hołd Matce Boskiej Ostrobromskiej. Ponieważ wycieczka tego rodzaju ma również charakter propagandowy, odbywają się w każdy piątek tygodnia pogadanki przedobocowe, na których instruktorzy okręgu przygotowują uczestników obozu do przyszłych zajęć. Jakkolwiek lista uczestników zasadniczo jest już zamknięta, okręg ewentualnie przyjmie jeszcze kilka zgłoszeń, by listę dopełnić do 50.

Zycie harcerskie

Kronika Chorągwi Poznańskiej.

Harcerstwo na Kongresie Eucharystycznym. Związek Harcerstwa Polskiego bierze w Kongresie Eucharystycznym pełny udział. Realizuje więc hasła zawarte w najistotniejszych jego zasadach, w przyrzeczeniu służyć Bogu i Boga chce mieć w sercu. Delegaci harcerstwa biorą udział w komitetach wykonawczych, poszczególnych sekcji, a w czasie samego kongresu pomagają w organizacji biur, kuchni itd.

Harcerstwo żeńskie witało w dn. 25. bm. na dworcu legata papieskiego, oprowadza po mieście emigrantów, bierze czynny udział w organizacji koncertu dla emigrantów.

Reprezentantami Harcerstwa są: Dłha hon. Tworkowska, w zastępstwie Naczelniczki z Warszawy, Przewodniczący Z. H. P. woj. Soltan i drh. Sedlaczek, naczelnik głównej kwatery męskiej. W związku z przyjazdem tych najwyższych dostojników harcerskich odbędzie się przegląd Poznańskiego Huca Harcerskiego Żeńskiego i Męskiego, który odbędzie się w niedzielę, 29. bm. o godz. 7.30 przy Nowym Moście.

Zbiórka wszystkich druhów punktualnie o godz. 7.15 przy Nowym Moście. Druh Sedlaczek naczelnik Głównej kwatery męskiej wygłosi w „Radu Poznańskim” „gawędę harcerską” dn. 30. VI. t. j. w poniedziałek o godz. 17.30.

Rozkaz Komendantki Chorągwi Żeńskiej, dłha M. Gąsienieckiej. 1. Główna Kwaterna Żeńska zatwierdziła komisję próby na drużynową w następującym składzie: 1) M. Gąsienieccka, — komendantka Chorągwi 2) T. Nowakowska, 3) W. Stojanowska, 4) B. Domańska, 5) W. Szafranówna, 6) I. Tarnowska, 7) A. Kossobudzka (Bydgoszcz), 8) M. Zielonacka (Inowrocław), 9) A. Hołdzińska (Pleszew).

2. Zatwierdzam skład komisji sprawnościowej przy komendzie Huca w Krotoszynie: dłha Moczowska Stefania, przewodnicząca, dłha Pawłowska Zofia, Stróżewska Władysława, Fechtmeyerówna Stefania, Maguzówna Joanna, Szlegelówna Gertruda, Weissówna Władysława; skład komisji przy I. z. dr. im. E. Plater w Znie: przewodnicząca Kasperkowiakówna Józefa, p. Mizgalska Kazimiera, Dr. Jęczyński, dłha Nowicka Jadwiga, Reszewska Wanda.

3. Przydzielam drużynę w Zdunach do huca krotoszyńskiego.

Referat krzyży i ks. służbowych objęła dłha St. Dobrzańska. Proszę wszelkie pieniądze przysłać pod adresem: dłha St. Dobrzańska, Poznań, Poplińskich 5a, a nie na konto Z. O.

Wobec zachodzących samowolnych zmian w przydziale krzyży, proszę drużyny o przysłanie w ostatecznym terminie do 30. czerwca br. wykazów przydziału krzyży i książeczek służbowych (książeczki dawne miały numery i tylko o te chodzi). Spis powinien zawierać imię i nazwisko druhny, oraz serię i numer krzyża, ewtl. nr. książeczki służbowej.

Kursy. Komenda Chorągwi organizuje: 1) kurs dla drużynowych od 3—31 lipca br. w Dębach nad morzem stacja Krokowo. Warunki przyjęcia: wiek lat 16, stopień pionierki (ukończony), świadectwo zdrowia. Opłata zł. 70, bez kosztów podróży (koszt biletu z Poznania 25.40 zł.) Zgłoszenia należy nadesłać najpóźniej do dnia 20. czerwca br.

2) Kurs dla zastępców zuchów od 16. lipca do 8. sierpnia br. w Swarzewie nad morzem, powiat Puck. Warunki przyjęcia: stopień ochotniczki, wiek: lat 14—17, świadectwo zdrowia, opłata 65 zł., plus kosztu podróży 23 zł. Zgłoszenia do 25 czerwca z podaniem adresu wakacyjnego.

3) Kurs dla zastępców w Zakopanem od 1—28 sierpnia. Warunki przyjęcia: stopień ochotniczki bez żadnych braków, wiek ukończony lat 15, świadectwo zdrowia. Opłata 85 zł., plus kosztu podróży 34.80 zł. Zgłoszenia do 25. czerwca z podaniem adresu wakacyjnego.

Na każdy z tych kursów należy zabrać ciepłą bieliznę, 2 koce, sienniki i sukienkę obozową. Szczegółowy spis prześlemy po otrzymaniu zgłoszeń.

Wspomnienia pośmiertne. Na wieczną wartę odszedł pierwszy lotnik-harcerz i instruktor s. p. Jan Rydlewski, plutonowy-pilot, ewik.

Urodzony dnia 16. 7. 1908 odbył służbę wojskową w 3. pułku lotniczym w Ławicy i po jej ukończeniu pozostał w służbie czynnej jako pilot. Równocześnie zostaje przeniesiony z drużyny macierzystej do I. Lotniczej Drużyny Harcerskiej im. gen. H. Dąbrowskiego w Poznaniu. Prostotą, serdecznością i gorącym umiłowaniem idei harcerskiej i lotnictwa, zdobył sobie serca wszystkich, którzy go poznali, ocenili i pokochali.

Szybujący nad obozem „II Zlotu Narodowego” harcerz-pilot nie przypuszczał, iż przed upływem roku opuści szeregi pionierów lotnictwa harcerskiego, wyrwany z nich przy pełnieniu szczytnych obowiązków służbowych ku chwale Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i jej lotnictwa Powołany w ub. miesiącu na instruktora szkoły lotniczej w Dęblinie, ginie podczas katastrofy samolotowej, spowodowanej defektem silnika w dniu 17. bm. na polach Dęblina. Nie doczekał się wykończenia pierwszej harcerskiej awionetki budowanej przez lotniczą drużynę harcerską, na której on miał pierwszy wznieść się w przestworza.

Lotnictwo straciło tegiego pilota. a harcerstwo pioniera nowej gałęzi pracy harcerskiej i serdecznego druha.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej

Pokłosie Kongresu

Życie ludzkie jest kołem zamkniętym, które zaczyna się i kończy w tym samym mroku tajemnicy. W chwili, gdy wskazówka posuwa się w górę po tarczy zdaje się, że bieg jej jest nieskończony, że zawsze pójdzie w górę a w chwili gdy opadać zaczyna zdaje się, że opadać będzie coraz wolniej, że nigdy końca nie osiągnie. Wszystkie treści, które wydzwanają pojedyncze godziny życia mijają z niemi razem, a wskazówka, choć niewidzialnie posuwa się wciąż naprzód.

Przesuwanie się i mijanie form i kształtów dokonuje się tak samo nieubłagane w życiu narodów, w istnieniu ludzkości. Są jednakże pewne treści, które pozostają, a co dziwniejsze przetrwają także związane z niemi kształty. Są to wartości najgłębsze, niezniszczalne, przylgłe jakoby do dna duszy ludzkiej i przekazywane z pokolenia na pokolenie. Najtrwalsze z nich to misteria religijne.

Religia w życiu indywidualnym i w życiu grupy społecznej jest nurtem wodnym, który czasem płynie dnem a czasem na powierzchni, który jednakże normuje inne prądy, nadaje im siłę i kierunek. I choć dzieje się to często nieświadomie, jednakże doszukacie się zawsze zewnętrznych symptomatów. W historii łączą się i splatają ze sobą nierozdzielnie największe zobojeźnienie religijne z wybuchami najgorętszego religijnego entuzjazmu, akcja zwalczająca religię z reakcją podnoszącą ją w tryumfie z powrotem na sztandary. Podobnie zresztą, choć dla innych niewidocznie i w duszy indywidualnej faluje i przelewa się przyływ i odpływ religijnych uczuć i nastrojów.

Niezawsze naturalnie przeżycia wewnętrzne indywidualnie pokrywają się z nastrojami masy, jednakże ton poddany tłumowi znajduje odzew w jednostce chociaż poruszone struny mogą odebrzmieć ciszej lub głośniejsz, w dźwięku urwanym, lub pełnym, zharmonizowanym akordem. Dlatego też wszelkie poczynania masowe mają tylko wartość kammertonu, który poddaje głos, pieśń skończoną musi wyśpiewać dusza sama w skupieniu własnego misterjum. Tegoroczny Kongres Eucharystyczny, tworzący jakgdyby ciąg dalszy barwnego korowodu procesyj na Boże Ciało wzmógł u nas do pewnego momentu szczytowego napięcie uczuć religijnych, wywołał nastrój podniosły, rozkochał serca do wtóru dzwonom wszystkich świątyń, zamienił Poznań w jedną wielką nawę kościelną sięgającą sklepieniem niebieskiego stropu. Uroczystości, których ostatnie dobrzmiewają pogłosy znalazły się na poziomie jaki im przystoi, spełniły z nadadkiem pokładane w nich nadzieje, rzuciły w świat krzyk tryumfalny: Laudate Christum omnes gentes! — rozpalili serca, podnieśli wyobraźnię, skupili umysły. Faktem jest, że ziarno zostało rzucone do serc, nikt tylko dziś nie wie, jakie wyda kłosa. Wszystkie kongresy, procesje, pochody to jak burza w upalny dzień, ale to, co stać się ma naprawdę i rzeczywiście i trwale to musi stawać się potem, w cichy wieczór, przy zorzach, które płyną tylko dla duszy człowieczej, przy pierwszej gwiazdce, która wschodzi tylko dla nas samych.

I cała odpowiedzialność i cała ważność zaczyna się dopiero teraz. Dotąd bowiem, albo, poddawaliśmy się tylko biernie imprezom urządzanym przez innych, albo też organizowaliśmy w gorące i zdenerwowaniu obchody i zebrań, była to wszystko akcja zewnętrzna, przejściowa, złożona z całego szeregu kompleksu elementów. Teraz, po kongresie przyszedł czas skupionego rozważania i czynu zewnętrznego.

Istotna wartość religii i jej znaczenie dla wszystkich mieści się w tem, co pokrywa najpieczołowitsza tajemnica. Dyskrepcja musi otaczać kwiat mistyki rozwijający się na niwie boskiego natchnienia, bo wszystko co brutalne i jarmarczne, co egoistyczne i merkantylne, przytłumia i unicestwia wieczysty płomyk, któremu trzeba lampy złotej i zawieszony wysoko.

Jednakże, prócz najistotniejszego i najważniejszego żniwa religijnej pracy wewnętrznej, wynik poznańskich uroczystości religijnych musi mieć także swój obraz zewnętrzny. Obydwie te czynności na wewnątrz i nazewnątrz wypływają zresztą z jednego źródła i jednoczą się organicznie ze sobą.

Jeżeli przez szereg dni w entuzjastycznym porwywie serca składało się hołd Miłości i Dobroci, niechże promienie tych Słońc ogrzewają odtąd życie naszych rodzin, naszych organizacji, naszych fabryk i warsztatów. Jeżeli w szeregu zebrań wysłuchiwało się z uznaniem przemówień na najwznioślejsze i najpiękniejsze tematy, niechże owo nazajutrz po święcie nie staje znów z powrotem pod władzą małostkowości i powszedniości. Jeżeli kobieta polska zaznaczyła wyraźnie i wybitnie swój współdziałal w religijnym odrodzeniu kraju i świata, niechże przedewszystkiem pamięta w życiu organizacyjnym i towarzyskim o stosowaniu chrześcijańskiego miłosierdzia w stosunku do swoich bliźnich, ich dobrej sławy i dobrego imienia i niech wniosie do pracy społecznej pierwiastek najcenniejszy: Dobrą Wolę!

O pomoc dla emigracji

Żyjąc w swobodnej, wolnej, ukochanej Polsce, trzeba nam się zwrócić myślą i sercem do tych tysięcy naszych rodaków, którzy nie w celach turystycznych, nie dla przyjemności, ale w poszukiwaniu kawałka chleba wywędrowali zagranicę. Poszedł ten tułacz na obczyznę po pracę i dobytek, przy ciężkiej pracy nieraz on tęskni za krajem i z żalem myśli, że nie było dla niego zajęcia w Polsce, a stałe marzy o tem, żeby na starość wrócić do wioski rodzinnej, do polskiego ogniska. — Większa ich część poszła wesprzeć mocnym ramieniem przemysł sprzymierzonego państwa a może najlepiej wie dzie mu się we Francji. Francja przygarbła ich chętnie, dba o nich, a oceniając ich wartość moralną pragnie przerobić na obywateli francuskich. Chcąc rzęszce te uratować przed wynarodowieniem, musimy ich otoczyć większą, serdeczniejszą opieką.

Apeluje się więc gorąco do naszych stowarzyszeń kobiecych, żeby w miarę swej możliwości zainteresowały się naszymi tułaczami. Niechby każde stowarzyszenie wzięło sobie ja-

ko pupila stowarzyszenie we Francji, posyłając od czasu do czasu przesyłkę książek, obrazków na pierwszą komunję św., opłatków i kolend na Boże Narodzenie — nawiązało kontakt z tamtejszymi stowarzyszeniami. Jest to najlepszy pomost utrzymania ducha narodowego, najlepsza pomoc w krzewieniu języka ojczystego i dowód, że rodaczki w kraju pamiętają o sióstrach na obczyźnie.

Ludzie ci tęsknią za stronami rodzinny mi i cieszą się każdym dobremu słowu i pamięci od nas. Siostry nasze we Francji walczą ciężko o naukę języka polskiego, o szkoły polskie. Dla bliższej informacji przytoczę kilka faktów.

Pani Próchnicka w Decazeville wskazała naukę języka polskiego, ale na rozległe kolonie nie może poddać swemu zadaniu, nie może dotrzeć do wszystkich zakątków zamieszkałych przez Polaków i utrzymać współpracowników przy polskości.

Tak samo łakną nauki polskiego w Dole (Jura) i tam p. Jadwiga Louciez udziela nauki w czwartki 4 godziny, ale to nie wystarcza.

W Villeryst, gdzie ogółem jest 200 dzieci, a szkolnych 80 robią energicznie starania o szkołę polską, ale na razie wszystko spoczywa w ręku rodziców i Komitetów Pomocy Oświatowej.

Wychoźdzy nasi stwarzają sobie w każdym większym osiedlu życie społeczne i kulturalne na wzór naszych zreszeń, stale pracują nad wychowaniem dzieci na dzielnych Polaków. Z radością i rozrzewieniem czyta się o obchodach w Billy-Montigny o kursie gospodarstwa w Pont a Mousson, o wystawie robót ręcznych tamże i o przedstawieniu teatralnym, deklamacjach działki polskiej, wyszkolonej przez dzielną p. Marją Burzównę — która z zamiłowaniem opiekuje się działką robotników tamtejszych.

Trzeba sobie uświadomić, że w myśl ustaw francuskich szkoły polskie nie mogą tam istnieć, a nawet w Abscon zandarmerja rozpędziła szkołę polską. O ile szkoły istnieją to dzięki dobrej woli dyrektorów kopalni lub osobistej, energicznej inicjatywie. To też rodacy nasi muszą u silnie zabiegać o nauczanie dzieci i nie przychodzi im łatwo.

Niedawno odbył się liczny, poważny wiec rodzicielski we Fresnes z rezolucją domagającą się u zarządów kopalni, ażeby w myśl zobowiązania się urzędziły naukę dodatkową dla dzieci polskich w ich ojczystym języku. W Lievin opieka szkolna urzędza teatry amatorskie dziecięce, połączone z deklamacjami, budząc w ten sposób zamiłowanie do języka ojczystego.

Specjalnie dzień 3-go maja obchodzi nasze wychodźstwo z wielkim kultem. Nie ma osady zamieszkałej przez naszych robotników, gdzieby nie urządzono uroczystego obchodu. Rozpoczyna się zwykle pochodem do kościoła i tak na przykład w Nilvange (Moselle) szło szesnaście sztandarów, to znaczy, że jest tam tyle organizacji polskich. Nauczycielka p. Ząbkówna wygłosiła odczyt o Konstytucji 3-go maja, a dzieci szkolne wykonały szereg pieśni narodowych dostosowanych do okoliczności.

W Darenberg malowniczo wyglądała działka z narodowymi chorągiewkami i własnym sztandarem. Podczas uroczystości na sali dzieci zaprezentowały polonez Kościuszki ze śpiewami i rytmicznymi tańcami oraz wygłosiły deklamacje. Piękne te produkcje były zasługą ochroniarki z Detrenbergu. Tak samo w Noeux Les Mines dzieci z ochronki i z Tow. Polek wystąpiły ze śpiewem i deklamacjami.

W równym stopniu pracuje dla naszej działki pani Szcześniakowa w Billy-Montigny.

W krótkim sprawozdaniu naszkicowałam tylko cząsteczkę pracy oświatowej naszego wychodźstwa, ażeby im wyrazić cześć za organizowanie życia polskiego na obczyźnie, za wciąganie młodzieży do stowarzyszeń katolickich, za chronienie ich przed zepsuciem moralnym, przed utratą polskości i łączności z Ojczyzną. Dzięki dzielnym Polkom, duchowieństwu i prezosom towarzyszym wychodźcy nasi łączą się, modlą się i śpiewają po polsku, kochają swe państwo i marzą o powrocie i zdobyciu kawałka ziemi za krwawo zapracowany grosz. Ale my musimy im pomóc w tych usiłowaniu. Nie chodzi o datki pieniężne, o duże składki, chodzi o trochę przeczytanych książek dla dorosłych i młodzieży, o roczniki pism leżące bez użytku, o serdeczne słowo i zachętę dla działki zmuszonej wychowywać się w obcych szkołach.

Organizacje, które chciałyby przyjść z pomocą naszym dzielnym społecznikom na wychodźstwie, niechaj się zgłoszą piśmiennie do Czytelni dla Kobiet w Poznaniu, ul. Kantaka 9, a my wskażemy, gdzie pomoc najpotrzebniejsza i damy adresy odnośnych stowarzyszeń celem dalszej współpracy.

M. H.

Ze świata

Powrót kobiety na estradę

Omariając koncerty dwóch wybitnych pianistek, angielskiej p. Katarzyny Goodson i francuskiej — p. Denyse Molié, które (każda z osobna) odbywały ostatnio tournée koncertowe po Stanach Zjednoczonych, jedno z tamtejszych wydawnictw podnosi z uznaniem owrót kobiety-pianistki na estradę koncertową.

„Od czasu występów głośnych pianistek, Mme Carreno i Mme Bloomfield-Zeisler, które zaliczano do rzędu takich powag, jak Paderewski i Busoni, kobieta zdała się usunąć w kącie przed zwycięskim pochodem mężczyzny. Trudno było sobie tłumaczyć tę zmianę, zwłaszcza, że kobiety o-mal niepodzielnie panowały nad fortepianem. Przypisywano taki stan szalonym postępom mężczyzny na polu techniki, której niestety w takim stopniu kobiety opanować nie mogły. Friedman, Bachaus i inni zawładnęli słuchaczami, interpretacja utworów, tak zamienna u kobiet musiała ustąpić wirtuozyzmu. Usunęła się więc kobieta i czekała aż entuzjazm przemienie.”

Dziś, kiedy mężczyzna wy dobył maksimum z siebie, kiedy długotrwały entuzjazm dla sztuki technicznej w istocie przemija, kobieta uznana za stosowne wystąpić ponownie i upomnieć się o swoje prawa.

Koncerty p. Goodson i p. Molié są tego dowodem. „Dobry to objaw — zauważa autor omawianego artykułu — powrót sentymentu może zdziałać wiele dobrego tak w życiu socjalnym jak i domowym.” (zo)

Zasłużone Wielkopolanki

Franciszka Sewerynowa hr. Mielżyńska

Sewerynowstwo Mielżyńscy lubili się otaczać ludźmi nauki i wiedzy, literatami i artystami. Muzyk Zarzycki spędził w Miłosławiu lata całe, przyznając, że wszystko zawdzięcza pp. Sewerynowstwu. Malarz Malaszewski tam malował przepiękne portrety, zacząwszy od portretu śp. hr. Seweryna i tam umarł po kilkuletniej chorobie, otoczony opieką i miłością gospodarzy domu. Franciszek Mickiewicz, brat Adama, długie lata przemieszkał w Miłosławiu, do końca życia, czarną melancholią dotknięty. J. I. Kraszewski spędzał tam kilka miesięcy w roku i wielu, wielu innych. Zjeżdżali się z całej Polski, rozmaici ludzie, znajdując tam utracone domowe ognisko i pomoc materialną. Do stołu zasiadało zawsze 20 do 30 osób, tryb życia był bardzo skromny, ale stół zawsze nakryty a dom otwarty dla wszystkich potrzebujących, samotnych, bezdomnych. Znajdowali w nim przytułek inwalidzi i

powstańcy, skołatani życiem tułacze, emigranci. Nie było jednego rozbitek, któryby ciepłej opieki nie doznał. Nie było Instytucji narodowej którejby hojnie nie obdarzali, szkoły, gdzieby ich kosztem młodzież się nie kształciła.

Pani Sewerynowa dzielnie wspomagała męża w jego poczynaniach, owszem w niejednym była mu bodźcem i podniętą, doradcą i wykonawcą. W tej drobnej, wątej istocie, był duch silny i serce pełne miłości bliźniego i głębokiego umiłowania Ojczyzny, objawiającego się nie w słowach, ale czynem.

Była wzorem poświęcenia i macierzyńskiej pieczołowitości dla innych. Bóg jej nie dał potomstwa, lecz wszyscy bezdomni byli jej dziećmi. Któż policzy tych, którzy pod jej skrzydłem w Miłosławiu znaleźli przytułek, opiekę, radę, pomoc. Było to schronienie dla tych, co żadnego nie mieli, była to polska gospoda nieszczęśliwych. Jedni przybywali tam aby żyć i zapomnieć życia ciężaru, drudzy, aby umierać pod błogosławionem tchnieniem miłosier-

dzia. Na całym obszarze tej niegdyś cnot pełnej ziemi naszej, w tych czasach upadku i niedoli, nie było ani jednej postaci niewieściej, coby się z nią równać mogła. Pełna prostoty, najwyższej skromności, szła, milcząc, drogą obowiązków, cierpiąc bez uzalania, znosząc bez skargi, świadcząc bez rozgłosu, dla samej tylko miłości i cnoty (J. I. Kraszewski, nekrolog). Celem jej życia było pełnienie dobra, dla siebie nie potrzebując nic, dla bliźnich oddając wszystko.

Ciężko cierpiąc, nigdy się nie skarżyła, uśmiechem pokrywając cierpienie. Cicha i małomówna robiła wrażenie osoby raczej bernej, ale gdy o niej mówiono „pani Sewerynowa” to z taką czcią, z taką miłością, tyle hołdu brzmiało w tem określeniu, że odnosiło się wrażenie, że to mowa o niepospolitej osobie.

Pan Seweryn był założycielem i fundatorem Muzeum Mielżyńskich, oboje pozostawili znaczne zapisy na cele narodowe, na utworzenie polskiej Szkoły Rolniczej, na budowę domu Towarzystwa Przyjaciół

Nauk, na Muzeum tegoż Towarzystwa itp. Pani Sewerynowa po śmierci męża mimo głębokiego smutku, nie ustawała w prowadzeniu dalej dzieła jego, na lożu śmierci polecając jeszcze, otaczającym ją, opiekę nad ukochanym nad wszystko inne, Tow. Przyjaciół Nauk.

Śmierć jej w r. 1874 okryła żałobą całe Księstwo, a boleść nieklamana jaką ta wieść wywarła, była najlepszym świadectwem, uznania, jakim się cieszyła, miłości i czci, jaką była otoczona. Pogrzeb odbył się w Miłosławiu, w obecności licznych zastępu duchowieństwa, najznakomitszych obywateli, którzy zjechali z najbardziej oddalonych stron Księstwa, aby oddać hołd jednej z najszlachetniejszych, najzacniejszych matron polskich, uważając zgon jej za stratę narodową. Wszystkie stany były tam reprezentowane, widziano nawet Niemców i Żydów. Ks. dr. Stabilewski, wygłosił przemówienie żałobne, sławiąc cnoty tej, której życie było jednym pasmem dobroczynności i ofiary.

Marja Drohojowska.

Człowiek przyszłości

Spór uczonych. Większa głowa — więcej mózgu. Bankiet przyszłości.

Jak będzie wyglądać człowiek przyszłości? Wielu uczonych i laików zajmowało się już tym ciekawym problemem. Podczas gdy jedni są zdania, iż biologiczny rozwój człowieka jest już ostatecznie ukończony i że fizjologiczna struktura jego nie ulegnie w najdalszej nawet przyszłości żadnym zasadniczym zmianom, to inni znów wypowiadają przypuszczenie, że „człowiek przyszłości” do współczesnego „homo sapiens” zgola nie będzie podobny.

O ile nie chcemy puścić wodze fantazji — o co w takich wypadkach nie trudno, — to istnieje tylko jeden sposób skonstruowania sobie w wyobraźni wyglądu naszych dalekich potomków, a mianowicie przez wyciągnięcie z najdalszej przeszłości wniosków — na przyszłość.

Na zasadzie tych danych dojdziemy do wniosku, że jednak człowiek przyszłości, pod względem kształtów ciała, różnić się będzie znacznie od człowieka dni naszych. Oczywiście, czasokres wchodzący tutaj w rachubę wybiega daleko poza ramy historii ludzkości, w zwykłym słowa tego znaczeniu, gdyż przedstawiciele nawet najstarszych historycznie narodów jak Egipcjanie, Babilończycy i t. d., nie wykazują żadnych fizjologicznych różnic od jednostek rodu ludzkiego doby naszej. Lecz jeżeli cofniemy się jeszcze dalej wstecz, to okaże się, że n. p. człowiek epoki lodowej posiadał już znacznie odmienne ukształtowanie czaszki; zaś t. zw. „człowiek Neandertalski” różnił się od człowieka dzisiejszego, wykazując gęste owłosienie na całym ciele, niskie czoło i ostro wystający podbródek, idąc dalej po tej linii, dojdziemy do wniosku, że czaszka człowieka ulegnie w przyszłości dalszym przeobrażeniom i że w związku z tem, jak przewiduje antropolog angielski Gerald Daly, powiększy się masa mózgowia przyszłego człowieka. Naogół rozmiar jego głowy będzie większy. Znacznym zmianom ulegną również zmysły ludzkie.

Człowiek dni naszych, większość wrażeń z świata zewnętrznego otrzymuje za pośrednictwem oczu, które wskutek tego są w znacznej mierze przecięzione. Porównanie z pozbawionym kultury krajowcem Afryki lub Australijczykiem, że szybkość wzroku człowieka cywilizowanego z czasem znacznie osłabia. Objaw ten z biegiem lat tysięcy uwidatniać się będzie coraz bardziej i krótkowidzstwo, będące dziś ułomnością indywidualną, stanie się kiedyś cechą całego rodu ludzkiego. Przepowiednie niektórych biologów, że z czasem pole widzenia człowieka znacznie się rozszerzy tak, że ludzie będą kiedyś w stanie dostrzegać niewidzialne dla nich obecnie promienie ultra-fioletowe i infra-czerwone, zdaniem prof. Daly należy uważać za dowolną fantazję. Siatówka oczna pozostałaby bez zmiany, lecz wzrok ludzki, w miarę rozwoju kultury i pod wpływem warunków przez nią stworzonych, ulegać będzie coraz większemu zanikowi, co doprowadzi do konieczności przybiegania w coraz szerszym zakresie do środków sztucznych.

Z innych zmysłów ludzkich skazanych na stopniową zagładę, Daly wymienia zmysł powonienia. Przeciętny człowiek posiada zmysł ten w wysokim stopniu udoskonalony, tak jak to spotykamy dziś jeszcze u większości zwierząt. Obecnie narząd powonienia jest tak dobrze zdegenerowany, że praktycznie nie odgrywa dla człowieka już żadnej roli.

W istocie zmysłu słuchu nie przewiduje się żadnych zasadniczych zmian. Natomiast usta, zęby, żołądek i przewody pokarmowe człowieka przyszłości doznają gruntownego przeistoczenia w związku z przewidywanym faktem, że kiedyś — w astronomicznie odległej przyszłości, człowiek, porzućmy dzisiaj sposób odżywiania się „solidnym pokarmem”, głód zaspokajając będzie w drodze chemicznej, likując pigułki, zastępujące nam śniadanie, obiad i kolację.

Tyle uczony Anglik. Od siebie zaś zapytujemy: jak wówczas wyglądać będą „urzędowe przyjęcia”? Kr. wielkiem uznaniem.

SPORT

Automobilizm

Platy dzień międzynarodowego rajdu Automobilklubu Polski przeznaczony był na przebycie etapu Kraków — Częstochowa — Piotrków — Łódź, ogółem 418 kilometrów. W przepisanim czasie do parku w Łodzi przybyły wszystkie maszyny w liczbie 20. P. Cybulski, który dzień przedtem wycofał się z powodu zerwania sprzętła na maszynie nr. 6 Citroen wystartował na drugiej maszynie tej samej marki.

Gry sportowe

Polska — Szwecja. W niedzielę spotykają się drużyny pań tych krajów w walce o mistrzostwo Europy w piłce koszykowej. Dotychczas Francja zwyciężyła Włochy 38:4 — i weszła do finału z jednej grupy. Wygrający niedzielny mecz spotyka się w Strasburgu w półfinale z Czechosłowacją, — a jedna z tych drużyn walczy w finale z Francją. — Szwecja i Polska po raz pierwszy biorą udział w spotkaniu międzypaństwowym w tej dziedzinie to też nie posiadamy żadnych danych co do formy i poziomu zwłaszcza Szwecji. Przy równych szansach w znacznym stopniu decydować będzie obiektywne sprawowanie funkcji sędziowskiej.

Jak wielkie znaczenie przywiązuje P. Z. G. S. do tego meczu świadczył o tem kurs specjalnie urządzony w celu przygotowania zawodniczek. — Według regulaminu opracowanego przez kierownika kursu p. por. Woskowicza odbywała się intensywna zaprawa gimnastyczna. W kursie brały udział z Łodzi: Kwaśniewska, Polomska i Gapińska; z Warszawy: Grołowska, Wołicka, Wojnarowska; z Krakowa: Jasna i Czerna. Por. Woskowicz zapytany o szanse Polski oświadczył, że według informacji zasięgniętych zagranicą, mamy dane na wygraną; drużyna nasza przedstawia się bardzo dobrze, a zespołowość wyrobiono podczas spotkań treningowych. (kor. wł.) K. S.

Hokej na trawie

Zawody towarzyskie odbędą się w niedzielę na boisku „Warty” pomiędzy następującymi drużynami: Warta I. — Czarni I. o godz. 9.30 rano; o godz. 16.30 gra Warta II. — Czarni II.

Lekka atletyka

Plęciobój panów o mistrzostwo POZŁA odbędzie się dziś na stadionie ośrodka o godz. 18. Ogółem zgłoszonych jest 14 zawodników, m. in. Pernak, Balcer, i Zakrzewski (AZS), Heljasz, Gatkowski i Sobkiewicz (Warta), Kupś (Sokół) i i. Jednocześnie odbędzie się próba pobicia rekordu okręgowego w sztafecie 10x100 m. dla pań, zgłoszona przez AZS Poznań.

Bieg na przelajst. M. P. Główna odbędzie się 6. lipca o godz. 12. w Głównie na trasie około 4.000 m. Zgłoszenia skierować należy pod adres: A. Sliwiński, Główna, ul. Gnieźnieńska 23.

Piłka nożna

O mistrz. kl. A Pozn. OZPN odbędą się w niedzielę następujące spotkania: o godz. 11 na boisku „Warty”, „OKS” i „Warta”, oraz na boisku „Sparta”, „Stella” (Gniezno) i „Sparta”, o godz. 16 na boisku HCP „Legja” i „Posnania”. W Lesznie walczy „Sokół” z „Wiktoria”, w Ostrowie „HCP” i „Ostrovia”.

„Czarni” — „Warta”. W niedzielę o godzinie 18 odbędzie się zawody o mistrzostwo ligi. Zawody te przynoszą zwolennikom piłki nożnej zawsze dużo emocji, czego i w niedzielę należy się spodziewać. Przedprzedaż biletów odbywa się w firmie Camera i w sekretariacie klubu (Al. Marcinkowskiego 26) o godz. 16 do 19 oraz w niedzielę od godz. 11 do 13.

Wioślarstwo

Regaty o mistrzostwo m. Bydgoszczy odbędą się 6 lipca na znanym torze w Brdyjuściu i zapowiadają się niezwykle ciekawie. Z pośród zamiejscowych najpoważniejszymi konkurentami będą osady poznańskie, których codzienne ćwiczenia treningowe wykazują — mimo fatalnych warunków wodnych na Warcie stałą poprawę. Pod tym względem szczególną uwagę zwraca silna czwórka AZS poznańskiego, u której widać ogrom włożonego wysiłku. Celem wykorzystania świetnych warunków wodnych na kanale w Brdyjuściu towarzystwa poznańskie starają się o możliwie wczesne wysłanie swych załóg na miejsce regat. Osady Kl. opuszczają Poznań już w niedzielę. (jw)

RUCH W TOWARZYSTWACH

Zebrań zarządu głównego okr. poznań, które odbyły się miało 24. bm. wskutek przygotowań do Kongresu Eucharystycznego przeniesione zostało na 1 lipca; zebranie rady przekłada się na wtorek 8 lipca.

S. M. P. Boże Ciało. Zebranie plenarne odbędzie się w środę 2. lipca o godz. 20.

RADJO

Programy radiofonijne

Poniedziałek, dnia 30 czerwca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien. i zboż.-towarowej; godz. 16.45 odczyt z cyklu „Z nowoczesnego ruchu społecznego” (wygl. p. Kazimiera Berkanówna); godz. 17.05 lekcja gry szachowej; godzina 17.25 gawęda harcerska; godz. 17.40 do 18.00 odczyt p. t. „Ostateczne ustalenie prawideł poprawnej wymowy polskiej cz. I.” (wygl. dr. Adam Tomaszewski); godz. 18.00 koncert popołudniowy. Wykonawcy: Orkiestra Bratniej Pomocy pod dyr. Stefana Sternalskiego, Zofja Zeylandówna (soprano), Jadwiga Komorowska (akomp.); godzina 19.15 audycja wesola w wyk. p. Zygmunta Noskowskiego, art. T. P.; godz. 19.40 interludium muz. w wyk. p. Witolda Nowackiego (skrzypce); przy fortepianie: Jadwiga Komorowska; godz. 20.05 Hallo! Hallo! Międzynarodowa Wystawa Komunikacji i Turystyki; godz. 20.15 — 22.00 K. Lecocq; „Córka pani Angot”, operetka (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty PAT, sportowe i policyjne; godz. 22.15 Obrazki miłosierdzia (wygl. Brat „Cezary”).

Katowice (409 m) godz. 13.00 koncert gramofonowy; godz. 17.35 — 18.00 prof. Władysław Dzięgiel: „Śląsk przed stu pięćdziesięciu laty”; godz. 18.00 — 19.00 muzyka taneczna (P. R. Warszawa); godz. 20.15 operetka „Córka pani Angot” K. Lecocq’a (P. R. Warszawa); godz. 22.00 do 22.15 dr. Bernard Szarliti: Feljeton p. t. „Zyciorys X-tej Muzy” (Warszawa); godz. 23.00 muzyka taneczna.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 18.00 koncert popołudniowy z restauracji „Gastronomia”; godz. 19.20 płyty gramofonowe; godzina 19.45 „Skrzynka pocztowa rolnicza”; godz. 20.15 operetka „Córka pani Angot” K. Lecocq; godz. 23.00 muzyka taneczna.

KSIĘGI STANU GYWILNEGO

Zgony:

Dnia 26 czerwca 1930 r. zgłoszono: Lucja Kaszkowiakowa z d. Woźna, 35 l. Stanisław Boliński 1 m. 19 d. Ryszard Henryk Braun 3 dni. Józef Spottag, murarz, 73 l. Józef Golka, mistrz garncarski, 86 l. Stanisław Paetz, uczeń szkolny, 13 l. Stanisław Jankowski 9 m. 9 d. Halina Maćkowiakówna 17 d. Agnieszka Wesołowska z d. Osuchówna, 42 l. Halina Stalińska 3 m. 23 d.

Dnia 27 czerwca 1930 r. zgłoszono: Paweł Krzyżaniak 18 dni. Stanisław Jan Mikołajczak 7 m. 16 d. Edmund Jan Jankowiak 3 l. 8 m. 12 d. Zofja Wróblewska 1 m. 8 d. Czesław Bąk 1 m. 12 d. Janusz Jankowski 1 d. 11 i pół godz.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Klemens Esden - Tempki, Poznań, Chełmońskiego 9 — 10 zł; — St. Pielatowska z podziękowaniem za otrzymane łaski 50 zł; K. P., Poznań 5 zł; — W. G. na pewną intencję 5 zł; — Helena Kuczyńska, Gniezno 5 zł; — Bankiewicz, Gniezno z próbą o błogosławieństwo, 5 zł; — K. Szajkiewiczowa, Września, 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 2781.70 zł.

Na chleb św. Antoniego: W. G. z podziękowaniem za odnalezienie zguby 2 zł; razem z poprzednio pokwitow. 204 zł.

Na Kongres Eucharystyczny: Hr. Sew. Skórzewska, pl. Nowomiejski 1, 100 zł; — Rymarzewscy 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 253 zł.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **A. B. C. Kościan.** Odsetki ustawowe 12 proc. w stosunku rocznym; wyższe odsetki nie są wyskarżalne. (K)

— **H. H. 12345.** Ma prawo żądać zwrotu nieruchomości wtenczas, jeżeli kupujący rzeczywiście wiedział o braku pełnomocnictwa do sprzedaży. Kupno było nieważne. Skarga do sądu okręgowego przez adwokata. (ak)

— **Mieczysław.** Ma Pan prawo do 1-miesięcznego urlopu. Właściwym jest sąd kupiecki jeżeli był Pan pomocnikiem handlowym, inaczej sąd przemysłowy. Nadgodziny liczy się 100 proc. stawki. (ak)

— **Z. 29.** Postępowanie takie jest niestety dopuszczalne na mocy art. 92 ust. o podatku przemysłowym. Jednak nowa nabywczyni może następnie, w braku innych postanowień kontraktu zbycia, żądać zwrotu zapłaconych kwot od poprzedniego właściciela. (ak)

— **K. K. 100.** Jest inna sprawa, czy chodzi tylko o kosztorys, czy o kontrakt budowy. Niech Pan o informację zwróci się do urzędu Skarbowego. (ak)

— **Z. K. Agentura.** Radzimy towar odebrać, z uwagi na to, iż ilości pobranego towaru były niezwykle wielkie jak na młodych chłopców. W każdym razie nie radzimy narażać się na proces. Pobrane pieniądze trzeba oczywiście zwrócić gotówką, chyba że rodzice zgodzą się na spłaty częściowe. (ak)

— **A. K.** Ustalenie kosztów własnych trzeba przesłać do tego sądu, który wydał wyrok. Sąd ustali Pańskie koszty wykonania uchwał. W drugiej sprawie trudno nam coś powiedzieć, gdyż informacje Pańskie są zbyt skąpe. Niech Pan sprawę przedłoży z wszystkimi szczegółami najbliższemu urzędowi skarbowemu. (ak)

— **A. B. Lekno.** Pańskie stanowisko jest słuszne. Zasadniczo bowiem mieszkania trzypokojowe podlegają w całej pełni ustawie o ochronie lokatorów i co do nich nie ma swobody umów co do czynszu. Jakie są więc żądania gospodarza, jest dla wykonania wygody obojętne. (ak)

— **St. M. 28.** Widoki na wygranie sprawy oczywiście są, a nawet w zasadzie sprawa jest dla Pana pewna. Jednak czy Pan coś na tem zyska, to inna sprawa, bo zazwyczaj bywa tak, że jeden proces o zniewagę pociąga za sobą drugi, i wieczną wojnę w rodzinie. W danym wypadku radzimy wnieść skargę, jednak nie dopuścić do wyroku, lecz ugodzić się albo u rozjemcy (bo sprawę trzeba najpierw wnieść do rozjemcy przed wniesieniem skargi do sądu), albo też w sądzie bezpośrednio na rozprawie. Poza tem dobrze Pan zrobi, jeżeli Pan zakaże dzieciom drażnić krewnych, słuszenie czy nie, i nie będzie się o nich troszczył. (ak)

— **W. K.** Owszem mają prawo, jako ustawowo powołani do dziedziczenia. Zresztą prawdopodobnie przed zamążpójściem ponownie sąd zażąda sam rozliczenia, więc należałoby sprawę tę załatwić obecnie, i to zawnaz, póki się nie zadrażni. Z takich spraw wynikają zazwyczaj najnieprzyjemniejsze procesy. (ak)

— **„Lokatorka” 133.** Niech Pani przedewszystkiem poinformuje się na policji co do lokalnych warunków przechowywania benzyny, co unormowano szczegółowymi przepisami prawnymi. Jest to jedyne słaba strona w całym procesie. Poza tem sądzimy, że skarga nie jest dla Pani groźna o ile Pani z powyższą sprawą będzie w porządku. (ak)

— **P. St. Krawczyk.** Tak jest, podatek obrotowy i dochodowy niezależnie od opłaty świadectwa przemysłowego. O ile by podatki te były zbyt wysokie, należy wnieść odwołanie do komisji szacunkowej względnie urzędu skarbowego. (K)

— **A. B. Poznań.** Równowartość 300 mkn. przedwojennych, w myśl rozp. Prez. Rzpl. z 14. 5. 1924 o przeliczeniu wierzytelności przyw. - prawnych, wynosi 369 zł. Równowartość w stosunku do parytetu złota natomiast wynosi 634,68 zł. Depozyt w banku utracił wartość przez dewaluację; bank prywatny wypłaciłby 18,45 zł., bank spółdzielczy w stosunku takim, w jakim przeliczył udziały członków. — Równowartość 400 mk., 492 zł.; waloryzacja najmniejsza w myśl powyższego rozporządzenia 18 1/2 proc., a więc należy się conajmniej, bez odsetek zaległych, 92,25 zł. Odsetki przelicza się taksamo. (K)

— **P. J. Stachowiak.** O ile to marki polskie, równowartość hipoteki 160 zł. Waloryzacja 15 proc., a więc należność łącznie z zaległymi do końca 1924 r. odsetkami wynosi 28,80 zł., do czego należy doliczyć dalsze zaległe odsetki. O ile chodzi o marki niemieckie, należy powyższe sumy pomnożyć przez 9,1. (KK)

— **Weksel.** Musi być koniecznie unieważniony przez sąd w postępowaniu wywoławczem. Sprawa bardzo pilna. (ak)

— **Biedna wdowa.** Z pośród istniejących tutaj banków wymieniony przez Panią zastruguje najbardziej na zaufanie. (K)

— **W. K. Poznań.** Na czele Uniwersytetu w Krakowie stoi rektor. W Warszawie również jest Uniwersytet. (K)

— **Stały abonent, śniadecka 6.** Konduktor tramwajowy jest urzędnikiem prywatnym. (K)

— **Pilna czytelniczka Kurj. Pozn.** Miejsiąc urlopu; czas należy uzgodnić z pracodawcą i współpracownikami, przyczem należy uwzględnić potrzeby zakładu pracy. — „Obowiązuje stroju niema; należy tylko ubrać się przyzwoicie i, o ile można, świątecznie. (K)

— **S. C. 1.000** Ma Pani bardzo skromne wymagania. A więc po kolei: 1. Sąd nie jest zobowiązany udzielać Pani informacji piśmiennie w jej własnej sprawie, natomiast ma Pani prawo w każdej chwili osobiście zajrzeć w akta, które przedłożą Pani w sekretarjacie. Adwokaci również udzielają informacji w sprawach, prowadzonych na podstawie prawa ubóstwa, tylko przy interwencji osobistej, bo przecież portorja musieliby wykladać z własnej kieszeni. Zresztą po pierwszym terminie nie było prawdopodobnie jeszcze wyroku, lecz w najlepszym razie zarządzone uchwałę dowodowa, którą otrzymała Pani na piśmie. A więc troszeczkę cierpliwości. — 2. Jest to zmiana nazwiska. Właściwym jest urząd wojewódzki, kosztu wynoszą około 90 zł. postępowanie trwa około 3 miesięcy. — 3. Adresu nie mamy. — 4. Tajemnica redakcji. (ak)

— **Kom.** Zdaniem naszym nie, a to z tego względu, że zaniedbał Pan dochodzić praw w odpowiednim czasie. Trzeba było po odmowie ministerstwa wnieść skargę. Obecnie sprawa jest bardzo trudna. Niech Pan spróbuje jeszcze raz przedstawić sprawę właściwemu władzom, być może, że uzyska Pan coś ze względu na służbę w państwie zaborczem. (ak)

— **Prowincja, stały czytelnik.** Może wydać orzeczenie. Nawet musi, jeżeli chodzi o złożenie wniosku o urzędowe zbadanie stanu umysłowego. (ak)

— **P. T. Pierzchalska.** Właściwym do skargi jest sąd powiatowy. O ile honorarium nie było umówione okresami, nie może Pani żądać odsetek (musi być zwłoka z 284 kc). Sposób egzekucji, przez panią przewidziany, jest możliwy i dopuszczalny. (ak)

— **P. Dr. Dümke.** Cały miesiąc, w myśl art. 2 ustęp 3 ustawy z 16. 5. 1922 o urlopach (Dz. U. 40/22 poz. 334) oraz art. 15 ustęp 5 rozp. Min. Pracy i Op. Społ. z 11. 6. 1923 w przedmiocie wykonania cytowanej poprzednio ustawy (Dz. U. 62/23 poz. 464). (K)

— **P. Nowak, Poznań.** Oglaszamy, o ile otrzymujemy zawiadomienia od magistratów. W niniejszym wypadku nie możemy ogłosić, nie wiedząc, czy termin w spisie jest autentyczny. (K)

— **Sp. Cz.** Nie znamy tych adresów. (K)

— **Dezynfekcja.** Nie wiemy. Radzimy zapytać w miejskim urzędzie policyjnym, pl. Wolności 12. (K)

— **Nr. 200 Stały Czytelnik.** Radzimy zapytać w którymkolwiek banku, np. w Banku Zw. Spółek Zarobkowych. (K)

— **Z. Z.** Do Dowództwa Marynarki Wojennej w Gdyni. (K)

— **Ochoтник A. L.** Nie możemy poinformować, nie więdząc, na jakiej podstawie zmianę zarządzone. Podanie wniesić należy w drodze służbowej do dowództwa pułku. (K)

Robótki wszelkie dodatki.

Specjalny magazyn.

Wszelkie żądane rysunki na oczekaniu. — Najniższe ceny. Fachowa obsługa.

Mascotte

Salon robót ręcznych, tel. 18-22. Ratajczaka 15, pod kinem Apollo. 24293

We wtorek, dnia 1 lipca o godzinie 10,30 odbędzie się w Poznaniu w kościele św. Marcina

msza św.

za spokój duszy, ś. p.

Anny z hr. Czapskich hr. Breziny

dziecka Marji, siostry trzeciego zakonu św. Franciszka,

o czem zawiadamiają Krewnych, Przyjaciół i Znajomych

pograżeni w bólu

brat, dzieci, wnuki, prawnuki i rodzina.

zw 24238

Dnia 26 czerwca 1930 r., zasnęła w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa, nigdy niezapomniana córka, siostra i mameczka, ś. p.

Elżbieta z Dusików

(Kmieciowa)

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 29 b. m. o godz. 5 po poł. z kaplicy cmentarnej w Górczynie, o czem donoszą

w smutku pograżeni

Poznań, 28 czerwca 1930 r.

rodzice, bracia i synek.

dw 5469

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Zakład pogrzebowy „Bracia Nowak” pl. Nowomiejski 10. tel. 1046.

Najmilszą pamiątkę z Kongresu Eucharystycznego będą dla Ciebie fotografie.

Aparaty fotograficzne począwszy od zł 36

poleca Pw 15049/5C-26, 128/9

Jan Szymkowiak, Aleje Marcinkowskiego 24.

Części samochodowe oryginalne

„Ford“ i „Chevrolet“

ceny znacznie niższe

E. AUERBACH & S-ka,

Poznań, Wielkie Garbary 34.

Telefon 51-76.

zw 24282

Dzielny młodszy zbożowiec

obeznany z amerykańską księgowością, dobry towaroznawca, z kilkoletnią praktyką, na prowincji potrzebny zaraz lub od 1. 8. 1930 r. Julian Lewalski, Ziemiopłody, Nowe Miasto, n/Drwęca. nw 2014

Dnia 26 b. m. zmarł po długich cierpieniach członek Związku Techników Gorzelniczych Polski Zachodniej, ś. p.

Józef Jęczkowski

Kierownik gorzelni w Zamku Szamotulskim.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 29 bm., o godzinie 6-tej z domu żaloby.

W imieniu Zarządu

K. Salkowski, prezes.

Obecność członków Okręgu Szamotuły w komplecie pożądana. zw 24 290

Szanownej Klienteli
podajemy do łaskawej wiadomości, że składy nasze

są zamknięte

w poniedziałek, dnia 30 czerwca 1930 r.,
z powodu inwentury.

Z poważaniem

Marjan Dobrowolski i S-ka

Właśc.: Marjan Dobrowolski i Stefan Szymandera

Poznań, Pocztowa 4.

dw 5456

Około 300 ctr.

porzeczek

czerwonych będą miały do sprzedania

Zakłady Ogrodnicze

Wlkp. Izby Rolniczej

Janówiec

pow. Żnin tel. 44.

nw 12089

Meble ogrodowe

leżaki

hamaki

wózki dziecięce

lodownice

poleca

A. KOSZEWSKI

Poznań, St. Rynek 61.

Pw 3 042-26, 193

Prywatna lecznica ginekologiczno-położnicza

D-ra Stanisława Zielińskiego

POZNAŃ, ul. Fr. Ratajczaka nr. 36, I. p.

Telefon 24-93.

Pw 3017-55-306

Ważne dla WPanów właścicieli i kierowców samochodowych.

Nowootworzony skład poleca oryginalne części zapasowe do samochodów światowej marki

„FORD-CHEVROLET“

Auto-Części zapasowe Emilja Czyżowa, Poznań, Wielkie Garbary 16, narożnik Wodnej.

Zaopatrzone jest w wielki wybór.

Ceny niskie.

zw 24231

Przesłanie - Teraktyczność - Przesłanie
Znany i jasnowidz grafolog
kazuje tylko do 15. b. m.
J. KARTEN
przebył na liczenie zyczenia Publiczności do Poznania
wraz z swoim slynem medjum wegierka p. Turay,
tylko na krótki czas. Godziny przyjść od 10-12, 4-7.
Ulica Strzelecka 3, parter, prawo.

Kelnera

żonatego, dobrze poleconego, władającego obcemi językami poszukujemy zaraz do

hotelu dw 5460

naszego na piętro. Zgłoszenia piśmienne uprasza się kierować do

Dyrekcji Hotelu Bazar.

REX-ACME

Zwycięzca Grand Prix 1930. najlepszy motocykl na polskie szosy. Najtańsze źródło zakupu

T. Koszczyński, Poznań, Pasaż Kina Apollo tel. 52-03, wejście: Fr. Ratajczaka lub Piękary.

Pw 3 027-26, 170

Willę

z ogrodem położoną w pięknej dzielnicy miasta Poznania sprzedam. Łaskawe zgłoszenia kierować do Kurjera Poznańskiego pod zw 24296

Szafy do lodu
Maszynki do lodów
Formy do lodów
Magle pokojowe
Aparaty Wecka! słoje do tychże

Prímusy oryginalne

Maszynki do kawy

Samowary

Aparaty do pieczenia na gazie

Maszynki do tłoczenia soku

Patelnie mosiężne do smażenia konfitur

Kasety stalowe do pieniędzy

Leżaki dla dorosłych

poleca w wielkim wyborze po cenach umiarkowanych

Bolesław Ziętkiewicz,

Poznań, Nowa 8.

Magazyn sprzętów kuchennych i domowo-gospodarczych.

Pw 13074-23, 205

1 lipca 1900

WRZESNIA

Biura: Rynek nr. 9.

Skład fabr.: Miłosławskiego.

30

1 lipca 1930

G D Y N I A

Aleja Słowackiego.

SREBRNY MEDAL, LWÓW 1907.**ZAKŁADY BLACHARSKIE i INSTALACYJNE
EDWARD KUBALE, GDYNIA, Aleja Słowackiego. Telefon nr. 11-06.**

Firma, założona przed trzydziestu laty, w dniu 1 lipca 1900 roku we Wrześni, jest dzisiaj najpoważniejszym i największym przedsiębiorstwem blacharsko-instalacyjnym na całym Polskim Wybrzeżu.

Większość prac w dziale kanalizacji sanitarnej na terenie miasta i portu Gdyni, jak również i pokrycie blachą i miedzią gmachów rządowych i prywatnych w Gdyni, dworzec, starostwo, łuszczarnia ryżu, chłodnia portowa, etap reemigracyjny w Gdańsku i t. d. wykonała firma E. Kubale w Gdyni, która jest równocześnie koncesjonowana na zakładanie i kontrolowanie gromochronów.

nw 12269

Przed złodziejaminie uchronią
ani najlepsze zamki
ani najmocniejsze kraty
ani psy ani nawet stróże.**Jedyną pewność zwrotu poniesionych strat daje tylko
ubezpieczenie od kradzieży z włamaniem.**

Niewysoka opłata pozwala każdemu z niego korzystać.

Nie należy
oszczędzać kilku złotych na ubezpieczenie,
aby nie przyszło żałować
utruty kilkoletniego dorobku.

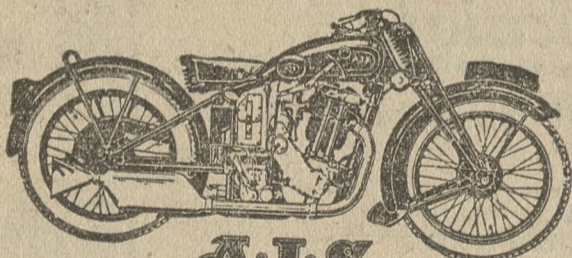
Ubezpieczenie od kradzieży z włamaniem zawiera

**„VESTA“ TOWARZYSTWO WZAJEMNYCH UBEZPIECZEŃ
OD OGNI I GRADOBICIA W POZNANIU.**

Wszelkimi informacjami służą Oddziały

w POZNANIU, tel. 21-28, ul. 27 Grudnia nr. 19
w Katowicach, Grudziądzu, Warszawie, Lublinie, Łodzi,
Krakowie i Lwowie.

Pw 3 003 26 149

AJS**motocykle najszybsze**

dla sportowca

najpewniejsze dla jeźdźców zawodowych, łączą w sobie najwyższą szybkość, bezsprzeczną pewność, z największą oszczędnością w użyciu.

Generalne Przedstawicielstwo na Polskę i wolne miasto Gdańsk

Motor-Dom-Importowy

Gdańsk, Sammtgasse 7.

Przedstawiciel na Poznań: „MOTOR“, ulica Dąbrowskiego nr. 7.

Prosimy żądać katalogu wprost od nas lub od naszego miejscowego przedstawiciela.
nw 10866**Fabryka Maszyn „TRANSPORT“**

Sp. z o. p., Wielkie Hajduki (G. Śl.)

Całkowite urządzenia transportowe

elewatory, ślimaki, rynnny posówne, taśmy transportowe stałe i przenośne, konwojery i t. d.

Windy osobowe i ciężarowe, urządzenia do zasilania kotłów węglem, ruszta ruchome dla kotłów, urządzenia do przesiewania, płókania i suszenia minerałów, węgla i t. d.

Blachy dziurkowane i perforowane

wszelkiego rodzaju, z dowolnym dziurkowaniem, z każdego metalu, grubości do 25 mm.

Konstrukcje żelazne. Roboty kotlarskie.

Przedstawiciel:

Tw 1634

Inż. W. Zukowski, Warszawa, Wiktorska 6, telefon 838.

Drzewo

stolarskie, budulcowe i użytkowe oraz zamówienia podług listy: kantówek, belki, łąty, podłogi i t. d. dostarcza przy dogodnych warunkach zapłaty

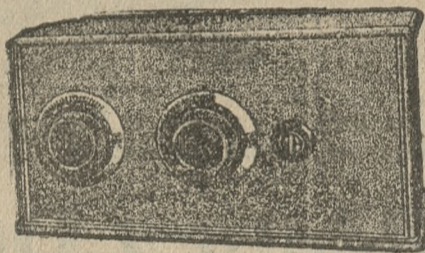
Tartak Parowy w Sierakowie

J. Domeracki

składnica w Poznaniu

ul. Wały Jagiełły 4/6.

Pw 3053-26, 144

**Nie zwlekajcie dłużej!
Szkoda każdego dnia i wieczoru!**

strawionego na poszukiwaniu kosztownych rozrywek poza domem, lub nudzeniu się często w nieciekawym towarzystwie.

Nie posiadając odbiornika radiowego we własnym domu, pozbawiamy się beztrudnego „dolce far niente” po wyczerpującej pracy całodziennej, upragnionego kontaktu z całym kulturalnym światem.

Nie należy zwlekać z zakupieniem u naszej firmy odpowiedniego odbiornika. Radzimy skorzystać jaknajszybciej z okazji dostępnego nabycia najpopularniejszego w obecnej dobie radjoodbiornika „Trójka Philipsa” który dzięki swym zaletom, a to czystości i sile głosu wyparł prawie wszystkie aparaty na rynku radjowym.

Tylko na przeciąg miesięcy czerwiec i lipiec r. b. jesteśmy w stanie dostarczyć każdemu czytelnikowi K. P. poniżej opisany komplet „Trójka Philipsa” na raty miesięczne po zł 30.— po cenie ściśle fabrycznej.

Korzystajcie więc z niebywałej dotąd okazji i zwracajcie się bezzwłocznie do firmy, Zakłady Radjotechniczne Uniwersal we Lwowie, ul. Kollataja 1. 3.

„Trójka Philipsa” zmontowana jest w eleganckiej skrzynce bakielitowej z pierwszorzędnych części składowych firmy „Polskie Zakłady Philips” S. A. (patrz rysunek) z dostosowaniem lamp Philipsa złotej serii. Odbiera wszystkie stacje krótko i długofalowe na głośnik i słuchawki.

Komplet nasz składa się: z aparatu, 3 lamp, A. 425, A. 409 i B. 443, głośnika Philipsa Nr. 2016, 1 akumulatora 25 amp. godz., 1 baterji 120 volt, 1 pary słuchawek i kompletnego materiału na antenę.

Cały powyższy komplet wraz z opakowaniem, oraz opłaconą przesyłką dostarczamy do wszystkich miejscowości Rzeczypospolitej za kwotę zł 480.— pobierając zł 30.— przy zamówieniu, reszta po 30.— zł miesięcznie w ratach.

Przy zamówieniu prosimy podać dokładny adres oraz najbliższy urząd pocztowy i dołączyć zaświadczenie miejsca pracy, posiadania własnego przedsiębiorstwa lub też realności.

Do każdego odbiornika dołączamy bezpłatnie gwarancję firmy Philips za sprawne działanie aparatu i głośnika, oraz ilustrowaną 20-stronicową broszurę pouczającą o sposobie zakładania anteny i uruchomienia aparatu bez pomocy radjotechnika.

Otrzymaliśmy setki listów od naszych klientów z wyrazami podziękowania za dostarczone odbiorniki „Trójki Philipsa”.

Za całość towaru podczas transportu firma nasza odpowiada.

Prosimy adresować:

Zakłady Radjotechniczne „Uniwersal” we Lwowie, ul. Kollataja L. 3.

Z braku miejsca zamieszczamy ostatnie 2 listy z podziękowaniami otrzymane w dniu podania ogłoszenia.

Kochawina, 9 czerwca 1930 r.

Proszę pod adresem Stefan Wańczycki, kierownik szkoły Turody, p. Żydaków wysłać ofertę na „Trójkę Philipsa” z powołaniem się na mnie.

Z dostarczonego mi odbiornika „Trójka Philipsa” jestem zupełnie zadowolony, za co WPanom dziękuję. Z poważaniem Bronisław Kubrycht, Kierownik Szkoły.

Zgoda, 8 czerwca 1930 r.

Szanowna Firmo! Wysłany przez Szanowną firmę „Uniwersal” radjoodbiornik „Trójka Philipsa” otrzymałem bez uszkodzenia. Po załączeniu aparatu jestem bardzo zadowolony z Waszego 3-lampowca, również z głośnika, przez co zasylam serdeczne podziękowanie. Będę się starał zwerbować dla Sz. Firmy drugich klientów. Kreślę się z poważaniem, Podoluchowa. Pw 14 176 72 85

Plac i magazyn

z biurem, telefonem itd. przy bocznicie kolejowej gł. dworca towarowego

natychmiast do odstąpienia.

Oferty poważnych reflektantów do „Par”, Poznań, Aleja Marcinkowskiego 11 pod nr. 26, 159 Pw 3014-26, 159

Letnisko

w najśliczniejszej okolicy Szwajcarii Kaszubskiej, pomiędzy górami, lasami i jeziorami, zgłosić się:

Majątek Dolna Brodnica

poczta Górna Brodnica

powiat kartuski, Pomorze.

Wędkarstwo w jeziorze. Polowanie.

zw 24276

Skład

kolonialny, emalii i żelaza na sprzedaż. Skład istnieje kilkadziesiąt lat i znajduje się w najlepszym położeniu miasta woj. Pozn.

Pierwszorzędna

egzystencja. Uwzględnia się tylko oferty poważnych reflektantów z got. najmniej 16000 zł.

Zgłoszenia do „PAR”, Aleja Marcinkowskiego 11, pod 5, 282

Pw 15 080-55, 282

Skład narożnikowy

z 3 pokojami lub bez takowych przy św. Marcina

narożnik Ratajczaka do wynajęcia, poważnej firmie.

Zgłoszenia Perliński, św. Marcin 18, I. p.

zw 24 287

Od wtorku, dnia 1 do wtorku, dnia 15 lipca

Tania Sprzedaż Posezonowa

Znaczna redukcja cen!!!

Serge półjedwabny 85 cm. szer.	550	Pa Foulard modne wzory, 95 cm. szer.	11 ⁹⁰	Crepe Georgette impr. piękne wzory 100 cm. sz.	19 ⁵⁰	Crepon do prania na poranniki, 75 cm. szer.	3 ²⁵
Japon kolorowy 95 cm. szer.	750	Crepe de chine impr. piękne desenie 100 cm. szer.	16 ⁵⁰	Jedwab na płaszcze czarny i kolorowy	19 ⁵⁰	Crepe maroc. do prania 70/75 cm. szer. w pasy	4 ⁹⁰
Crepe de chine czarny i kolorowy, 100 cm szer.	950	Shantung raye na suknie sportowe	16 ⁷⁵	Crepe de chine facone ostatnia nowość, 100 cm. szer.	23 ⁵⁰	Crepe maroc. do prania 100 cm. szer., modne kolory	5 ⁹⁰
Toile de soie biały i kolorowy	975	Chiffon impr. ostatnia nowość na suknie	17 ⁵⁰	Wełn. Tweed 100 cm. szer. nowość na suknie i kostjomy	13 ⁵⁰	Mousseline de leine modne wzory, 80 cm. szer.	6 ⁰⁰

10% rabatu

udzielam na wszelkie towary nie objęte redukcją cen

10% rabatu

Pw 3011-26,152

Resztki
jedwabne, weł. i do prania
za bezcen!

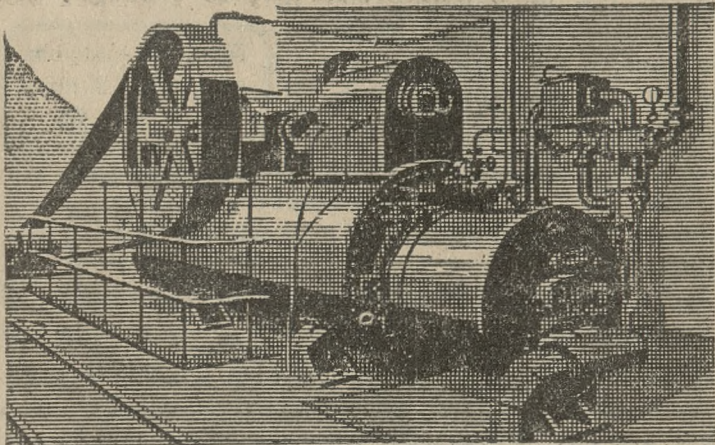
DOM JEDWABIU
M. Gmurowski
POZNAŃ-PL. WOLNOŚCI 10.

Resztki
jedwabne, weł. i do prania
za bezcen!

Oszczędności przez ogrzewanie parą odłotową.

Wiele mniejszych i średnich zakładów z większym zapotrzebowaniem ciepła w przemyśle tekstylnym, papierniczym, ceramicznym, drzewnym itp. wytwarzają dzisiaj jeszcze z nie stosunkowo wielkim nakładem kosztów osobno siłę i ciepło. — Przy zastosowaniu ogrzewania za pomocą pary odłotowej, można jednakże uzyskać siłę prawie bezpłatnie, jako produkt poboczny. Wspaniale wprost do tego nadające się maszyny są **WOLF'a STACJONOWANE LOKOMOBILE**, proste i niewymagające, które nie rzadko już się w 2-3 latach wypłacają. Nawet przy mniejszym lub zmiennym zapotrzebowaniu ciepła do ogrzewania, okazują się oszczędności przy zużyciu pary odłotowej, często bardzo pokaźne. Wszystkie nasze lokomobile są zastosowane do wykorzystania pary odłotowej na cele ogrzewawcze lub suszące i odpowiadają wszelkiemu wymaganiom ruchu w jaknajkorzystniejszy sposób. Prosimy zażądać przybycia naszego inżyniera specjalisty.

FABRYKA MASZYN BUCKAU R. WOLF, SP. AKC., MAGDEBURG
Biuro na Poznańskie i Pomorze: **Inż. M. ROWECKI**
Poznań, Plac Wolności 3, II. — Telefon 53-71.

Tw 1579

Chorzy
na płuca, żołądek, kiszki, niemoc płciową oraz blade młode dziewczęta i chorobliwie osłabione kobiety winne używać tylko
mleczno słodkie płatki owsiane „Extra”
takowe zawierają według analizy aż 16% białka, 6,5% tłuszczu i dostateczną ilość witamin.
Fabryka Płatków owsianych Krotoszyn Przedstaw. na Poznań „PRODUKT”, Poznań, ul. Podgórna 10.

Mechaniczna
fabryka szrotek i pendzli
Bernard Murawski
Dawca Juliusz Łożyński i Syn
Rawicz
Wojew. Poznańskie
Pw 11227-15,126

J. Maciejewski dentysta
od 10-1 i 4-6.
Tel. 61-94. Słowackiego 4/6 (narożnik Jasnej).
Dla pp. Urzędników i członków Kas Chorych odpowiednie ulgi
zw 4579

Składnica 2 - 3000 m. kw.

z bocznica kolejową i możliwie z warszatem w Poznaniu natychmiast lub później poszukiwana przez większe przedsiębiorstwo przemysłowe celem dzierżawy. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 24278

Dobrze prowadzona ksiązkowość

to: dokładny obraz stanu przedsiębiorstwa, zabezpieczenie przed stratami, ochrona przed nadmiernymi a niestosownymi obciążeniami podatkowymi, drogowskaz wskazujący właściwy — kierunek rozwoju —

Wszystko to w sumie zwiększenie dochodowości przedsiębiorstwa.

Dobrze prowadzona ksiązkowość wymaga

dobrych ksiąg handlowych

które wykonuje znana z solidności swych wyrobów wytwórnia

Drukarnia Polska

Sp. Akc. w Poznaniu, Oddział Bydgoszcz
ul. Marszałka Focha 10 - Tel. 352

Nowość!

Nowość!

Artykuły kosmetyczne

ziołowo-roślinne, pod gwarancją nieszkodliwe.

Polecam

wody do pielęgnowania twarzy, do ust, wody przeciw łupieżom, pudry, naturalny barwnik do twarzy piękny róż, proszek do zębów. Herbata ziołowa przeciw cierpieniom organów trawiących — żołądka dozwolona do obrotu handlowego. I inne artykuły. zw 24281

Otwarcie nastąpi 1 lipca.

O łaskawe poparcie mego przedsiębiorstwa prosi

„Botanika”

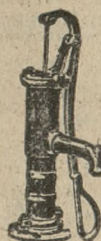
Wszelkie porady bezpłatne. wł. S. Nowicki
Poznań, ul. Jasna nr. 11.

STOLARNIĘ

istniejąca przez 40 lat, z pełnym urządzeniem maszynowym elektr. w Poznaniu, wskutek podszerego wieku właściciela, sprzedam zaraz szybko decydującemu kupcowi. Niewyłączone objęcie mieszkania. Agenci bezcelowo. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod Tw 1696

9 pokoi

obok placu Wolności (z wszelkimi przynależnościami) od 1. X. 1930. (ew. rychlej) wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański dw 5400.

MARCIN NAROZNY

Przedsiębiorstwo wiercenia studzien i zakładania wodociągów.

Poznań, Zwierzyniecka 29, tel. 78-53.

Wykonuje wszelkie zlecenia pierwszorzędniemi siłami. Specjalność: głębokie wiercenia

Tanie pompy na składzie.

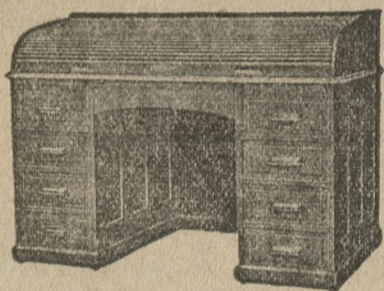
uw 13448

Przy napełnianiu MAGGI^{ego} buteleczki

prosimy zwracać, ażeby dopełniano ją tylko z MAGGI^{ego} butelki oryginalnej, w której według postanowień prawnych nie wolno nic innego jak MAGGI^{ego} przyprawę na sprzedaż wystawiać

Kompletne urzędnictwo biurowe

poleca

Tow. BLOCK-BRUN, Sp. Akc.

Poznań, Pl. Wolności 8, Ipr.
Tel. 10-52 i 58-52.

Szczegółowe oferty wysyłamy na żądanie.

Pw 8010-26, 189

15

reklamowych dni

firmy

R. i C. KACZMAREK

Poznań, ulica Nowa 3

Prosimy czytać!

Plótno na bieliznę . . . metr.	0,95 zł
Plótno Ludowe	1,10 "
Plótno Silesia	1,60 "
Plótno Nansuk	1,65 "
Plótno " najlepsze	2,70 "
Plótno pośc. 140 cm. szer.	2,25 "
Plótno prześcieradł.	2,40 "
Plótno 160 cm. szer.	2,90 "
Plótno Silesia 160 cm.	3,60 "
Plótno pościel. w kratę	1,20 "
Dreliszek spodkowy	2,80 "

Prosimy zachować!

Ręczniki z metra metr.	0,68 zł
Ręczniki dobry gat.	0,80 "
Ręczniki adamaszkowe	1,40 "
Ręczniki frotté szt.	1,65 "
Scierki cz.-lniane	1,30 "
Ręczniki lniane metr.	1,40 "
Surówka	0,80 "
Surówka 70 cm. Prima	1,25 "
Surówka 140 cm. Prima	1,90 "
Maglownik	1,80 "
Inlety metr. od	1,65 "

Baczną uwagę zwracamy na okazjnie zakupione partje:

Resztki perkali
niżej 3 mtr.
mtr. 0,75 gr

Kreplin na suknie i poranniki 0,98 zł
Eoljony w dobrym gatunku . 3,50 "
Crepe de Chine Ia gatunek 13,50 "
Crepe Veloutine Ia gatunek 15,- "

Resztki jedwabi
szt. niżej 3 mtr.
mtr. à 1,50

Jedwab do prania 1,90 zł
Jedwab Ia gatunek 2,90 zł

Foulard jedwabny . 9,50 zł
Foulard Ia gatunek 12,50 zł

Popelina czysta wełna w paski dawn. 6,75 teraz 3,50 zł

Materiał Lido 105 ctm. szer. prima wełna dawn. 8,50 teraz 5,50 zł

Materiały na męskie palta i ubrania po cenie zakupu.

Ceny ważne tylko przy kupnie gotówkowym.

Prób nie wysyła się!

dw 5461/2

Kupna okazjnie

SAMOCZODY używane

Studebaker typ Director, z karoserją krytą, mało używany, w doskonałym stanie	15.750.-
Minerva 6-cyl. 8/40 KM, z karoserją krytą blaszaną, nadzwyczajnie utrzymany	13.250.-
Steyr 6/30 KM, z karoserją 4-osob. otwartą, łamane osie, mało używany	7.850.-
Fiat 503 6/30 KM, z karoserją 4-osob. otwartą, w dobrym stanie	5.800.-
Fiat 520 9/45 KM, z karoserją 4-osob. krytą, doskonale utrzymany	12.500.-
Fiat 501 6/21 KM, z karoserją landaulet oraz zegarem	4.500.-
Ceirano 6/25 KM, z karoserją 4-osob. otwartą, dobrze utrzymany	6.000.-

oraz liczne inne po cenach ponownie zredukowanych. Samochody powyższe miały dotąd prze ważne tylko jednego właściciela, są zremontowane wzgl. gruntownie skontrolowane, karoserje lakierowane. — Na życzenie wyjątkowo dogodnie warunki zapłaty.

Pw 8028-26, 171

„BRZESKIAUTO“ Sp. Akc., Poznań
ul. Dąbrowskiego 29, tel. 63-23, 63-65.

Oddajemy pieniądze na budowę i na hipoteki!!!

Potrzebny własny kapitał 10-15% od kwoty pożyczkowej, zaoszczędzić można w małych ratach miesięcznych. Bez odsetek, tylko amortyzacja 6-8%

„HACEGE“ e. G. m. b. H. Gdańsk,
Hansaplatz 2b. dw 11:06/7

Informacyj udziela: H. Franke, Poznań, Marsz. Focha 19, I.

NOWOŚĆ! BACZNOŚĆ! NOWOŚĆ!

Upał grasują. Cały Poznań robi piwo domowe, tylko na Piwo-Smak, jest to najtańszy i najlepszy wyrób poznański, smaczny i orzeźwiający napój stołowy. Ządać w wszystkich drogerjach i sklepach kolonialnych. Paczkę na 10 litrów 65 groszy.

Zamówienia hurtowne przyjmuje
Piwo-Smak, Poznań
ulica Szyperska 7.
Przedstawiciele poszukiwani.

Pw 8315-26, 171/8

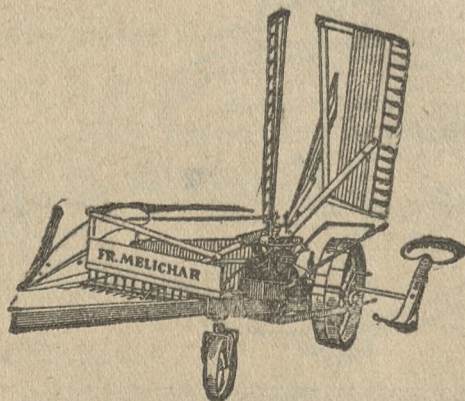
Dom piętrowy

położony w Koźminie przy Rynku nr. 7, nadający się na każde przedsiębiorstwo handlowe, jest na sprzedaż. Zgłoszenia przyjmuje dyr. W. Gałazka, Koźmin. dw 5471

Lokomobile

na kołach ca 18 KM., fabrykat Ransomes Simes Jefferies Ipswich, rok budowy 1906, w dobrym stanie, sprzedamy zaraz, tanio. Pw 3002-26, 43

„MATRA“, Poznań, Dąbrowskiego 142.

Słynne z lekkiego biegu i najlepszego materiału

źniwiarki i kosiarki

„Melichara“ oraz

wózki przednie
toczaki do ostrzenia
kos

grabie konne

i części zapasowe do wszelkich systemów maszyn żniwnych poleca najkorzystniej

Nitsche i Sp.

Fabryka Maszyn

Poznań, ul. Kolejowa 1-3.

Pw 11 921 22 66

Cenniki i prospekty darmo!

Motocykl

D. K. W.

typ E. 236 mało używany i bardzo dobrze utrzymany polecamy jako kupno okazjnie

Brzeskiauto Sp. Akc.

Poznań ul. Dąbrowskiego 29

Pw 3 022-23, 178

Przedstawiciele

do sprzedaży pierwszorzędnych amerykańskich maszyn biurowych poszukiwani na wysoką prowizję i pensję. Oferty „PAR“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 26, 188 Pw 80 0-26, 189

Pomocnik handlowy

kawaler, lat 24, z branży delikatesów, win i likierów z kilkoletnią praktyką, dzielny w swym zawodzie, zmieni posadę na podobną lub w magazynie, kantorza, względnie w przedsiębiorstwie zbożowym. Oferty Kurjer zw 24 283

Plachty żniwne

nieprzemakalne, namioty worki, używane poleca najtaniej Włkp. Wytwórnia a Worków Po znań, Dąbrowskiego, 81, dz 65 217

Sprzedam

korzystnie skład papieru z urządzeniem ul. Bukowskiej przy Marsz. Focha Oferty „Par“, 27 Grudnia 18, poc 58, 219 P 3 009-53, 220

dw 5464

POMPY

motorowe dla

zmontowane na jednej płycie pompy odśrodkowe, samossące do 8 m. głębokości, 60 m. i więcej wysokości podnoszenia, ze silnikiem spalinowym szybkobieżnym, lekkie, łatwe w obsłudze poleca Pw 3 082-26.183

ST. DUCHOWSKI

Biurowe Inżynierskie

Poznań, Al. Marcinkowskiego 1, tel. 32-26, adr. tel. Technoduch.

Rolnictwa
Ogródnictwa
Pożarnictwa
Cukrowni
Willi i Miast

Mając
bizuterję

Masz 50 zł? — kup sobie papierośnicę
Masz 100 zł? — „ łańcuszek do zegarka
Masz 150 zł? — „ złoty sygnet
Masz 250 zł? — „ złotą bransoletkę!
złoto ZAWSZE „W. MAYER“
Ci się przyda w. L. Nalaskowski, ul. Nowa 11

masz
zaoszczędzone
pieniądze

LINJA GDYNIA AMERYKA

Wycieczka do Kopenhagi

na parowcach oceanicznych

s. s. „PUŁASKI“ (12 000 ton) odjazd z Gdańska 11. 7.

s. s. „KOŚCIUSZKO“ (12 000 t.) odjazd z Kopenhagi 14. 7.

do Gdyni lub Gdańska.

Bilet okrężny łącznie z utrzymaniem na okręcie, wyłącznie kosztu pobytu na lądzie, — 250 zł.

Szczególne informacje w biurze Linji Gdynia Ameryka, ul. Nadbrzeżna, Gdynia i w oddziale pasażerskim „Żegluga Polskiej“.

Zywa reklama

niezawodny środek. Na P. W. K. w Poznaniu demonstrował się ten chłopiec u którego pół twarzy w piegach, wagrach i t. p. zaś druga połowa odświeżona kremem „Halina“ i zupełnie czysta. Żądać w aptekach i drogerjach perf. W razie braku „Pharmachemia“, Bydgoszcz, wskaże adres lub wysła pocztą zł 250, próbną 100 złotych.

Pw 13 080-63.389

Poszukuję do 50 000 zł pożyczki

jednorocznej na 1 hipotekę realności miejskiej Łaskawe zgłoszenia kierować do Kurjera Poznańskiego pod zw 24295

Składajcie oszczędności w Banku Miasta Poznania

(dawniej Miejska Kasa Oszczędności)

w Poznaniu

instytucji bankowej prawa publicznego o popularnej pewności.

Przypominamy, że dla wygody Szanownej Publiczności posiadamy oddziały:

przy ul. 27-go Grudnia nr. 19

oraz w dzielnicy Łazarskiej przy ul. MARSZ. FOCHA 50 i prosimy usilnie celem odciążenia

Centrali przy ul. Nowej nr. 10

oraz w własnym interesie P. T. Klienteli korzystać z powyższego udogodnienia. nw 12270

Za zobowiązania Banku Miasta Poznania odpowiada miasto Poznań całym swym majątkiem wynoszącym przeszło 250 milionów złotych.

Aparaty

do zagotowania słoje do konserw, gumy, sprężynki i termometry poleca

A. KOSZEWSKI
Poznań, St. Rynek 61.
Pw 3 083-26.192

Pokoje

z całkowitem utrzymaniem do wynajęcia w willi położonej nad morzem w Gdyni w ogrodzie w lipcu i sierpniu. Zgłoszenia kierować do Kurjera Poznańskiego pod zw 24286

Noże i widelce

Łyżki i łyżeczki
Młynki do kawy
Żelazka do prasowania
Wagi kuchenne
Maszynki do chleba
Karnisze do okien
Meble ogrodowe
Lodownie

poleca korzystnie

Jan Deierling
Skład żelaza
Poznań, Szkolna 3.
Telefon nr. 3518 i 3543
Pw 3 021-26.177

Ostrzegam

że winnych rozsiewania fałszywych pogłosek, jakoby prowadzona przezemnie firma „BROWAR PAROWY J. Korab-Kowalskiego w KONINIE“ nie była polską i chrześcijańską, będę pociągał do bezwzględnej odpowiedzialności sądowej.

Józef Korab-Kowalski.

Wobec bojkotu przez niektórych Panów Hurtowników w Poznaniu mego piwa, a temsamem niedostarczenia konsumentom pomimo Ich żądań, uprzejmie komunikuję, iż na żądanie Pw 3025-26.180

Oddział mój w Poznaniu, Marszałka Focha 31, tel. 72-92

dostarcza bezpośrednio do restauracji piwo bernardyńskie słodowe jasne beczkowe oraz lód.

Wkrótce dostarczać będę piwo jasne typu Piłzeńskiego każdą ilość w butelkach.

Józef Korab-Kowalski

Oddział Poznań, Marszałka Focha 31, tel. 72-92.

Zawiadamiam

że wydane firmie F. W. Schweikert Tow. Akc. w Łodzi, Piotrkowska, moje weksle grzecznościowe na sumę około Zł 500 000,— (pięćset tysięcy), z których weksle na łączną kwotę Zł 100 000,— (sto tysięcy) nie zostały mi zwrócone, z czego wnioskuję, że w terminie nie zostały przez firmę F. W. Schweikert, Łódź, wykupione.

Bronisław Jaworski

Reprezentacja Fabryk Włókienniczych w Poznaniu.
zw 24 298

Instytut naukowy „Studjum“ (przedtem „Matura“)

Kraków, Karmelicka 35, tel. 3869.

Informacje i zapisy od 11—1 i 5—7, w czasie wakacji 11—1.

Nie lądźcie się reklamą! Tylko uczelnią pracą popłaca!

- I. Nauka zbiorowa w szkole w Krakowie:
- 2-letnie Studjum gimn. (kl. VII—VIII) na razie kl. VII
 - Kurs przygotow. w zakresie 5—6. gimn.
 - Kurs przygotow. w zakresie 4 gimn. wzgl. 7 poważ.
 - 1-roczy kurs skróconej służby wojskowej.
 - Kurs semin. nauczycielskiego.

Nauki udziela 20 profesorów państwowych szkół średnich.

II. Nauka korespondencyjna metodą „Globus“, lekcyjna w powyższych zakresach, oraz w zakresie języków obcych, zastępuje w zupełności pomoc nauczyciela. Prawa zadań, porady i wyjaśnienia. Kollokwja kontrolne. Zupełnie jak w szkole. Wszystkie ułatwienia. Zapłacone zeszyty są własnością ucznia.

W tym roku przyjmujemy 20 osób, t. j. Urzędników, Nauczycieli i Wojskowych, poleconych przez Władze, bezpłatnie za podaniem i świadectwem ubóstwa do 5 lipca br.

UWAGA: Płatnych podziękowań nie ogłaszamy. Na życzenie posyłamy każdemu odpis oryginalnych podziękowań za egzamina.

Instytut naukowy „Studjum“, pierwszy i najlepszy w Polsce (opinie sfer fachowych) daje najlepszą gwarancję, że każdy wytknięty cel zdobycia wiedzy wzgl. egzaminu osiągnie przy pilnej pracy i wytrwałości.

Wpisujcie się zaraz! Wpisującym się do 5 lipca 20% zniżki. Pw 3039-70.162

Prospekta bezpłatnie. — Na odpowiedź znaczki za 30 gr.

Dziennie otrzymujemy około 20 listów, adresowanych do Redakcji, Administracji i Dyrekcji w wnioskami o posady w naszym zakładzie. Uprzejmie zwracam uwagę, że naszych 516 współpracowników zatrudniamy stale, i wolnych posad niema, bo każdy u nas zatrudniony szanuje i pilnuje swej posady. Długoletnich i wiernych współpracowników nie wolno nam zwalniać, ażeby dla nowo zgłaszających się robić miejsce. Ponieważ udzielanie odpowiedzi piśmiennych na liczne wnioski zbyt obciąża nasz dział korespondencyjny, zmuszeni jesteśmy zmienić dotychczasowy sposób postępowania o tyle, że

na wnioski o posadę,

o ile nie zostaną uwzględnione,

odpowiadać nie będziemy.

Wolne miejsca ogłaszamy w naszych wydawnictwach.

Drukarnia Polska S. A.

Wydawnictwo Kurjera Poznańskiego
Oredownika Wielkopolskiego
Wielkopolskiej Ilustracji
i Samochód

Konkurs na stanowisko

dyrektora

Powiatowej Komunalnej Kasy Oszczędności w Starogardzie.

Kandydaci zechcą przysłać oferty wraz z odpisami świadectw oraz szczegółowe życiorysy pod adresem naczelnika zarządu p. Stanisława Odyji w Starogardzie do dnia 10 lipca b. r.

Oferty załatwione odmownie pozostaną bez odpowiedzi. dw 5435

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, dnia 30 czerwca 1930 r., o godz. 12.30 po poł., przy ul. Dąbrowskiego 83/85, w garażu firmy Kom. na, sprzedam publicznie największą dającym za gotówkę: samochód ciężarowy. n 12 332

J. BARTKOWIAK

kom. sądowy w Poznaniu, ul. Kochanowskiego 24, tel. 75 24

Okazja!

18/25/32 KM lokomobila rolnicza Lanza z roku 1909 na 10 atm.

6/7 konna lokomobila Garrett Schmidt z roku 1897 na 7 atm.

głównie wyreperowane, w doskonałym stanie, natechniast do sprzedania.

J. Szymczak, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 84/85. Pw 3019-63.423

PIEGI

złote plamy, opaleniznę usuwa, bieli skórę pod gwarancją aptekarza Jana Gadebuscha

„Axela“-Krem

1/2 stoika 2,50 zł, 1/4 stoika 4,50 zł, do tego mydło „Axela“ 1 kaw. 1,25 zł. Do nabycia w drogerjach, składach aptecznych, perfumerjach i aptekach lub wprost w firmie J. GADEBUSCH, Poznań, ul. Nowa nr. 7

Magistrat miasta Torunia ogłasza KONKURS na stanowisko INŻYNIERA

Kierownika Miejsk. Zakładu Wodociągów i Kanalizacji oraz dla prac budownictwa podziemnego. Kandydat musi posiadać ukończone kwalifikacje akademickie oraz kilkuletnią praktykę z dziedziny wodociągowej i kanalizacyjnej. Wymagany jest wiek do lat 40. Uboczne zajęcia są wykluczalne. Wnioski z podaniem żądanego wynagrodzenia z dokładnym życiorysem, z dołączeniem świadectw szkolnych i zawodowych oraz wszelkich dokumentów wymaganych przy ubieganiu się o posadę, należy skierować do Magistratu miasta Torunia w terminie do dnia 1. VIII. 1930 r.

Toruń, dnia 25 czerwca 1930 r.

dw 5470

MAGISTRAT.

Wyłożenie list opłat za wywóz śmieci.

Stosownie do § 7 uchwały gminnej miasta Poznania z dnia 6. 6. 1928 r., dot. poboru przez gminę opłat pokrywających koszty wywozu śmieci z miasta Poznania, oraz art. 27 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych z dnia 11. 8. 1923 r. i uchwały Rady Miejskiej z dnia 25. 6. 1930 r. ogłaszamy, że lista opłat za wywóz śmieci za czas od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 r. jest wyłożona do wglądu w czasie od 1. 7. do 14. 7. 1930 r. w budynku administracji Spalarni Śmieci, Wilezak 22, w godzinach urzędowych od 8 do 15. Normy jednostkowe, ustanowione w wysokości 1,344% od rocznej wartości czynszowej wzgl. wartości użytkowej.

W razie zmienienia przez Korporację Miejskie w roku budżetowym 1930/31 systemu poboru opłat za wywóz śmieci policyjnie opłaty, zapłacone według zasad wyżej przytoczonych, na opłaty przewidziane w nowym systemie.

MAGISTRAT VII.

Sprzedaż szczeci.

Rzeźnia miejska w Gnieźnie ma na sprzedaż większą ilość (ca. 7 500 kg.) suchej, nieprzebranej szczeci świńskiej.

Reflektanci zechcą złożyć oferty do dnia 4 lipca b. r. w Dyrekcji Rzeźni miejskiej w Gnieźnie, za poprzednim obejrzeniem wymienionej szczeci.

Gniezno, dnia 25 czerwca 1930 r.

MAGISTRAT VIII.

nw 2013 (—) Inż. Hensel, wiceprezydent miasta.

Liczba czyn. 3. N. 5/30. **POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE.** Co do majątku Stefani Smoczyńskiej Szajwskiej w Śremie wdraża się z dniem dzisiejszym, tj. z dniem 26 czerwca 1930 r., o godz. 15-ej po poł., postępowanie upadłościowe, ponieważ dłużniczka jest niewypłacalna. Zarządcą masy upadłościowej mianuje się rewizora ksiąg Feliksa Maczkiewicza w Śremie. — Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 18. VII. 1930 r. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzyteli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestyj, wymienionych w § 172 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 31 lipca 1930 r. o godzinie 10 przed południem, zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 18 sierpnia 1930 r. o godzinie 10 przed południem. Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nadto poleca się im, aby najpóźniej do dnia 18 lipca 1930 r. donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. Sąd Powiatowy w Śremie. nw 2064

Związek Komunalny Powiatu Poznańskiego ogłasza niniejszem

PRZETARG PUBLICZNY

na wykonanie w roku gospodarczym 1930/31 robót i dostaw do remontu i utrzymania dróg. Formularze ofertowe i bliższe informacje otrzymała można w biurze Wydziału Powiatowego nr. 16, w godzinach urzędowych od 9 do 12-tej. W tym czasie będą wyłożone obowiązujące w powyższej sprawie warunki do wglądu zainteresowanych reflektantów. Termin wykonania odrębnych robót i dostaw wyznacza się do 31 października 1930 r.

Oferty w podwójnych zalakowanych kopertach bez nagłówek firmowych z napisem „Oferta do przetargu na wykonanie robót i dostaw drogowych” należy składać w Zarządzie Drogowym powiatu poznańskiego w Poznaniu, Waly Leszczyńskiego nr. 10, w terminie nieprzekraczalnym do 12 lipca 1930 r. włącznie, poczem w tym samym dniu o godz. 13-tej nastąpi publiczne otwarcie złożonych ofert w obecności ewentl. przybyłych reflektantów. Wewnętrzna koperta winna zawierać samą ofertę, zewnętrzna zaś prócz wspomnianej koperty także dowód złożenia wadium do depozytu Wydziału Powiatowego. Wspomniane wadium w wysokości 2000.— zł należy złożyć w Powiatowej Kasie Komunalnej. W wypadku cofnięcia oferty w czasie lub po odbyciu przetargu, jak również w razie odmowy wykonania udzielonego zlecenia, złożone wadium przechodzi na rzecz powiatu poznańskiego. Oferty bez dołączonego dowodu na wpłacone wadium, oraz złożone po upływie oznaczonego terminu, nie będą rozpatrywane.

Wydział Powiatowy zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferenta bez względu na wysokość oferty, anulowanie przetargu bez podania powodu, jak również oddania robót i dostaw według własnego uznania jednemu, lub kilku oferentom. Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Wadium, w razie nieprzyjęcia oferty, zwrócone będzie bez procentu w terminie czternasto-dniowym. dw 5457

Poznań, dnia 26 czerwca 1930 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatu poznańskiego

(—) Dr. Jerzykowski, Starosta Powiatowy.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

We wtorek, dnia 1 lipca 1930 r., o godz. 5.30 po południu, sprzedam w Zbąszyniu w drodze przetargu najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą w gotówce 30 cbm. desek sosnowych. Zbiórka na Rynku. nw 12 331

Majewski, komornik sądowy w Zbąszyniu.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 60 groszy

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb — jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Samochód

Chevrolet sześciocylindrowy nowy sprzedawca okazjonalnie „Ursus”, Górna Wilda 30 zdw 63 430

Restauracje

mieszkaniem, dobrze zaprowadzona, średniościu z powodu stonkownik rodzinnych zaraz sprzedam. Wiadomość Soltysiak, Prusa 18. zdw 63 483

Brylanty

złoto i srebro kupuje i płace najwyższe ceny. W. Kruk, jubiler Poznań, ul. 27. Grudnia 6. zdw 64 641

Wózek

dziecięcy na sprzedaż. św. Wojciech 5, IV., lewo. zdw 65 737

Gdynia

parcela budowlana 600 kwn. w centrum sprzedam korzystnie. — Zgłoszenia Kurjer zdw 64 845

Sprzedam

śrubę przewrotną do motorówki. Oferty Kurjer rw 10 505

Gięzarowy

samochód sprzedam tania. Baszyńska, Fabryczna 41. rw 10 525

Klubowy

garnitur sprzedam 260 zł. Lewicki, Grobla 4, I. zdw 65 889

Radjo

trzech lampkowe, komplet z anteną do sprzedania. Grunwaldzka 22b. zdw 65 868

Sprzedam

dom masywny pod dachówką. 8 ubikacji w tem dwa składy rzeźniczy i kolonialny, w dużej wiosce, szkoła, kaplica, poczta w mieście, chlewy masywne, wewnątrz, duży ogród owocowy i warzywny, nadające się na każde przedsiębiorstwo, komunikacja autobusowa w mieście, stacja kolejowa Buk, sprzedam zaraz, cena podług umowy. W. Dziurba, Grzebienisko, pow. Szamotulski. zdw 65 878

Skład

kapeluszy damskich w centrum sprzedam Oferty Kurjer zdw 65 866

Samochód dziecięcy

z transmisją rowerową i samojazd sprzedam. Kusz, Poznań, Bukowska 33. zdw 65 405

Skład

fryzjerski, pokój, odstąpię zaraz. Wilda, Jerzego 1. zdw 65 453

Dorożkarska

koncesja samochodowa sprzedam. Pl. Karmelicki 1 parter, prawo. zdw 65 551

Motocykl

300 zł 1 1/2 P. S. gotowy do jazdy. Musiał, Staroleka, Pochyla 14. zdw 65 547

Cukiernia - kawiarnia

z koncesją, wyszkiełkiem, mieszkaniem zaraz na sprzedaż. Dąbrowskiego 23. zdw 65 563

Skład

cukierków na sprzedaż z powodu wyjazdu przy ruchliwej ulicy. Zgl. Kurjer zdw 65 619

Parcelę

budowlana 800 kwn. na Sołaczu pięknie wysoko położona sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 846

Fortepian

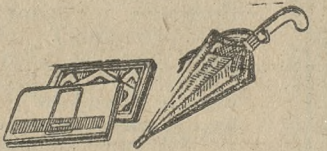
palisandrowy sprzedam Toruń, Bydgoska 37, Wojtczakowa. Pw 14 256 64,202

Meble

wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdozorniejsze warunki spłaty Stefan Pahl ul. Marszałka Focha 29 magazyn mebli, telefon 64-25. Pw 11 223-13,129

Najmodniejsze

kolnierzyki do sukien poleca Janowska, Podgórna 10. Pw 11468-21,20

Torebki, parasole, teki
W. Czys. Poznań, ul. Szkolna 11 Własna pracownia. Pw 14 233-25,70

Koncesje

dorożki samochodowej oddam korzystnie. Poddany, Szamarszewskiego 34. zdw 65 346

Środek kosmetyczny

nagrodzony złotym medalem, zaprowadzony, wraz z dobrym samochodem z powodu choroby za bezcen, ale tylko za gotówkę do sprzedania. Adres wskazuje Kurjer zdw 65 233

Piękne

obrazy w wielkim wyborze oraz korzystna oprawa obrazów i lustro w firmie Z Morawski, Poznań, ul. Półwiejska 7. telefon 52-57. zdw 65 022

Hurtowników

i zastępców poszukujemy celem sprzedaży artykułu bezkonkurencyjnego. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 794

Kanapę

jak nową tania sprzedam. Grobla 19, ront. II., lewo. zdw 65 907

Dywany

choćniki, linoleum, kokos sprzedaje najtaniej Poznański Skład Dywanów właściciel Piotr Jakubiak, ulica Wrocławska 20, przy Placu Świętokrzyskim. zdw 65 230

Samochód

Ford w bardzo dobrym stanie z powodu choroby za pół ceny wartości do sprzedania. Wiadomość skład cygar, ul. 3. Maja 7. zdw 65 234

Drogerje

20 lat zaprowadzona z powodu choroby okazjonalnie sprzedam, gotówki około 20 tys. Zgłoszenia Kurjer dw 5451

Dom

w Bydgoszczy, 2 piętrowy, dochodowy, masywny, narożnik przy Placu Piastowskim. Wolne mieszkanie 3 i 4 pokojowe, nadaje się na handel. Cena 18.000 dolarów, wpłata według umowy. — Oferty pod „S. N.” do „Par”, Bydgoszcz, Dworcowa 72. Zgłoszenia Kurjer Pw 3013-03 427

Skład kolonialny i art. kuchennych

z mieszkaniem urządzeniem i towaram korzystnie do nabycia (prowinca) Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 5459

Sprzedam

autobus Ford jak nowy gotów do jazdy. Adres wskazuje Kurjer zdw 65 211

Dwuzłotówki

z odwróconym orłem ca. 100 sztuk kto reflektuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 166

2 powozy

na gumach sprzedam Karlit, Marszałka Focha 275 zdw 65 144

Sprzedam

korzystnie 2 platformy 60 centr. 25 cm Zakład kowalski, Jeżycka 31. zdw 65 377

Ford

model „T.” torpeda po kapital. remoncie sprzedam. Autocar Piotra Wawrzyniaka 28/30, telefon 7880. zdw 65 326

Hamaki

wyrób własny najtaniej. Skład Fabryczny, Poczta 16. zdw 65 290

Restauracja

pełna koncesja i mieszkanie z powodu wyjazdu do sprzedania. Adres Kurjer zdw 65 437

Antyki

serwantki, sekretary, biurka, komody, lustra, stoły, stoliki, krzesła, obrazy, świeczniki na sprzedaż. Skarbowa 4, parter, lewo. zdw 65 300

Cement

świeży w workach dostarczy najtaniej w każdej ilości Getepe. Poznań, Ratajczaka 14, tel. 40-46. Pw 15 064-26,141

Autobusowa

nowa karoserja okazjonalnie korzystnie sprzedam Trzeciak Stolarska 2, telefon 6326. zdw 65 588

Parcelę

1000 mtr. frontowa przy szosie Obornickiej, blisko ulicy Ceglanej sprzedam korzystnie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 238

Parcelę

1200 mtr. na Ratajach, dobrze położona, sprzedam korzystnie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 237

Wędkarz! Uwaga!

Wszelkie przybory do wędkarstwa polecam po najniższych cenach. Strumykowa 3, skład. zdw 65 382

Sprzedam

okazjonalnie dobry samochód 4 osobowy, otwarty lub zamienie na motocykl z przyczepką Toruń, Kopernika 33. Pw 3 005 64,208

Motocykl

Sarolea supportsport 500 cm. jak nowy, cena 2500 zł sprzedam Toruń, Kopernika 33. Pw 3 003 64,20

Szkła do agrestu 0,85

Szklanki 10 gr., Serwisy 8,50 Obiadowe Porcelana 39.—; Alpa — Ogrodowe, Szkl. Porcel. — Nagrody, Premie, Fanty najtaniej tylko Hurtownia Porcelany, Wronecka 24 w podwórzu. zdw 65 713

Przyczepkę

sportową do motocyklu tania sprzedam, Toruń, Kopernika 33. Pw 3 004 64,206

Najtaniej

taśmy, kalki do maszyn, rolki hektograficzne Tarka S-ka, telefon 76-93. Pw 3 006 58,221

Gramofon

szafkowy, lampa wisząca i biurkowa tania do nabycia Aleje Marcinkowskiego 3, 4-6. zdw 65 817

Oddam

w dobrym punkcie wyszynk wódek. Do objęcia potrzeba gotówki 7 tys. zł. Oferty do Kurjera rw 10 494

Autobus

rejestrowany, 23 osobowy zupełnie w dobrym stanie korzystnie sprzedam. Frackowiak, Kościan, Plac Wolności 9. zdw 65 708

Kasetka

żelazna 24x36 na sprzedaż. Szewska 12, parter, prawo. zdw 65 688

Samochód

Fiat 501, mało używany kompletnie odnowiony tania sprzedam. Stefan Malcherek, Górna, Wilda 108, Poznań. zdw 65 696

Kiosk

w pełnym biegu tania sprzedam z powodu wyjazdu. Oferty Kurjer zdw 65 723

Platformy

15-35 centnarów wóz hela i wózki ręczne korzystnie na sprzedaż. Krause, Za Grobla 3/4. zdw 65 725

Pierze

świeże darte, niedarte, puch poleca Stanisław Wierzbicki, Wierzbickice 13. zdw 65 493/4

6 koni

powozy, półkryte lando, szory, robocze, wyjazdowe sprzedam. — św. Marcin 46. zdw 65 752/3

Parcela

budowlana za wpłatą 400 zł. do sprzedania. Białkowski, Wronecka 18. rw 10 500-1

Dom

nowy za 3.000 zł. można mieć zaraz na własność. Białkowski, Wronecka 18. rw 10 502-3

Jadalnię

nowa debową 800 zł. sprzedam. Zgl. Kurjer zdw 65 844-5

Tanio

się ubierzesz uoblejesz w Domu Komisowym św Marcin 78 a Pw 10 348

Taksówkę

samochodową zegarem, koncesja, sprzedam. Oferty Kurjer zdw 65 854

W mieście

powiatowem ul przycpalnej Jesi do sprzedania nieruchomości ze składem rzeźniczym warsztatem oraz z całkowitem urządzeniem, zaped elektryczny oraz dwa mieszkania na bardzo korzystnych warunkach. Informacje udzieli: Bank Ludowy Wągrowiec zdw 63 812

Sprzedam

korzystnie skład papieru z urządzeniem ul Bukowskiej przy Marsz. Focha Oferty „Par”, 27 Grudnia 18, pod 58,219 Pw 3 007 58,219

Motocykle

Opel, 16 HP., 4 takt., po 3200 zł do sprzedania. A. Prus, hurtownia rowerów, Rybnik G. Sl. zdw 65 811

Restauracja

i winiarnia z pełnym koncesem, w centrum Bydgoszczy, bardzo dobrze prosperująca. zał. w r. 1881, komfortowo umeblowana, z ubikacjami dla służby, wprost od właściciela natychmiast do oddania. Do objęcia potrzebne 16.000 zł. Bliższych informacji udzieli: Ag. Dóbr „Polonia”, Bydgoszcz, Dworcowa 17 telefon 698. Pw 3019 63,429

Sprzedam

w centrum 2 pokoje z kuchnią kompletnie umeblowane, za zgodą gospodarza, natychmiast do objęcia. Adres Kurjer zdw 65 661

Maszynę

do pisania, gotową do użycia sprzedam za 150 zł. Oferty do Kurjera zdw 65 666

Samochód

dwuosobowy sportowy format lodzi okazjonalnie sprzedam. Dabrowskiego 33, lakiernia. zdw 65 667

Powózka

półkryta na gumach używana 650 złotych. Kowal, Bukowska 9. zdw 65 760

Zaręczynowe

pierścionki, ślubne obrączki, zegarki szwajcarskie, ceny od 20 do 100 zł., poleca Chwilkowski, św. Marcin 40. zdw 65 758

Samochód

6 osobowy otwarty w bardzo dobrym stanie sprzedam lub zamienie na 4 osobowy kryty. — Zgłoszenia telefon 70-65. zdw 65 750

Fortepian

(skrzydło) Irmlera dobrze utrzymane sprzedam korzystnie. Adres wskazuje Reklama Polska, Aleje Marcinkowskiego 6. zdw 65 749

Meble

Parcele
ulica Śląska na sprzedaż. Mettler, Kreta 22. zdw 65 677

Samochód
4-osob. elektr. oświetlenie i starter, w bardzo dobrym stanie sprzedam bardzo tanio tylko za gotówkę lub zamienie na dobry motocykl. Oferty Kurjer zdw 65 641

Pianino
sprzedam korzystnie. Marsz. Focha 58, III p. zdw 65 642

Okazyjnie
sprzedam fabrykę wyróbów metalowych w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 65 847

Samochód
Berliet limuzyna, świeżo lakierowana gotów do jazdy sprzedam tanio. Franpol, Grobla 27. zdw 65 857

Sprzedaj
Opony 820 x 120 nowe okazjnie sprzedam tanio. Franpol, Grobla 27. zdw 65 856

Dom
nowomasywny, obszerny, ciekawy, 3 1/2 morgi ogrodu owocowego, warzywnego przy lesie, wodzie, stacji pod Poznaniem, cena 12 000 Stanisława Bartkowiak, Dąbwo, stacja Dopiewo, pow. Poznań zdw 65 855

Parcela
budowlana 1.200 m² położona przy dworcu w Luboniu zaraz na sprzedaż. Cena 5.000. Oferty Kurjer r w 10 504

Skład
ubrań męskich, chłopięcych w Poznaniu przy Kramarskiej sprzedam. Kubacka, Kramarska 3. r w 10 509

Okazyjnie
sprzedam rzeźnictwo zaprowadzone, zapęd elektryczny (służba wojskowa) lub sprzedam osobno urządzenie, skład (przyległe mieszkanie) stosowne na każdą branżę. Zgłoszenia Kurjer dwp 5 450

Parcele
478 m. w Debcu 5 minut od tramwaju i 1.330 w Puszczykowie (leśniko) 1/2 minuty od dworca, sliczne położenie, wprost od właściciela za gotówkę do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 527

Chevrolet
6 osobowy Landaletka, do sprzedania. Objeżdżać można Polna 24, garaż 81. zdw 65 531

Sklep
żywnościowy, maślan. mieszkanie tanio sprzedam Adres Kurjer zdw 65 521

Sprzedam
korzystnie wagi holenderska. — Oferty Kurjer zdw 65 504

Ullsteina
Weltgeschichte 6 tomów, skóra i płótno okazjnie sprzedam. — Młyńska 2. II. prawo zdw 65 505

Skład delikatesowo-kolonjalny, win i wódek
dobrze prosperujący z urządzeniem i towarami, w dobrym punkcie miasta powiatowego (szkoły wyższe i wojsko) sprzedam zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 512

Szybę
wystawowa lustrzana 290 x 250 sprzedam, głęboka wystawa. Za luzia razem lub pojedynczo. — Adres Kurjer zdw 65 515

Okazja
ekład papieru z towarami i urządzeniem za 2 800 złotych. Adres wskazuje Kurjer zdw 65 513

Doni tanio
szczęśliwi Wierzbiciele 28. Susszykiewicz. zdw 65 495

4 parcele
pod budowę po 1 092 m² sprzedam. Poznań - Winiary. Oferty Kurjer zdw 65 485

Aparat fotograficzny
(Voglender Berghell 9x12) sprzedam. Śniadeckich 11. II. prawo. zdw 65 474

Warsztaty stolarskie
laski, heble tanio rozprowadza Przewodnik, Centrala Towarów Żelaznych, św. Marcina 30. zdw 65 470

Leżankę
szeroka, dobra sprzedam 3 Mata 2. II. front. zdw 65 467

Baczność sokoli
Korzystnie sprzedam kompletne ubranie sokole. Adres wskazuje Kurjer zdw 65 460

5 KUPNA

Podręczniki
kupuje, plac najkorzystniejsi Woźna 12 „Książka Antykwariat” zdw 59 723

Pieczek „Junkersa“
z automatyczną regulacją „azu” grzejący wodę na 80—90 stopni używany. kupuje. Oferty do Kurjera zdw 64 913

Brylanty
złoto srebro itd kupuje F Tarowska Poznań Pla Wolności 11 Pw 9656-10.111

Piekarnię
w Poznaniu z gotówka 20 tysięcy kupie. Oferty Kurjer zdw 65 201

Motor
na ropę albo lokomobile w dobrym stanie 20—30 PS, potrzebny. Ceny do Kurjera zdw 65 538

Pokój męski
kupie. Oferty z cena Kurjer zdw 65 562

Tokarka
precyzyjna (Zangenbank) kupie. Oferty proszę Kurjer zdw 65 510

Pianino
zupełnie dobrym stanie niedrogo kupie. Oferty Kurjer zdw 65 468 tylko podaniem marki, stanu, ceny.

Pianino
zaraz kupie. Cena Kurjer zdw 65 605

Kociołek
miedziany, średni, kupi wytwornia cuklerów. Kurjer zdw 65 599

Kupię
wannę emaliową i piecyk gazowy w dobrym stanie. Oferty do „Par”, ul. 27 Grudnia 18, pod 26.162 Pw 3016/26.162

Kupuje
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy Dom Komisowy, Podgórna 2 Pw 10 350

Składu
dobrze prosperującego, poszukuje. Oferty Kurjer zdw 65 901

6 KAMIENICE

Kamienicę
ogród, skład, mieszkanie wolne, najświetniejszej ulicy Bydgoskiej (Gdańskiej) sprzedam tanio lub zamienie na gospodarstwo. Bydgoszcz, Gdańska 41. Kolecki, dw 5438

Kamienicę
1914 budowana, 2 składy, 4 mieszkania wolne, wyjeżdżając sprzedam bardzo tanio, byle zaraz. Stefan Kolecki, Wroneki (Poznańskie), dw 5439

Domek
mały w powiatowym mieście krapie lub wydzierżawię. Oferty Kurjer zdw 65 620

Kamienica
w centrum przy wpłacie 100.000 zł, reszta pozostaje na amoryzacja. Centrala Handlowa 27. Grudnia 5. zdw 65 695

Kamienica
4-piętrowa w centrum. Dochód roczny ca 42.000 zł. Cena 430.000 zł. przy wpłacie 150.000 zł. Centrala Handlowa, 27. Grudnia 5. zdw 65 694

7 PIENIADZ

Wspólnika
3.000 zł do biura poszukuje. — Oferty Kurjer zdw 65 878

2 — 3 000
kaucji za udzielenie posady inkasenta, magazyniera lub kelnera. Oferty Kurjer zdw 65 141

Wspólnika
do dobrze zaprowadzonych biur centrum Poznania z towarami i przedmiotami poszukuje. Oferty Kurjer zdw 65 330

Poszukuje
3—5 000 zł na I. hipotekę w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 65 457

Poszukuje
15.000 na hipotekę domu, dam dobrą posadę lub stałe wynagrodzenie 500 zł miesięcznie i procent Oferty Kurjer zdw 65 787

50—60 tysięcy zł
poszukuje pożyczki na I. hipotekę na 2 domy w Poznaniu bez długu, wolne mieszkanie i zabezpieczenie własnym majątkiem 300 tysięcy. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 898

Radjoodbiornik
anodowy sieciowa tanio, radjo-technik, poniedziałek. Adres Kurjer zdw 65 896

30 tysięcy zł
poszukuje na I. hipotekę na dom bez długu w Poznaniu, wolne mieszkanie i zabezpieczenie własnym majątkiem. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 829

Wspólniczka
młodsza do interesu z gotówką 2—3 tysięcy złotych potrzebna. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 778

Rekord
od 25 km. na godz. nowej jazdy wozem na każdym terenie. Kto zamierza brać udział poważnego rekordu z pomocą ukoniecznienia budowy, ewentualnie odstąpienia. Zgłosz. piśmienne W. Lisiecki, Poznań, Staszica 18. zdw 65 736

9 SZUKA MIESZK.

2.400
poszukuje w procencie pokój używany kuchni łazienki u intelig. rodziny oraz gwarancja. Małżeństwo bezdzietne niewykuczone. Adres Kurjer zdw 65 235

Mieszkanie
3 lub 4 pokojowe z wszelkimi wygodami, nie wyżej jak II. piętro w śródmieściu, tylko wprost od gospodarza poszukiwane. — Czyszn. place za dłuższy czas zgóry. Zgłoszenia do Kurjera zdw 64 266

Poszukuje
1—2 pokój z kuchnią wprost od gospodarza dzierżawa zgóry. — Oferty Kurjer zdw 65 473

Do
300 zł miesięcznie zapłaci solidna rodzina za 5 pokojowe mieszkanie wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 65 561

1—2
pokój z kuchnią poszukuje zaraz wprost od gospodarza. Spieszne oferty do Kurjera jw 4156

1—2
pokój z kuchnią poszukuje zaraz wprost od gospodarza. Spieszne oferty do Kurjera jw 4156

Za
pożyczkę 2—4.000 zł. wydzierżawie 2 pokoje i kuchnię. Of. Kurjer zdw 65 430

Nowe mieszkanie
2 pokojowe z kuchnią do wynajęcia, elektryczność, kawalek ogrodu, czynsz zgóry za 18 miesięcy 1.350 zł. Żabikowo. Poniatowskiego 10. autobusem Wrocławska 15 podwórze zdw 65 210

2 pokoje
na biuro zaraz do wynajęcia przy ul. 27 Grudnia. Zgłoszenia u portjera w Hotelu Bazar. zdw 65 502

2 pokoje
z kuchnią za czysznem dwuletnim do wynajęcia Oferty Kurjer zdw 65 484

Mieszkanie
2 pokoje i kuchnia za 1 1/2 roku dzierżawy zgóry Jeżyce, wprost od gospodarza Oferty Kurjer zdw 65 477

Puszczyczkowo
wydzierżawie na stałe 1 lub 2 pokoje z kuchnią umeblowane lub nie. blisko dworca, elektryka, w sezon pawilonki. Zgłoszenia Marszałka Focha 29. I. lewo. zdw 65 454

Mieszkanie
3 pokojowe, komfortowe, z meblami odda „Agrariusz”. Nowy Rynek 14/16. zdw 65 575

2
pokoje umeblowane słoneczne z urządzeniem kuchni korzystnie. Czyszn. roczny z zgóry. Oferty Kurjer zdw 65 624

Pokój
kuchnię bardzo korzystnie od właściciela. Adres Kurjer zdw 65 697

W Bydgoszczy
skład w centrum miasta przy najruchliwszej ulicy, nadający się na każdą branżę, obecnie skład obowiązuje do wynajęcia od właściciela. Długa 51 Pw 3020-63.428

Pokój
kuchnię wynajmie. Staroleka, Bystra 15. Czyż. zdw 65 5678

Garaż do samochodu
w pobliżu Teatru Wielkiego ewtl. z pokojem dla szofera do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 835

5 pokojowe mieszkanie
w nowej willi przy ul. Marynar skiej od 1. 10 rb wprost od gospodarza do wynajęcia Dzierżawa 350 zł mies 2 lata zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 849

Ładne
dwa pokoje kuchnia do wynajęcia zaraz w Pobiedziskach. Oferty Kurjer r w 10 508

Dwa
pokoje kuchnia za dzierżawę zgóry wynajmie. Nowak, Żydowska 5. r w 10 534

3 mieszkania
od 1. 9. albo 1. 10. od właściciela w nowym domu przy Aljach Szelągowskich, 1 pokojowe 2 pokojowe i 3 pokojowe z kuchnią, czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 65 884

Trzypokojowe
komfortowe, eleganckie gabinetem, leksikonem 5 800, czynsz 100 wskazuje Kurjer zdw 65 876

Mieszkanie
9 pokojowe, komfortowe od gospodarza do wynajęcia, czynsz dwuletni. Oferty zdw 65 869

Pokój
kuchnia 1 1/2 roku dzierżawy 1 000. Zgłoszenia Szczepański, Kantaka 5. I. zdw 65 860

6 pokojowe
komfortowe słoneczne, centrum, mieszkanie zamienie na 4 pokojowe, komfortowe nie wyżej drugiego piętra, okolica obojetna. Oferty Kurjer zdw 65 773

2 pokoje
kuchnia, pokój służący od zaraz w nowej pierwszorzędnej willi przy dworcu Luboń, elektryczność w podziemi, dzierżawa rok zgóry. Oferty tylko poważnych refleksantów Kurjer zdw 65 771

Ubikacji
na warsztat instalatorski za dzierżawę wynajmie. Nowak, Żydowska 5. r w 10 535

9 SZUKA MIESZK.

2.400
poszukuje w procencie pokój używany kuchni łazienki u intelig. rodziny oraz gwarancja. Małżeństwo bezdzietne niewykuczone. Adres Kurjer zdw 65 235

Mieszkanie
3 lub 4 pokojowe z wszelkimi wygodami, nie wyżej jak II. piętro w śródmieściu, tylko wprost od gospodarza poszukiwane. — Czyszn. place za dłuższy czas zgóry. Zgłoszenia do Kurjera zdw 64 266

Poszukuje
1—2 pokój z kuchnią wprost od gospodarza dzierżawa zgóry. — Oferty Kurjer zdw 65 473

Do
300 zł miesięcznie zapłaci solidna rodzina za 5 pokojowe mieszkanie wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 65 561

1—2
pokój z kuchnią poszukuje zaraz wprost od gospodarza. Spieszne oferty do Kurjera jw 4156

1—2
pokój z kuchnią poszukuje zaraz wprost od gospodarza. Spieszne oferty do Kurjera jw 4156

Trzy
pokojowe, łazienka, elektryka poszukuje emerytowany sztabowy oficer kawaler. Gotówkę od powiednia posiada. Oferty Kurjer zdw 65 535

Samochód
czterookosowy i dzierżawę dam za odstąpienie 2-pokojowego mieszkania z kuchnią. Oferty Kurjer zdw 65 640

Solidny
lokator spieszenie szuka gospodarza 2—3 pokoje kuchnia, wygodami Poznaniu okolicy. Oferty Kurjer zdw 65 712

Poszukuje
pokojów z kuchnią, bezdzietne małżeństwo, wprost od gospodarza. Czyszn. zgóry. Oferty Kurjer zdw 65 727

Mieszkania
pokojów i kuchni, lub 1 pokojów poszukuje bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 65 672

Poszukuje
mieszkania 2 pokoi z kuchnią w centrum od gospodarza place dzierżawa dwa lata zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 792

Starsza
pani poszukuje małego mieszkania od gospodarza za większe komorne. Of. Kurjer zdw 65 620

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
pokój z kuchnią i składem próżnym na Jeżycach nadwypokoju-wemieszkanie. Oferty Kurjer jw 4155

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
wspólny dla pana tanio z dobrem utrzymaniem od zaraz wynajmie. Nowy Rynek 14/15 parter, lewo. zdw 65 119

Pokój
od 1. wynajmie. Działyskich 3. I. lewo. zdw 65 830

2 pokoje
używaniem kuchni, łazienki, telefonu. Kanałowa, Bukowska 1. m. 18. zdw 64 885

Ładny
pokój, światło elektryczne solidnemu, inteligentnemu panu. — Matejki 1. II. zdw 63 947

Pokój
duży, słoneczny na 2 osoby w najmie od 15 l. Mickiewicza 7. III. lewo. zdw 64 535

Pokoik
miły, słoneczny wynajmie od 1. 7 Mickiewicza 7. III. lewo. zdw 64 886

Elegancki
pokój do wynajęcia. Dąbrowskiego 33. III. lewo. jw 4160

Wspólny
panu. Dąbrowskiego 27 a. Dorna. jw 4159

Pokój
do wynajęcia od 1. 7. Dąbrowskiego 34. dom ogrodowy. Tada-jewska. jw 4158

Pokój
frontowy wynajmie inteligentnemu panu, Wroniecka 13. restauracja. r w 10 498

Frontowy
1—2 osób zaraz. Dąbrowskiego 25 a. I. lewo. zdw 65 902

2 panienki
solidne na pokój. Małe Garbary 14, róg Szewskiej, I. p. prawo. zdw 65 898

Pokój
z utrzymaniem lub bez, wynajmie. Strzelecka 5. I. lewo. zdw 65 891

Przyjme
na pokój 2 panie lub panów Włodarczyk, Grobla 17. r w 10 537

Pokój
dla dwóch panów, paniątek Wilczek, Małe Garbary 7. r w 10 536

Pokój
umeblowany wynajmie panu. — Wolnica 3, parter, lewo. r w 10 527

Śródmieście
pokój dla pana, elektryczność, Szkolna 3, prawo. II. prawo. r w 10 529

2 pokoje
razem lub pojedynczo, balkon elektryczność wynajmie, Małeckiego 27. III. lewo zdw 65 814

Pokój
wynajmie panu Wielkie Garbary 36. III. piętro, lewo. zdw 65 831

Pokój
wolny zaraz. Romanowska, Mostowa 4. zdw 65 830

Frontowy
pokój małżeństwu wynajmie Z. Prusiewiczowa, Wysoka 12 zdw 65 815

Pokój
jeden lub dwa na dwie osoby wynajmie 1. 7. Jeżycka 43. II. piętro. zdw 65 827

Pokój
umeblowany zupełnie niekrepujace wejście światło elektryczne panu zaraz wynajmie. Zgłoszenia Wrocławska 10/11. I. lewo. zdw 65 826

Pokoje
1 lub 2 osoby, światło elektryczne, łazienka wolne. Seweryna Mielżyńskiego 1. II. prawo. zdw 65 826

Pokój
wolny. Steinkowa, Fr. Ratajczaka 11 a. VII wejście. zdw 65 824

Pokój
umeblowany wynajmie panu. Kreta 23, parter lewo. zdw 65 828

Zielona
7. I., podwórze, pokoiik wspólny panu. zdw 65 904

Pokój
wynajmie. Jackowskiego 9, wysoki parter, prawo. zdw 65 861

Pokój
czysty panom wynajmie. Staszica 8, II., prawo. zdw 65 859

Pokój
czysty frontowy wynajmie. Małeckiego 35, II., lewo. zdw 65 762

Pokój
wynajmie. Sew. Mielżyńskiego 22 w podwórzu, wprost II. piętro Faligowski. zdw 65 799

Sołacz
pokój umeblowany wolny. Mazowiecka 5. zdw 65 766

Pokój
niekrepujący obładami panu. — Mickiewicza 11, III., prawo. zdw 65 768

Pokój
dla 2 panów — pań. Pocztowa 13. III. zdw 65 770

Elegancki
pokój. Młyńska 12. I., prawo. zdw 65 772

Skromny
pokoiik Dąbrowskiego 36, dom ogrodowy I. p. prawo. zdw 65 775

Pokój
umeblowany dla dwóch osób zaraz do wynajęcia. Zielona 3. III. piętro, prawo, front. zdw 65 774

Jasna 16
II., pokój wynajmie. zdw 65 739

Łakowa 15
III., prawo, pokój. zdw 65 871

Pokój
wynajmie. Poznańska 33. III., lewo. zdw 65 738

Pokój
wynajmie panom 25 zł. Zielona 3, parter, lewo. zdw 65 874

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Małeckiego 33. I., prawo. zdw 65 873

Przyjme
panienki na pokój. Stary Rynek 10, wchód Kurzanoga IV. zdw 65 879

Pokój
kuchnia, 2 pokoje kuchnia, za dzierżawę. Informacje św. Marcina 15. I., prawo. zdw 65 870

Komfortowy
pokój tanio od 1 lipca. Matejki 46. III., lewo. zdw 65 877

Pokój
umeblowany wynajmie. Szwajcarska 16. II., lewo. zdw 65 895

Pokój
wynajmie umeblowany. Matejki 57, parter prawo zdw 65 659

2 pokoje
z elektrycznym światłem wynajmie dla panów od 1. VII. Różana 23. II. zdw 65 117

Centrum
frontowy pokój 2 panom wynajmie. Mielżyńskiego 22. I. zdw 65 193

Pokój
duży, frontowy, eleg umeblowany, przy parku Plac Bernardyński wynajmie 1—2 panom intelig. Adres wskazuje Kurjer zdw 64 677

Pokój
dla dwóch panów, paniątek Wilczek, Małe Garbary 7. r w 10 536

Słoneczny
wynajmie. Waly Królowej Jadwigi 3 a. Rogalska. zdw 65 811

Pokój
frontowy wynajmie 1—2 osobom intelig. Łakowa 7. III., lewo. I. wejście. zdw 65 226

Pokój
umebl. frontowy osobne wejście do wynajęcia. Dąbrowskiego 70, II wchód, II piętro prawo.
zdw 65 680

Pokój
saras słoneczny Różana 21, II, lewo.
zdw 65 683

Pokój
dwuosobowy blisko Teatru Nowego wynajęcie. Dąbrowskiego 34, III, prawo
zdw 65 586

Niekrepujący
pokój umeblowany bez pościeli wynajęcie. Patrona Jackowskiego 35, II, prawo.
zdw 64 727

Pokój
saras dla pana. Wysoka 11, I, piętro, lewo.
zdw 65 570

Pokój
dla dwóch osób. Sw. Wojciech 25, II p. lewo.
zdw 65 625

Pokój
umeblowany zaraz wynajęcie. Szkolna 3, III p. tr.
zdw 65 615

Pokój
wynajęcie panienkom. Półwiejska 17, podw. prawo.
zdw 65 611

Ładnie
umeblowany, frontowy, elektryczność, łazienka, wygodami dla 1-2 osób wynajęcie może być częściowe utrzymanie od 1 lub zaraz. Sw. Wojciech 24, I, p. lewo.
zdw 65 679

Centrum
pokój umeblowany na 2 osoby zaraz. Kreta 22, III lewo.
zdw 65 678

Pokój
słoneczny, czysty drugiemu panu. Kanałowa 4, II
zdw 65 655

Pokój
wynajęcie. Piekary 8, II., lewo. front.
zdw 65 726

Pokój
frontowy słoneczny 1. 7. panom wynajęcie. Łazarz Małeckiego 17, I., lewo.
zdw 65 728

Duży
pokój dla panów, ewtl. małżeństwa. Karlic, Rynek Łazarzki 19, II., prawo.
zdw 65 724

Pokój
balkonowy jednoosobowy u samej osoby. Wierzbicice 24 a, m. 9.
zdw 65 721

Pokój
do wynajęcia. Sw. Marcin 20, II.
zdw 65 719

1 lub 2
próżne pokoje, używalność kuchni, łazienki, elektryczność, wynajęcie. Debiec, Szczepana 14, willa, wysoki parter.
zdw 65 635

Pokój
wolny. Wielka 17, Stempel.
zdw 65 633

Pana
lepszego na pokój. Mickiewicza 17, parter, lewo.
zdw 65 690

Pokój
frontowy dla dwóch panów. - Wielkie Garbary 5, III., lewo.
zdw 65 685

Pokój
umeblowany wynajęcie. Marcinkowskiego 16, II., prawo.
zdw 65 689

Słoneczny
pokój dla pani - pana Michalska Piekary 8a, II p.
zdw 65 651

Pokój
1-osobowy, światło elektr. Młyńska 13, wys. part. prawo.
zdw 65 658

Pokój
umeblowany 2 panom z utrzymaniem lub bez zaraz wynajęcie. Matejki 51, parter prawo.
zdw 65 657

Pana
na wspólny pokój przyjmie Zupańskiego 22, II p. lewo.
zdw 65 654

Pana
na wspólny pokój od 1. 7. Piekary 13b III.
zdw 65 653

Pokój
panom od 1. 7. pościel pożądana. Plac Nowomiejski 10b I.
zdw 65 649

Pokój
słoneczny, bardzo czysty, światło elektryczne, łazienka, obsługa. Koziowski, Wszystkich Świętych 3, I p.
zdw 65 686

Pokój
wynajęcie Jankowski, Kreta 23.
zdw 65 700

Wspólny
pokój dla panów. Wielka 5, II lewo.
zdw 65 693

Pokój
małżeństwu wynajęcie. Kanałowa 5, parter lewo.
zdw 65 692

Elegancki
niekrepujący pokój 1 ewentl. 2 osoby od 1. 7. Używanie kuchni. Zakrzewska, Gajowa 4.
Pw 3012-53.224

Pokój
do wynajęcia. Staszica 3, I., prawo.
zdw 65 699

Ładny
pokój panu, lub bezdzietnemu małżeństwu zaraz wynajęcie. - Kamieński, Długa 5.
zdw 65 702

Pokoik
skromny dla pana. Łąkowa 21.
zdw 65 717

Pokój
frontowy, czysty, niekrepujący, elektryczność dla 1-2 osób intel. wynajęcie. Patrona Jackowskiego 25, parter, prawo.
zdw 65 709

Przyjmę
dwie panienki na pokój. Kraszewskiego 11, Siemianówna.
zdw 65 713

Uczciwego
pana przyjmę na stację. Piotra Wawrzyniaka 16, I., Klemczak.
jw 5154

Pokoje
dwuosobowy, jednoosobowy, lub o ba z używaniem kuchni. Kanałowa 7, II prawo.
zdw 65 622

Pokój
umeblowany z osobnym wejściem do wynajęcia. Strzelecka 31, dom ogrodowy III p. lewo.
zdw 65 623

Pokój
dla 2 inteligentnych osób Pocztowa 28, Drowa Korbońska.
zdw 65 706

Pokój
dla dwóch pań Wielkie Garbary 17, III podwórze.
zdw 65 644

Pokój
lepszym panom klaski schodowej, frontowy, od 1. 7. Konicki, św. Wojciech 22-24.
zdw 65 634

Pokój
frontowy. Rzeczypospolitej 8, Menclewska.
zdw 65 791

Dwa pokoje
razem lub oddzielnie panom zaraz, elektryczność. Ratajczaka 11 a, 5 wejście parter.
zdw 65 790

Frontowy
dobrze umeblowany elektryczność. Półwiejska 30, II., lewo.
zdw 65 789

Pokój
z jednym i dwoma łózkami wynajęcie inteligentnym panom od pierwszego. Śniadeckich 4, III., lewo. Łazarz
zdw 65 797

Pokój
dla 1-2 panów. Wierzbicice 46, front, III., lewo.
zdw 65 796

Pokój
Długa 8, I. wprost.
zdw 65 795

Małżeństwu
bezdzietnemu pokój umeblowany ewentl. z używaniem kuchni. - Marsz. Focha 74, III.
zdw 65 784

Pokój
wolny 27 Grudnia 4, III., lewo.
zdw 65 783

Pokój
bankonowy tani. Wielkie Garbary 13, II, prawo.
zdw 65 781

Pokój
umeblowany 2 panom. Jeżycka 35, I, prawo.
zdw 65 780

Ładny
pokój, światło elektryczne, inteligentnemu panu Wower, Wielkie Garbary 41.
zdw 65 746

Pokój
wynajęcie. Patrona Jackowskiego 13, parter, lewo.
zdw 65 745

Pokój
ładny na 2 osoby zaraz. Kraszewskiego 19, IV.
zdw 65 744

Pokój
umeblowany wynajęcie. Kraszewskiego 19, II.
zdw 65 743

Pensjonat
dla przyjeżdżących ceny umiarkowane Ogurkowska, Ratajczaka 40, przy placu Wolności.
zdw 65 742

Pokój
używaniem kuchni dla małżeństwa czynsz 1/4-1/2 roku ulicy Łukowej, fortepian, łazienka do użytku. Adres Kurjer
zdw 65 741

Spokojnemu
panu pokój śniadeckich 6 a, dom ogrodowy, parter, prawo.
zdw 65 740

Wspólny
pokój dla pana. Strzelecka 9, II., prawo.
zdw 65 757

Pokój
1-2 osoby. Plac Asnyka 1, II.
zdw 65 756

Pokój
dla dwóch panów. Rybaki 8, front, II, piętro prawo.
zdw 65 755

Wspólny
panu. Szamarzewskiego 34. - Augustyniakowa.
zdw 65 754

Panienci
na pokój Grobla 7, III., prawo.
zdw 65 732

Niekrepujący
duży ładny pokój, dla lepszych panów, wolny. Staszica 17, II., lewo.
zdw 65 731

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Rzeczypospolitej 9, Lewandowska.
zdw 65 730

Pokój
frontowy wynajęcie zaraz. Marszałka Focha 29, IV., blisko dworca.
zdw 65 720

Pokój
umeblowany bez pościeli do wynajęcia. Plac św. Krzyżski 3, III., prosto.
zdw 65 735

Pokój
1-2 panom zaraz. Strzelecka 20, III, prawo.
zdw 65 734

Pokój
dla pana wspólny. Piekary 18, tylny dom, I p. lewo. zdw 65 668

Pokój
umeblowany dla 2 pań lub panów Kraszewskiego 9a, I p. zdw 65 665

Pokój
2 osobowy. Kochanowskiego 1, parter lewo.
zdw 65 664

Pokój
niekrepujący. Pl. Sapiieżyński 3, II lewo.
zdw 65 663

2 pokoje
przyłegłe, czyste, wynajęcie zaraz, razem lub pojedynczo Jeżycka 43 wys. part. prawo.
zdw 65 670

Przyjmę
panienki na pokój. Wojciechowska, Skarbowska 4.
zdw 65 662

Pokój
dla pana lub dwóch do wynajęcia. Duga 4, parter prawo podwórze.
zdw 65 660

Pana
na pokój. Tomaszewski, Strusia 2.
zdw 65 659

Pokój
frontowy Rybaki 21, I., prawo, solidnemu panu zaraz.
zdw 65 888

Pokój
wynajęcie. Kuchta, św. Wojciech 7, III. p.
zdw 65 820

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Wroniecka 10, III, lewo.
zdw 65 819

Pokój
dobrze umeblowany dla 1. lub 2 panów zaraz do wynajęcia. Kelmowa, Dąbrowskiego 15, II.
zdw 65 818

Pokój
śliczny 1 lub 2 osobowy. Wielkie Garbary 36, III, prawo, dom ogrodowy.
zdw 65 817

Z klaski
schodowej pokój wolny. Wielka 2, I.
zdw 65 815

Pokój
od 1 lipca wynajęcie. Wielkie Garbary 48, I, piętro prawo.
zdw 65 814

Kraszewskiego
14 I., prawo, przyjemny, słoneczny, elektryczność dla dwóch solidnych osób.
zdw 65 813

Pokój
wynajęcie. Kraszewskiego 29.
zdw 65 812

Niekrepujący
bankonowy tani. Wielkie Garbary 13, II, prawo.
zdw 65 781

Pokój
umeblowany 2 panom. Jeżycka 35, I, prawo.
zdw 65 780

Pokój
zaraz wynajęcie. Mickiewicza 5, III., prawo.
zdw 65 852

Pokój
umeblowany dla 2 pań lub panów. Szamarzewskiego 47 II piętro, lewo, front.
zdw 65 851

Pokój
frontowy dwom panom wynajęcie Za Bramką 12 a, II, prawo.
zdw 65 846

Pokój
dwuosobowy słoneczny, frontowy wynajęcie. Laskowska, Ratajczaka 9, II.
zdw 65 842

Pokój
z używaniem kuchni małżeństwu wynajęcie. Jakubowska, Pałacza 114.
zdw 65 840

Pokój
frontowy wynajęcie 1-2 osobom inteligentnym. Matejki 68, wysoki parter lewo
zdw 65 839

Śródmieście
pokój dla pani lub panów. Piekary 23, Łopiński.
zdw 65 843

Dwuosobowy
panienkom. Masłowska, Wrocławska 30.
zdw 65 841

Pokój
umeblowany panu oraz wspólny dla pani. Wielkie Garbary 50, front, III, prawo.
zdw 65 837

Pokój
frontowy, elektryczność, z pianino, wolny bez pianina. Sw. Wojciech 3, II., prawo.
zdw 65 822

Pokój
próżny, frontowy, elektryczność, niekrepujący z używaniem kuchni i łazienki, przystanek tramwajowy, ul. Strona 6, II, prawo.
zdw 65 821

Pokoje
dla dwóch panów i lepszej pani. Aleje Marcinkowskiego 1, I p. prawo.
zdw 65 826

Pokój
umeblowany z utrzymaniem do wynajęcia Sw. Marcin 66/67 II p. tr., prawo, front.
zdw 65 639

Słoneczne
1-2 pokoje korzystnie. Matejki 1, III p.
zdw 65 637

Małżeństwu
bezdzietnemu mebl. pokój balk. wynajęcie. Rzeczypospolitej 3, podw. II, lewo.
zdw 65 643

Pokój
ładny dla 1 lub 2 inteligentnych osób, także dla małżeństwa; możliwa używalność kuchni. Ratajczaka 11a, wejście 7, parter lewo.
zdw 65 631

Pokój
Strzelecka 5, III., lewo.
zdw 65 832

Pokój
umeblowany frontowy do wynajęcia. Kwiatowa 7, II prawo.
zdw 65 632

12 SZUKA POKOJU

Niekrepującego
pokojem ładnie umeblowanego, do brem utrzymania, okolica Skarbowej, Ratajczaka poszukuje pan zaraz. Oferty Kurjer dw 5 465

Lekarz
poszukuje na praktykę lekarską dwóch do trzech pokoi umeblowanych z łazienką, nie wyżej II, piętra na ul. Marszałka Focha lub Dąbrowskiego. Zgłoszenia telefonicznie 12-67, godz 16-18.
zdw 65 289

Dla
2 panów niekrepujący Nowak, Marszałka Focha 29 zdw 65 492

Małżeństwo
spokojne, dwoje dzieci poszukuje 1-2 pokoi umeblowanych z używalnością kuchni. Oferty z ceną Kurjer zdw 65 501

Poszukuje
pokojem częściowo umeblowanego u samotnej osoby. Własna pościel. Oferty Kurjer zdw 65 572

Referent
Wystawy Komunikacyjnej poszukuje pokoi w pobliżu terenów wystawowych. Oferty Kurjer zdw 65 559

Skromny
pokoi poszukuje pracowniczka bankowa od 1. 7. Oferty Kurjer zdw 65 671

Poszukuje
większego słonecznego pokoi umeblowanego w śródmieściu. Oferty do Kurjera 65 648

Poszukuje
od 1. 9. 2-3 pokoi umeblowanych oddzielnym wejściem, centrum, używaniem kuchni, łazienki, telefonu. Oferty Kurjer zdw 65 788

Starsza
pani poszukuje pokoi z wejściem od sieni. Of. Kurjer zdw 65 629

Umeblowanych
pokoi poszukuje „Informator”, - Ratajczaka 15, Pasaż.
zdw 65 776

Pan
poszukuje na stałe tańszego, skromnego, umeblowanego pokoi lub zupełnie niekrepującego. Oferty Kurjer zdw 65 911

13 LOKALE

2 ubikacje
na warsztat do wynajęcia Kajkowski, św. Marcin 19
zdw 64 207

Biuro
urządzeniem, telefonem sprzedam Oferty Kurjer zdw 65 379

Restauracja
z przyłegłym 2 pokojowym mieszkaniem i kuchnią w Lesznie, dobry punkt handlowy, czynsz miesięczny 200, natychmiast do objęcia. Zgłoszenia Fr Hermann, Leszno, Nowy Rynek 83.
zdw 65 275

Ubikacje fabryczne
jasne i obszerne 200 m. kw. i 340 m. kw., nadające się na każdą branżę, elektryczne światło, gaz, woda i kanalizacja Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 508

Składu na fryzjernię
w Poznaniu lub na prowincji poszukuje za czynsz zgóry lub kupie urządzonej zakład. Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 499

Na biura
2 pokoje wydzierżawie. Sw. Marcin 18 II lewo.
zdw 65 652

Ubikacja
nadająca się na małą drukarnię możliwie w śródmieściu potrzebna zaraz. Oferty z podaniem warunków. Kurjer zdw 65 734

Poszukuję
dobrej drogerji w Poznaniu ewentl. na prowincji, o ile możliwości z mieszkaniem. - Zgłoszenia piśmienne Kurjer zdw 65 506

2 ubikacje
warszt. 14 razy 9 i 6 razy 10 do wynajęcia. Masłowski, Grunwaldzka 5.
zdw 65 894

Ubikacja
piwnicza, nadająca się na fabrykację, składnice itp. przy Marsz. Focha w dobrym punkcie, wprost od gospodarza, natychmiast wolna. Oferty do Kurjera zdw 65 893

14 DZIERŻAWY

Plac
do wydzierżawienia zaraz 2 morgi przy ul. Roboczej. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 087

Ubikacje
wydzierżawie zaraz śpichlers 225 kw. m., stajnie, garaż i szopa z światłem elektrycznym A Jakubowski. Września ul. Warszawska 13.
zdw 64 771

Poszukuje
koncesji na wyszynk. Adr. wskazuje Kurjer zdw 65 435

Wydzierżawie
sklepy w piwnicy przy ul. Żydowskiej 10, Informacje u dozorcycy domu.
zdw 65 590

Dzierżawy
do 200 morgi blisko miasta, ziemia winna być pszenno-buraczana z dobrym mieszkaniem i zabudowaniami poszukuje. Wiadomość Parchanie, powiat Inowrocław, Pachnowski. zdw 65 090

Zaraz
do wydzierżawienia mleczarnia parowa, zapęd elektryczny w Inowrocławiu miejscu kuracji niem wprost od właściciela domu. Urządzenie można kupić na własność. Do objęcia potrzeba 10 000 zł. Wiadomość Inowrocław, ul. Panny Marji 4, Stanisław Głowiński.
zdw 65 087

Puszczkowo
miejsce na kiosk wydzierżawie tania. Kurjer zdw 65 514

Bacność!
Wydzierżawie zaprowadzony skład drzewa i węgla przy kolei państwowej, Pleszew, w dobrej okolicy bez konkurencji, z wagą do wżenia wozów, mieszkaniem 2 pokojowym, placem około 2 morgowem. Do objęcia 2 tysiące złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 002

Skład
z wolnym mieszkaniem, nadające się na każdą branżę zaraz do wynajęcia. Jan Słomiński, Nowy Tomysl.
zdw 65 506

Ogrodnictwo
w powiatowym mieście Lesznie, zaraz do wydzierżawienia wraz z mieszkaniem. Zgłoszenia uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod zdw 65 802

Skład
obszerny, dobrze położony wraz z mieszkaniem na prowincji do wydzierżawienia. Spieszne oferty upraszam Kurjer zdw 65 480/1

Ubikacje przemysłowe
ca. 50 mtr. kw., przy Marsz. Focha od gospodarza zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Wodna 17-18, w lokalu lub tel. 1806-7606.
zdw 65 885

Stajnie
na jednego lub 2 konie wydzierżawie. Jeżycka 32.
zdw 65 853

Wydzierżawie
pokój na II piętrze, który nadaje się na warsztat szewski lub krawiecki, na fabrykę cholewek Wroniecka 13.
zdw 65 499

Wydzierżawie
remizę, która nadaje się na warsztat elektrotechniczny lub inny zawód. Wroniecka 13.
zdw 65 497

15 LETNIKA

Milowody
pensjonat Milobędzkiej obok za kładu leczniczego poczta Obr

22 ROZMAITE

Pluskwy

z zarodkami wyteplam radykalnie wydmuchem gazem trującymi ciepło szczyry itd. Amicus, Małeckiego 15. II. zdw 59 006

Robótki Siotry Streich
ul. Kantaka 4 II. piętro. Wielki wybór rysunkowych i skończonych. Tw 1 577

Nowa budowlana pożyczka premjowa!

Agenci losowi otrzymują informacje i najlepsze warunki. Zgłoszenia pisemne pod „Pierwszorzędną starą instytucją” do „Par”. Lwów, Akademicka 14. Pw 13 089-72.93

Najpiękniejsze obrazy
i oprawy najtaniej tylko w firmie Witold Lewowski Wrocławka 36 Pp 11 472 21.120

Maszynki naftowe „Primus”

przyjmuje do naprawy firma Bolesław Zietkiewicz, Poznań, ul. Nowa 8. Pw 13 075-23.204

Serce i nerwy uspokoisz
używając do kawy jako przysmaku Cykorii „Extra”, która zawiera wielką ilość kwasu baldrjanowego. dw 5422

Koldry
sprzedaje tanio, stare poszywa. Sulewski, Stary Rynek 60, wejście z Wrocławskiej. zdw 64 263

Portrety
fotografie artystyczne wykonują Bracia Pecherscy, Al. Marcinkowskiego 8, telefon 3955. dw 8 834

Obiadów
prywatnie poszukuje. Oferty Kurjer zdw 65 539

Szyję
po domach, także na wsi, krawcowa damska. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 491

Akuszerka
Piotrowska, dawniej Kusch, mieszka Grobla 29. zdw 65 577

Wykonuje
suknie od 8 zł. Nowakowa, Składowa 12. zdw 65 543

Korzystajcie z okazji
Chromanka przyjezdna, która przepowiada przeszłość, teraźniejszość, przyszłość, z rak, fizjognomi, grafologii, fotografii, daty urodzenia, oraz wszelkie porady. Przyjmuje Półwiejska 8, II. piętro. zdw 64 912

Obiady
emacne tanio, pokój z utrzymaniem. Św. Marcin 52/53. zdw 65 578

Przedstawicielstwo
przyjmuje posiadacz biuro z telefonem i samochodem osobowym. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 703

Artystyczna
reparacja pończoch, nadrabiam stopy. Skarbowska 14, parter, front, lewa. zdw 65 910

Młodszy ksiązkowy
obeznany z wszelkimi systemami ksiązkowości, władający polskim i niemieckim, pragnie zmienić posadę. Of. Kurjer zdw 65 699

Chłopiec
3/4 roku stary, ładny i zdrowy jest do oddania na własność. Zapytania Kurjer zdw 65 650

Wspólniczki
z gotówką 2-3 tysięcy zł, poszukuje do powiększenia dobrze zaprowadzonego salonu mód w Poznaniu. (Fachowość niekonieczna). Łaskawe pisemne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 65 759

Przyjmuje
się wszelkie naprawy tapicerki, siodlarskie wchodzące w zakres sportowy. D. Szymtkowski, Tama Garbarska 26. zdw 65 748

Sukienki
kostjumy, płaszczki wykonuje pierwszorzędnie i tanio ul. Wierzbicze 31a, parter, prawo. — Tamże uczennice zgłosić się mogą. zdw 65 793

Nabrzmienia, odparzenia
sweđenja, palenie nóg, zgrubienia skóry usuwa i zapobiega doskonale balsamiczna sól do nóg „Raz-Dwa-Trzy” Sprzedają drogerje, apteki, perfumerje. Pw 3061/2-26.17/8

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu centrum miasta, ulica Romana Szymańskiego 2, pierwsze piętro, lewo, drugi dom od Placu Świętokrzyskiego zdw 59 851

Stolarskie
prace wykonuje czysto i tanio Tynecki, Rzeczypospolitej 9. 65 628

Uwaga
przeprowadzam wszelkie najbardziej zawiłe sprawy sądowe, dyskretnie i zapewniająco. Oferty Kurjer r w 10 513

Na nagrobki
fotografie na porcelanie wykonuje. Dabrowski, Wielkie Garbary 33. r w 10 526

Poszukuje
używanej powózki do wyjazdu. Oferty Kurjer r w 10 493

Kto
wynajmie portable na lipiec. Oferty Kurjer zdw 65 061

27 OŻENKI

Chcesz
się ożenić lub wyjść zamaż, szybko i dobrze zgłoś się do największego biura matrymonialnego „Postęp”. Warszawa, Senatorska 38. Wysyłamy kilkadziesiąt ofert do wyboru. Pw 13 066-62.389

Dr. med.
kawaler, lat 39 z dobrą praktyką poza woj. poznańskim pragnie poważnie poznać podczas urlopu sympatyczną ładną, inteligentną Wielkopolankę do lat 29 z dobrego domu, zdrową bez przeszłości. Cel matrymonialny. Majątek niekonieczny. Pośrednictwo rodziców mile widziane. Poważne zgłoszenia z najnowszą fotografią uprasza do Kurjera zdw 65 119. Zwrot fotografii słowo honoru Anonimy do kosza.

Brunetka
lat 31, przystojna wykształcona, z posagiem 50 tysięcy złotych, mieszkaniem 5 pokojowym na prowincji ewentualnie w Bydgoszczy, pragnie wyjść zamaż Panowie w wieku od lat 32-41 religijni, sympatyczni, lekarze lub adwokaci, zechca swe oferty możliwie z fotografią nadesłać do Kurjera Poznańskiego pod dw 5 453

Brunetka
lat 30, sympatyczna, gospodarna, z dobrej rodziny, posiadająca 3 pokoje umeblowane mieszkanie, pragnie wyjść zamaż za solidnego pana, wdowca z 2 dziećmi nie wykluczony. Łaskawe oferty ewentualnie z fotografią uprasza do Kurjera Poznańskiego pod zdw 65 523

Wdowiec
lat 48, urzędnik etatowy z własnym mieszkaniem, pozna panne lub wdowe, majątek dla wspólnego dobra pożądanym. Łaskawe zgłoszenia możliwie z fotografią, której zwrot zapewniony. Kurjer zdw 65 501

Panna
posiadająca wyprawę i 10 tysięcy poszukuje meza kawalera 30 do 35 lat, Wielkopolanina, urzędnika lub nauczyciela na stałej posadzie. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 464

Zamaż
wyjdzie inteligentna pani, niezależna materialnie, jeżeli znajdzie odpowiednią partię. Oferty Kurjer zdw 65 46

Dla
mego brata, przystojnego, mezczyzny (brunet, lat 30), kupca, współwłaściciela dobrze prosperującego interesu w Poznaniu, poszukuje znajomości pań w celach matrymonialnych. Z powodu splacenia wspólnika majątek pożądanym. Zgłoszenia o ile możności z fotografią. Pośrednictwo rodziców lub krewnych pożądanym. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 535

Kawaler
lat 30, brunet, kupiec, dobrze sytuowany, szuka żony przystojnej z majątkiem 20 000, lecz niekoniecznym. Nie zależy tak na majątku, jak na milej i sympatycznej żonie. Łaskawe zgłoszenia z dołączeniem fotografii, która się zwraca, tylko serio myślących pań, uprasza się do Kurjera zdw 65 593

Dla
mej kuzynki, córki kupca, lat 28 figury niższej, pełnej blondynki, posiadającej meble i 10 tys. natychmiastowej gotówki, poszukuje pana na stałym stanowisku. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 803

Panienska
przystojna, posiadająca 40 000 gotówki, wyjdzie najchętniej zamaż za pana na samodzielnym stanowisku. Biuro matrymonialne „Rekord”, Skarbowska 15, tel. 40-18 65 627

Panienska
lat 20, przystojna, miła, sympatyczna, muzykalna, szuka pana na wyższym stanowisku z braku znajomości, posagu 30 000 zł. Cel matrymonialny. Oferty z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdw 65 764

Kupiec
lat 28, samodzielnym, blondynem iego usposobienia szuka współnika do swego interesu z gotówką 5-10 000 zł. Cel matrymonialny. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego. Oferty z fotografią — rzecz traktuje się serio. zdw 65 777

Panna
lat 30, wysoka, przystojna blondynka, właścicielka sklepu towarów krótkich i konfekcji damskiej, szuka dla braku znajomości meza. Panowie podobnej branży, którym zależy na oszczędnej i gospodarnej żonie, racza nadesłać swe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 65 808

24 NAUKA

Nauka
pisania na maszynach metoda nowoczesna. Zapisy codziennie w firmie Block-Brun w Poznaniu, Plac Wolności 8 I ptr. zdw 59 519

Kursy
stenografii, pisania na maszynach, księgowości, rozpoczynam 3 lipca. Tyrzan-Zaworska, Strzelecka 23 zdw 61 930-30

Posade
nauczycielki na lipiec i sierpień w zamian za pobyt przyjmie ma turzystka gim. (typ humanistyczny) i absolwentka Kursu Pedagogicznego na wsi nie wykluczając miasta. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 469

Poznańskie Kursy Budowlane

wpisy przyjmują prospekty wysyła. Kraszewskiego 17. III. prawo. Pw 14 201-55.228

26 ROZRYWKA

Wypożyczalnia
książek Największa w Poznaniu. Dwa złote miesięcznie Dla letników specjalne odogrodzenia. W. Żna 12 zdw 59 722

Lekcyj
grę skrzypcowej udziela dyplomowana nauczycielka muzyki. Kaufussówna, Włda, Strumykowa 7. III. zdw 65 497/8

26 ROZRYWKA

Wypożyczalnia
książek Największa w Poznaniu. Dwa złote miesięcznie Dla letników specjalne odogrodzenia. W. Żna 12 zdw 59 722

Stenotypistka
polsko-niemiecka z dłuższą praktyką poszukuje od 1 VII. posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 202

26 ROZRYWKA

Zofer
lat 32, poszukuje posady w Poznaniu lub Pomorzu, również z całym utrzymaniem W majątku, wolnym czasie może się zająć inną pracą Łaskawe zgłoszenia z warunkami uprasza Teofil Kott, Katowice II, Mjarki 1, dla S. O. zdw 65 074

Krawcowa
pierwszorzędna poleca się w domu poza domem na wyjazd. Olszewska, Kopernika 9. IV. piętro u p. Piotrowski zdw 65 524

26 ROZRYWKA

Bona
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 65 488

Zofer - kowal
kawaler, lat 26 z 2 1/2-letnią praktyką sferferyka obeznany z traktorami poszukuje zaraz posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 478

Handlowiec
lat 27, branży żelaznej i technicznej przyjmie zaraz posadę stałą, zastęstwo lub przejściową możliwie w przemyśle. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 65 476

Zofer
kawaler z 4-letnią praktyką, znający się na ogrodnictwie, przyjmie posadę. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 475

Pokojowa
znająca doskonale swój zawód poszukuje posady do dworu od 1 lipca. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 65 462

Uczciwa
pracowita, czysta dziewczyna szuka posady. Oferty Kurjer zdw 65 452

Ekspedjentka
z kaucją poszukuje posady piekarni cukierni. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 614

Panienska
z dobrymi świadectwami lubiąca dzieci poszukuje posady od 1 lipca. Oferty Kurjer zdw 65 612

Panienska
z ukończoną szkołą handlową, władająca językiem polskim i niemieckim z znajomością stenografii, pisania na maszynie, ksiązkowości i kaligrafii poszukuje posady jako początkująca. Oferty Kurjer zdw 65 611

Posługaczka
sumienna, uczciwa i czysta poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 65 602

Początkująca
biuralistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 65 589

Stenotypistka
początkująca, pisząca biegle na maszynach, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 65 584

Przyjmuje
posadę kierownika oddziału lub podróżującego, złoże 2 000 złotych kaucji. Łaskawe oferty Kurjer zdw 65 405

Posługi
u samotnej pani poszukuje skromna, uczciwa panienska. Oferty do Kurjera zdw 65 578

Młynarz
kawaler, walcowy, długoletnia praktyka, obeznany w młynach gospodarczych i handlowych, z dobrą referencjami, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 569

Student
z ukończonymi studjami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 65 560

Gospodyni
szuka posady w zamożnym spokojnym domu. Starołeka Mińkowska 56. zdw 65 558

Gospodyni
samodzielną poszukuje od 1 lipca posady, gdzie brak pani domu. Oferty Kurjer zdw 65 557

Urzędnik
w średnim wieku, z lepszej rodziny, włośc, dzielny rolnik szuka posady w rolnictwie lub innego zajęcia. Oferty Kurjer zdw 4 985

Gospodyni - kucharka
młodsza, która samodzielnie dobrze gotuje, wypieka i zaprawia zna gospodarstwo wiejskie i wiejskie poszukuje posady od zaraz lub 15. 7. Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 705

Szukam
posady lub posługi bez spania, dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 65 698

Bielizniarka
wykonuje każdą pracę bieliznianą najchętniej wyprawy. Pierwszorzędne referencje, poza dom. Of. Kurjer zdw 65 686

Ogrodnik
kawaler, lat 24, z 9 letnią praktyką, znający swój zawód, dokładnie, mający dobre świadectwa poszukuje jakiegokolwiek posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 65 710

Gospoia
przyjmuje posadę do jednej lub dwójga osób dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 65 636

Inteligentna panienska
córka urzędnika, znająca robótki ręczne i grę na fortepianie poszukuje posady do dzieci. Może być również pomocną w odrabianiu lekcji. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 65 603

Chłopiec
z piątej klasy wydziałowej przyjmie jakiegokolwiek posadę na czas wakacji. Oferty Kurjer zdw 65 675

Panienska
jako kasjerka lub ekspedjentka w składzie kolonialnym, delkatesów z prowincji z gwarancją i dobrymi poleceniami poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia uprasza do Kurjera zdw 65 805

Hallo! Hallo!

Kurjer Poznański jest naczelnym pismem, posiadającym najwyższą liczbę czytelników, którą wykazuje administracja wiarogodną ksiązką nakładową. Panowie Kupcy i Przemysłowcy niechaj upominają się o taką jawność wszędzie, gdzie mają piacić za swoje ogłoszenia!

Kursy stenografii
pisanie na maszynach Kantaka I. II. piętro. zdw 61 305

Gospodarzo - zawodowe przeszkolenie
na wzorowe gospodynie, żony — a dla kobiet pracujących zarobkowo kursy kształca na kuchmistrzynię, gospodynie, kierowniczkę pensjonatów doradcynie dietetyczne, do szpitali, lecznic i zakładów. Córki funkcjonariuszy państwowych pobierają naukę bezpłatnie. Zapisy już teraz w biurze Kursów Gospodarzo Zawodowych w Poznaniu, św. Marcin 69. Liczba miejsc ograniczona ndw 11 645

Absolwent
filozofii udzieli lekcji, wieś lub letnisko. Oferty Kurjer zdw 65 518

English
lessons by experienced teacher. Apply Kurjer zdw 65 390

Niemieckiego
lekcji i konwersacji udziela niemiecki akademik. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 554

Niemieckiego
kto udzieli? Kurjer zdw 65 535

Korepetytor
rutynowany, absolwent, prawa udzielitanio korepetycyj także na wsi. Oferty Kurjer zdw 65 711

Do gimnazjum
wszystkich klas przygotowuje i po wakacjach umieszcza, energiczny pedagog. Zgłoszenia Fabryczna 35 a, IV. prawo. zdw 65 716

Bilans
księgowość załatwiam, lekcji udzielam. Kurjer zdw 65 848

Rosyjskiego
kto naucza? Kurjer zdw 65 863

Posady
i kondycje prosimy zgłaszać do Organizacji Studentek U. P., Słowackiego 20, parter. zdw 65 197

Zarobkową pracę
znajdzie każda po przeszkoleniu na krótkoterminowych Kursach Gospodarzo - Zawodowych. św. Marcin 69. n 11 897

25 MUZYKA

Pianino
krzyżowe tanio do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 548

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Poszukuje
przedstawicielstwa na województwo Pomorskie, siedziba w Grudziądzu, może dać gwarancje hipoteczną do 10 000 zł. Reflektuje jedynie na poważną fabrykę lub przedsiębiorstwo. Branża obojętna. Oferty Kurjer zdw 64 296

Młodsza
panienka z ukończonym kursem handlowym i półroczną praktyką poszukuje posady początkującej biuralistki od 1. 7. 30. Łaskawe oferty Kurjer zdw 5420

Wdowa
inteligentna poszukuje posady gospodyni samotnej osoby od 1 lipca. Miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer zdw 64 825

Uczciwa
pracza poszukuje zajęcia. Zgłoszenia przyjmują Wydział parafialny, św. Marcin 6 a, pomiędzy 9-10¹⁵ przed południem. zdw 64 876

Poszukuje
zaraz posady inkasenta, kaucją 2.000 zł. pracowałem w Ubezpieczeniu jako inkasent znam się na wszelkich działach ubezpieczeniowych, referencje najlepsze. Oferty Kurjer zdw 65 023

35.000 zł gwarancji
złoży w rzeczywistości osoba zaufana z dobrymi świadectwami poszukując posady woźnego, inkasenta lub itp. Łaskawe zgłoszenia „Par” Aleje Marcinkowskiego 11, pod 55.304. Pw 15 031-55.304

Aptekarska
siła pomocnicza meska, kat., obeznana w laboratorium recept i defekt; język polski niemiecki, poszukuje od zaraz posady. Siła pierwszorzędna Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 64 547

Młoda
inteligentna meżatka w przykrem położeniu poszukuje posady do dzieci zaimię się haftem i szyciem. Oferty Kurjer zdw 65 135

Kołodziej
z 15-letnią praktyką, obeznany dobrze z obrabianiami drzewnymi stolarskimi i bednarskimi, poszukuje posady jako przodownik wzgl. prosiownik do obróbki drzewa. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 509

Modniarka
rutynowana z bardzo dobrą prezencją obejmuje samodzielnie kierownictwo nawet najwykwintniejszego salonu i pracowni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 126

Posługaczka
znająca wszelkie prace i obsługi poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 65 528

Posługaczka
szuka posługi od 1 lipca. Oferty Kurjer zdw 65 594

Posługi
poszukuje. Oferty do Kurjera zdw 65 537

Zofer - ślusarz
który się zna dokładnie na reparacji samochodów, traktorów i wszelkich motorów, wykonuje także wszelkie prace kowalsko-ślusarskie, poszukuje posady, najchętniej za zofera na ciężarowym samochodzie. Oferty Kurjer zdw 65 503

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem od 1 lipca. Oferty Kurjer zdw 65 517

Zofer
kawaler poszukuje posady prywatnej lub na autobus, najchętniej na majątek Oferty Kurjer zdw 65 181

Stolarz
z własnymi ubikacjami, narzędziami poszukuje pracy w domu lub poza domem, wynagrodzenie umiarkowane. Oferty Kurjer zdw 65 265

Magister prawa
poszukuje zajęcia u adwokata w innym biurze. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 65 332

Maszynistka
początkująca poszukuje posady biurowej. Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 406

Służąca
do wszelkich prac domowych szuka posady Oferty Kurjer zdw 65 482

Zegarmistrz
6 lat praktyki szuka posady, miejscowość obojętna Oferty Kurjer zdw 65 325

Werkmistrz
stolarski, 16 lat na samodzielnym stanowisku, wykonujący wszelkie prace w zakresie meblarstwa i budownictwa wchodzące, poszukuje posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 65 638

Księgowości

pisania na maszynach i stenografii wycuczamy najnowszą metodą szybko i tanio. Po wycuczeniu staramy się bezpłatnie o posady. Dla kupaństwa udzielamy porad fachowych bezpłatnie. „POSTĘP”, Poznań, ul. Wrocławska 35, III.

Kucharka
z dobrem gotowaniem do wszelkich prac domowych poszukuje do samotnej osoby względnie 2 osób od I. Oferty Kurjer zdw 65 785

Panna
z dobrej rodziny, znająca się dobrze na gospodarstwie wiejskim gotowaniu, zaprawach hodowli drobiu oraz szyciu, poszukuje posady od 1. 8. Warunek: dobre traktowanie. Łaskawe zgłoszenia uprasza do Kurjera Poznańskiego zdw 65 806

Książkowy
znający dokładnie księgowość różnych systemów, ustawianie bilansów, długoletni pracownik w przedsiębiorstwach przemysłowo-handlowych, instytucjach bankowych poszukuje odpowiedniej posady. Najchętniej większymi miastami lub na majątku obojętnie. Łaskawe zgłoszenia uprasza Kurjer zdw 65 804

Poszukuje
posady z samodzielnym gotowaniem do wszelkich prac domowych zaraz. Of. Kurjer zdw 65681

Biuralistka
szuka jakiegokolwiek pracy, najchętniej wyjazd Zakopane. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 64 854

Dziewczyna
ucziwa, pracowita, poszukuje posady od 1. 7. z gotowaniem. Of. Kurjer zdw 65 647

Biuralistka
młodsza z krótszą praktyką biurową poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 65 800

Urzędnik skarbowy
lat 35 dokładnie obeznany z wszelkiego rodzaju początkami oraz sprawami monopolowymi poszukuje odpowiedniej posady wzgl. podróżującego od 1. 7. lub później. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego rw 10 512

Nauczycielka
przyjmię na czas wakacyj posade. Oferty Kurjer rw 10 522

Krawcowa
szuka pracy poza dom. Oferty Kurjer zdw 65 864

Szofer
kawaler, po wojskowości, z dłuższą praktyką, dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1. 7. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 65 763

Inteligentna
panienka ze średnim wykształceniem, wyjeżdża na okres miesięcy letnich, jako wychowawczyni, towarzyszkę itp. Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 903

Panienska
uczciwych rodziców poszukuje posady początkującej maszynistki lub biuralistki. Oferty Kurjer zdw 65 894

1.000 zł
kaucji żony jako inkasent, portier, magazynier woźny poważnej instytucji, zna prowadzenie centralnego ogrzewania i liftu, wykona zakres portierstwa i reparację w poważnym domu. Oferty Kurjer zdw 65 820

Pracznica
szuka prania. Ochowiak, Mostowa 24. zdw 65 818

Mistrz młynarski
żonaty z kaucją, dzielnym fachowcem w dziedzinie młynarskiej poszukuje posady nadmłynarza, względnie samodzielnej zaraz lub później. Posiada dobre świadectwa i referencje. W Kamińsku, Sucha na Pomorzu. zdw 65 810

500 zł
kaucji za posadę woźnego lub inkasent. Oferty Kurjer zdw 65 890

DZISIAJ W KINIE
Apollo: „Bicz Boży”.
Aurora: Potężna epopeja wojenna „Verdun”.
Casino: „Pat i Patachon jako podpora tronu”.
Colosseum: „Tragedja w Alpach”.
Corso: „Korsarze puszczy”.
Edison: „Ludzie bez oblicza”.
Harfa: „5-ty jeździec Apokalipsy” (Góra rezerwiści).
Metropolis: „Czcij Matkę Swoją”.
Odeon: „Pewien młody człowiek”.
Renaissance: „Minuta przed śmiercią”.
Stylowe: „Trzej chrześni ojcowie”.
Słońce: „Dzieje duszy”.
Wilsona: „Trędowate”.

28 WOLNE MIEJSCA
Agentów (tek)
do rozpowszechniania nowego systemu oszczędności połączonego ubezpieczeniem potrzebne Śniadeckich 30 II. 4-7. zdw 61 021

Domokrądców
domokrądczyni poszukuje wszędzie. Pensa stała. Oferty Kurjer zdw 65 536

Robotnice
do lat 17. potrzebne „Matra”. Poznań, ul. Dąbrowskiego 142. zdw 65 500

Zdolni zastępcy Agencji losowi
Jedyna instytucja bankowa, która płaci najwyższe bezkonkurencyjne prowizje przy sprzedaży 3% pożyczki budowlanej na raty. Początkujących pouczamy. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne, codziennie od godz. 9-18. Poznań Dolna Wilda 76, parter. zdw 63 815

Zdolna krawcowa
oraz dwie uczennice potrzebne zaraz. Zofia Stankiewicz, Wrocławska 38, III. lewo. zdw 65 114

Do 2 000.— zł miesięcznie zarobią
osoby inteligentne (panowie i panie) przy zbieraniu zamówień na obligacje budowlane. Jakakolwiek gotówka zbyteczna. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne Wyszyński, Poznań, Strzelecka 28 b. I. piętro, przez cały dzień. Pw 3 064-72.34

Przedstawiciele
do sprzedaży poważnego artykułu bezkonkurencyjnego i mającego zbyt gwarantowany na własny rachunek poszukuje. Reflektuje się tylko na uczciwe i solidne sily. Na wzór 50 groszy w znaczkach. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 529

Służąca
do wszystkiego, obeznana w gospodarstwie rolnem z dobrymi świadectwami potrzebna zaraz. Św. Wawrzyńca 24. zdw 65 582

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
młodsza, uczciwa, może się zgłosić. Heynalt, Górna Wilda 100 II. zdw 65 638

2 uczni
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
do wszystkiego zaraz potrzebna. Zgłoszenia Krzewiński, Strzelecka 31. zdw 65 865

Woźny - inkasent
z kaucją 1200 złotych potrzebny. Zgłoszenia piśmienne do Kurjera Poznańskiego zdw 65 779

Krawcowa
samodzielną potrzebna zaraz. Sokolowska, Zwierzyniecka 22. jw 4165

Młynarza
dobrze obeznanego z motorem ssaco-gazowym przyjmie. Z kaucją mają pierwszeństwo. Oferty Kurjer rw 10 516

Maszynistki
biegle piszące na maszynie, szybko orientujące się potrzebne. Oferty pod „4615” do Reklamy Polskiej, Al. Marcinkowskiego 6. zdw 65 751

Starsza gospośnia
potrzebna na małe gospodarstwo w mieście, do starszych państwa z prasoaniem sztywnej bielizny. A. Bloch Lubawa, Pomorze. zdw 65 801

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Kochanowskiego 5. I lewo. rw 10531-32

1.000 zł
zarobku miesięcznie. Wydawnictwo Gutenberga, Waly Jana III 11, I p. 9-3. zdw 65 645

Służąca
młodsza, uczciwa, może się zgłosić. Heynalt, Górna Wilda 100 II. zdw 65 638

2 uczni
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
do wszystkiego zaraz potrzebna. Zgłoszenia Krzewiński, Strzelecka 31. zdw 65 865

Woźny - inkasent
z kaucją 1200 złotych potrzebny. Zgłoszenia piśmienne do Kurjera Poznańskiego zdw 65 779

Krawcowa
samodzielną potrzebna zaraz. Sokolowska, Zwierzyniecka 22. jw 4165

Młynarza
dobrze obeznanego z motorem ssaco-gazowym przyjmie. Z kaucją mają pierwszeństwo. Oferty Kurjer rw 10 516

Maszynistki
biegle piszące na maszynie, szybko orientujące się potrzebne. Oferty pod „4615” do Reklamy Polskiej, Al. Marcinkowskiego 6. zdw 65 751

Starsza gospośnia
potrzebna na małe gospodarstwo w mieście, do starszych państwa z prasoaniem sztywnej bielizny. A. Bloch Lubawa, Pomorze. zdw 65 801

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Kochanowskiego 5. I lewo. rw 10531-32

1.000 zł
zarobku miesięcznie. Wydawnictwo Gutenberga, Waly Jana III 11, I p. 9-3. zdw 65 645

Służąca
młodsza, uczciwa, może się zgłosić. Heynalt, Górna Wilda 100 II. zdw 65 638

2 uczni
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

Służąca
z dobrego domu z lepszym wykształceniem szkolnym potrzebna zaraz do naszej drogerji. Br. Machalia, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 64 858

KURSY HANDLOWE TEOFIŁA PREISSA
w Poznaniu, ul. Franciszka Ratajczaka 29.
Założone w roku 1893.
Nauka rozpoczyna się z początkiem każdego kwartału.
Nowe kursy 3 lipca 1930 r. Tygodniowo 30 lekcji.
Prospekty na żądanie. Dołączyć znaczek pocztowy.
zw 2360/1

Tokarza lub ślusarza
na stałą egzystencję za wypożyczenie 6 000 zł, dobry zastaw. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 738

Kierowniczkę
młoda, do cukierni, kaucja 500 złotych, poszukuje. Oferty zdw 65 761

Służąca
do wszystkiego zaraz potrzebna. Strońska, św. Wojciech 2 a. zdw 65 769

Szofera
do przedsiębiorstwa handlowego poszukuje, kaucja wymagana. Zgłoszenia ul. Zielona 3 w podwórzu, parter prawo. 4-5. zdw 65 767

Poszukuję
zastępców na bezkonkurencyjny artykuł, wysoki zarobek zapewniony, oddaje zastępstwo na poszczególne powiaty Województwa Poznańskiego. — Zgłoszenia do „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr 26.82 Pw 15 034-26.82

Kucharka
lub dziewczyna z gotowaniem potrzebna. Hotel Restauracja, Jan Narodziński, Oborniki. zdw 65 887

Od
nowego roku szkolnego potrzebna nauczycielka Wielkopolska, na wieś do 2 dziewczynek 6 i 8 lat. Francuskie warunek Zgłoszenia z odpisem świadectw oraz życiorysem do Kurjera Poznańskiego zdw 65 882

Potrzebne
uczennice do krawieczyny. — Adres Kurjer zdw 65 896

Służąca
do wszelkich prac domowych potrzebna zaraz. Zgłoszenia ul. Starościńska przy wylocie do Solacza, kiosk. zdw 65 872

Dziewczyna
skromna, uczciwa z gotowaniem potrzebna zaraz. Wołkowska, ul. Szamarzewskiego 20.22. zdw 65 875

Dziewczyna
do wszelkiej domowej pracy z gotowaniem i praniem, skromna, niewymagająca do 3 osób potrzebna. Zgłoszenia niedziela 4-6 Piekary 3, parter, prawo. zdw 65 546

Akwizytor
z branży technicznej lub technik, władający językiem polskim i niemieckim, oraz ekspedjent, z dłuższą praktyką potrzebni do przedsiębiorstwa techniczno-handlowego. Zgłoszenia pod zdw 65 414 do Kurjera Poznańskiego.

Pan lub Pani
władający oboma językami potrzebny na wystawę w Poznaniu do zareklamowania kosmetycznych wyrobów. Oferty szczegółowo skierować pod nr 12 283 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego

Elewa
gospodarczego z pożądną rodziną, znającego księgowość rolniczą poszukuje na majątek zaraz. K. Przybyła, św. Marcin 24. Pw 3 026-26.187

Ubikacje fabryczne
w Poznaniu, obszerne i jasne, nadające się na każde przedsiębiorstwo, 1 700 m², z obszernymi szopami i podwórzem. Bocznicę kolejową można zainstalować. Gaz, elektr. na siłę i światło, woda i kanalizacja. Dojazd tramwajowy. Wydzierżawie całkowicie lub częściowo. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 24280